

Het balletje kan raar rollen

Scriptie over de verenigingsrechtelijke aanpak van
matchfixing in de voetbalsport.

M. van Santvoort LLB

ANR: S152033

Begeleider: mr. G.J.H. van der Sangen

Master Ondernemingsrecht

Afstuderen: Woensdag 27 augustus 2014

Voorwoord

Voor u ligt het resultaat van een onderzoek ter afsluiting van de master Ondernemingsrecht aan Tilburg University. De keuze voor mijn onderwerp was snel gemaakt, nadat ik samen met de heer mr. M. Maessen een artikel heb mogen schrijven over de bewijsproblematiek van matchfixing in de voetbalsport, dat later gepubliceerd is in het tijdschrift Sport & Recht.

Het afgelopen half jaar heeft mijn onderzoek zich steeds weer geleend voor een blik op nog een artikel of een nieuwe verdieping in de actualiteit, waardoor de afronding langer op zich heeft laten wachten dan gepland. Hierdoor heb ik wel kunnen zorgen dat er een volledige weergave van de ontwikkelingen is opgenomen in deze scriptie.

Achteraf kan ik ook zeggen dat door de beperkte literatuur, het moeten afnemen van interviews en het ophalen van mijn Duitse taal deze thesis me sterk heeft uitgedaagd.

Graag wil ik de personen die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van deze thesis bedanken. Allereerst dank aan de heer G.J.H. van der Sangen voor de ruimte om deze thesis met dit onderwerp te mogen schrijven en de begeleiding gedurende het afgelopen half jaar. Daarnaast zou ik graag de DFB, KNVB, UEFA en specifiek de heer M. Maessen bedanken voor hun steun en medewerking en ben ik erg blij voor de deuren die deze thesis voor mij heeft geopend.

Maaïke van Santvoort

4 augustus 2014

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Hoofdstuk 1 – Inleiding	5
1.1 Inleiding	5
1.2 Maatschappelijk belang en probleemstelling	6
1.3 Onderzoeksvraag en methode van onderzoek	8
1.4 Plan van aanpak.....	8
Hoofdstuk 2 – Matchfixing	11
2.1 Definitie matchfixing	11
2.1.1 Matchfixing in voetbalreglementen	11
2.1.2 Matchfixing in Internationale context.....	14
2.1.3 Matchfixing in het strafrecht.....	15
2.1.4 Werkdefinitie.....	16
2.2 Intenties voor matchfixing	17
2.3 Conclusie	18
Hoofdstuk 3 – Verenigingsrechtelijk aanpak tegen matchfixing.....	20
3.1 Inleiding	20
3.2 Verenigingsrecht	21
3.3 De vereniging en samenwerkingsvormen	22
3.4 Verenigingsstructuur in de voetbalwereld.....	24
3.5 Lidmaatschapsverhouding.....	26
3.6 Gebondenheid van een lid jegens de vereniging	27
3.6.1 Statuten	27
3.6.2 Reglementen	28
3.6.3 Verbintenissen.....	28
3.7 Gebondenheid van een lid jegens een ander lid van de vereniging	29
3.8 Gebondenheid van een lid jegens een derde.....	30
3.9 Gebondenheid van een lid van de KNVB jegens de UEFA of de FIFA.....	32
3.10 Conclusie	33
Hoofdstuk 4 Initiatieven tegen matchfixing.....	36
4.1 Inleiding	36
4.2 Europese initiatieven tegen matchfixing.....	36
4.2.1 Raad van de Europese Unie.....	37
4.2.2 Europese Commissie	38
4.2.3 Europees Parlement.....	38
4.3 Initiatieven van het Internationaal Olympisch Comité	39
4.3.1 De ‘Code of Ethics’	40
4.3.2 De Joint Assessment Unit	40
4.3.3 De Founding Working Group.....	40
4.4 Initiatieven in de voetbalwereld	41
4.4.1 FIFA	41
4.4.2 UEFA	43
4.4.3 KNVB.....	44
4.5 Conclusie	45

Hoofdstuk 5 – Matchfixing in Duitsland	47
5.1 Inleiding	47
5.2 Robert Hoyzer	47
5.3 Bochum	48
5.4 Deutscher Fußball-Bund	49
5.5 Strafbaarstelling via het strafrecht	51
5.6 Conclusie	52
Hoofdstuk 6 – Tuchtrect	53
6.1 Inleiding	53
6.2 Tuchtrect	53
6.2.1 Procedure	54
6.2.2 Straffen	56
6.2.3 Rechtskarakter van een tuchtrechtelijke straf	58
6.2.4 Gebondenheid Tuchtrectspraak	59
6.3 Court of Arbitration for Sport	60
6.4 De zaak Pobeda	61
6.5 De zaak Bochum	63
6.5.2 CAS zaak Oriekhov v. UEFA	63
6.5.3 CAS zaak Mészáros and Poleksic v. UEFA	64
6.6 Zheyun Ye	64
6.7 De zaak Rovaniemi	65
6.8 De zaak De Noorse Matchfixingzaak	65
6.9 De zaak Besiktas	66
6.10 De zaak Fenerbahce	67
6.11 Uitspraken juli 2014	68
6.12 Aanbevelingen t.a.v. tuchtrechtelijke handhaving van matchfixing	69
Hoofdstuk 7 Conclusie en aanbevelingen	71
Hoofdstuk 8 Bibliografie	78
Literatuur	78
Nieuwsartikelen	81
Reglementen	83
Jurisprudentie	83
CAS uitspraken	84
Kamerstuk	84
Europese Unie	84
Overig	85
Bijlage 1 - Interview 13 mei 2014 - Mark Boetekees, bestuurssecretaris en hoofd juridische zaken KNVB	86
Bijlage 2 – Interview 15 mei 2014 – Wouter Boshuis, Integriteitscommissie UEFA en KNVB	89
Bijlage 3 – Interview 25 juni 2014 - Groetz Eilers - Member of the Board of Appeal UEFA (afvaardiging Duitsland)	92
Bijlage 4 - Interview 25 juni 2014 - Robert Wiese, hoofd juridische afdeling DFB	93
Bijlage 5 – Interview 11 juli 2014 - Jens Futterknecht, Directie Jeugd DFB	96

Hoofdstuk 1 – Inleiding

1.1 Inleiding

Sport heeft een grote maatschappelijke betekenis.¹ Wanneer een sport, als voetbal, populair wordt in de maatschappij, wordt deze sport al snel gebruikt door individuen en bedrijven om er financiële voordelen uit te behalen. Het wedden op sportwedstrijden werd steeds populairder naarmate de technologie dit wereldwijd mogelijk maakte. De oorzaak hiervoor kan men vooral terugvinden in de mogelijkheid van het online gokken op sportwedstrijden.² Helaas is door deze mogelijkheden de integriteit van de sport steeds vaker ter discussie komen te staan. De weddenschappen die mogelijk worden gemaakt door deze technologieën, hebben de wedstrijden door middel van omkoping beïnvloed.³ Deze omkoping, die wedstrijden op enigerlei wijze kunnen beïnvloeden, zijn voorbeelden die ook wel matchfixing genoemd kunnen worden.⁴

Al enige tijd wordt matchfixing gezien als een van de grootste bedreigingen van de Europese sportwereld, zo blijkt uit de aanhoudende berichtgeving in de media betreffende de fraude bij sportwedstrijden.⁵ Zo hebben de Nederlandse media in de maand juni 2013 al van vier (vermeende) gevallen van wedstrijdvervalsing melding gemaakt.⁶ Tijdens het WK van 2014 zijn er ook weer berichten in de media verschenen.⁷

Matchfixing is echter geen nieuw fenomeen. De oorsprong is te vinden tijdens de Olympische Spelen in 388 BC.⁸ Hier was het reeds gebruikelijk dat atleten geld aannamen voor het verliezen van een wedstrijd. Omdat de integriteit van de sport gevaar liep, werden deze praktijken vanaf de 19^e eeuw illegaal binnen sportorganisaties.⁹ De toename van de vormen van matchfixing, de toename van de criminele organisaties die zich daarmee bezighielden en de technische mogelijkheden, hebben er toe

---

¹ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, *Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.* Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 16.

² A.C.M. Spapens, & M. Olfers, *Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.* Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 16.

³ De afgelopen hebben er zaken voorgelegen bij de CAS met betrekking tot matchfixing: CAS 2009/A/1920; CAS 2010/A/2172; CAS 2010/A/2266; CAS 2011/A/2490; CAS 2011/A/2528.

⁴ M. Maessen, 'De negatieve invloeden van match-fixing op de voetballerij', *Tijdschrift voor Sport & Recht*, 2011-1, p. 1.

⁵ via <www.nos.nl> o.a.: EPA, 'Gillet geschorst voor matchfixing', 16 juli 2013; via <www.nu.nl> o.a.: ANP, 'Justitie niet te laat wakker bij matchfixing', 22 mei 2013; ANP, 'Matchfixing al jaren in Nederland', 4 mei 2013; ANP, 'Onderzoek naar mogelijke manipulatie in sport', 5 mei 2013; via <www.vi.nl> o.a.: 'conclusie rapport matchfixing uitgesteld naar september', 16 juli 2013. J. Seegers, 'Europol: grootschalige omkoping bij 680 voetbalwedstrijden', *NRC*, 4 februari 2013.

⁶ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, *Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.* Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 16.

⁷ ANP, 'FIFA vraagt bewijzen matchfixing Kameroen-Kroatië', <www.volkskrant.nl>, 2 juli 2014.

⁸ S. Gorse & S. Chadwick, 'The prevalence of corruption in International Sport', *Report Gambling Association*, 11 november 2011. p. 5; Pausanias, W. Jones en H. Ormerod, *Pausanias description of Greece*, London, William Heinemann: 1918.

⁹ M. Maessen, 'Matchfixing', *Tijdschrift voor Sport & Recht*, 2013.

geleid dat het fenomeen matchfixing de afgelopen jaren steeds meer aandacht kreeg.¹⁰ Zo zijn er procedures opgesteld die er voor zorgen dat een beklagde kan worden veroordeeld op grond van het tuchtrecht.¹¹ Deze veroordelingen door sportorganisaties wordt tegenwoordig getoetst in hoogste instantie bij de Court of Arbitration for Sport (CAS) te Lausanne, de hoogste Internationale gerechtelijke instantie in de sportwereld.¹²

1.2 Maatschappelijk belang en probleemstelling

Het bestrijden van matchfixing vindt zijn maatschappelijk belang in verschillende aspecten terug. Matchfixing raakt aan de kernwaarde van wedstrijd sport, namelijk aan de onzekerheid van het (verloop) van de wedstrijd en van het resultaat.¹³ De integriteit van de voetbalsport zal worden aangetast wanneer op voorhand de uitslag van de wedstrijd al vast is komen te staan en competitie-uitslagen niet op eerlijke gronden tot stand komen. Door de aantasting van deze integriteit komen de andere maatschappelijke functies die wedstrijd sporters met zich mee brengen, tevens te vervallen. Hierbij kan gedacht worden aan maatschappelijke zaken, zoals educatie en gezondheid. Daarbij zijn de professionele sporters ook een voorbeeld voor amateur- en recreatiesporters.¹⁴

Naast de bescherming van de integriteit van de sport is het bestrijden van matchfixing ook relevant voor de bescherming van de consument. Hierbij kan gedacht worden aan de consument die een eerlijke wedstrijd verwacht wanneer hij een kaartje koopt voor de wedstrijd of een abonnement afsluit voor de 'livestream' van deze wedstrijd. De consument verwacht hierbij een geloofwaardig en betrouwbaar product.¹⁵ Daarnaast hebben we nog de consument die wedt op de uitkomst of een onderdeel van de wedstrijd¹⁶ en die daarbij kan worden opgelicht door de kansspelaanbieder. Dit heeft er in China en Maleisië al toe geleid dat men niet meer wil inzetten op hun eigen competitie omdat de uitslagen van de voetbalcompetitie in eigen land niet meer worden vertrouwd.¹⁷ Ook zullen de kansspelaanbieder en de organisatoren van sportcompetities slachtoffer zijn van deze

---

¹⁰ S. Gorse & S. Chadwick, 'The prevalence of corruption in International Sport', *Report Gambling Association*, 11 november 2011. p. 17.

¹¹ M. Maessen, 'Matchfixing', *Tijdschrift voor Sport & Recht*, 2013.

¹² Artikel 47 UEFA Disciplinary Regulations Edition 2013.

¹³ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, 'Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.' Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 30.

¹⁴ Zie: <www.transparency.org/news/feature/preserving_integrity_in_sport>.

¹⁵ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, 'Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.' Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 32.

¹⁶ Dit noemen we ook wel spotfixing. Hierover in de volgende paragraaf meer informatie.

¹⁷ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, 'Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.' Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 32.

gokgerelateerde matchfixing, omdat de betrouwbaarheid van hun geleverde dienst, dan wel product, zal afnemen. Dit zijn redenen die zijn aangevoerd om de matchfixing te bestrijden.¹⁸

Door de aantasting van de integriteit van de sport zullen ondernemers minder snel investeren in de sportmarkt. Door een oplossing te zoeken voor de bescherming van de integriteit van de sport en het weghalen van de onzekerheid van de uitslagen van deze wedstrijden, kunnen deze investeringsmarkten beschermd worden.

Naast deze maatschappelijke belangen om matchfixing aan te pakken kennen we ook nog het belang ter bestrijding van de criminaliteit. De witwaspraktijken, corruptie en bedreiging gaan gepaard met matchfixing en dienen aangepakt te worden.¹⁹ Deze scriptie zal niet verder ingaan op deze laatstgenoemde (strafrechtelijke gerelateerde) maatschappelijke belangen maar zal vooral gefocust zijn op de bescherming van de integriteit van de sport middels het verenigingsrecht en daarmee de bescherming van de sportwereld.

Ook in Nederland is er aandacht voor de noodzaak om matchfixing aan te pakken middels regelgeving. Minister Opstelten van Justitie en minister Schippers van Sport hebben naar aanleiding van het boek 'We schieten je kapot', geschreven door I. van Duren en T. Knipping²⁰ en de daarop volgende Kamervragen²¹ in januari 2013 opdracht gegeven om onderzoek te verrichten naar matchfixing in Nederland.²² Op 22 mei 2013 is de discussie omtrent matchfixing wederom in de Tweede Kamer gevoerd. Dit onderzoek heeft geleid tot het rapport 'Matchfixing in Nederland' van 2 september 2013.

Tot op heden ligt er nog geen concreet voorstel ten aanzien van het aanpassen van de regelgeving ter voorkoming van matchfixing in Nederland. Dat betekent dat er momenteel geen wetgeving is die matchfixing specifiek bestrijdt. In de voetbalsport heeft de UEFA wel sinds 2011 de term matchfixing opgenomen in haar reglementen²³, nadat de voorzitter van de UEFA tijdens de Algemene Ledenvergadering in 2010 zei: 'Believe this is the greatest danger we face. The one that can kill

---

¹⁸ Norwegian Ministry of Culture, National Action Plan against matchfixing in sport 2013-2015, <www.regjeringen.no>, 2013.

¹⁹ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, 'Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.' Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 33.

²⁰ I. van Duren & T. Knipping, Voetbal & Maffia, 'We schieten je kapot', *Voetbal International*, juni 2012 Geschreven door twee journalisten van Voetbal International.

²¹ Beantwoording Kamervragen 23 januari 2013, 335670 en Beantwoording Kamervragen 28 maart 2013, 56683.

²² T. Van Dekken, 'Verheugd over onderzoek naar matchfixing', <www.pvda.nl>, 23 mei 2013.

²³ Artikel 5 bis lid 3 UEFA Disciplinary Regulations Edition 2011.

football'.²⁴ Het is daarom van belang te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om matchfixing aan te pakken via het verenigingsrecht. Hierbij kan vooral gedacht worden aan de reglementen van de verenigingen en de doorwerking en gebondenheid daarvan aan de leden.

In deze scriptie zal uitsluitend gesproken worden over matchfixing in de voetbalsport. Dit heeft mijn voorkeur vanwege de grote mate van populariteit van de sport binnen Europa en daarbij biedt de verenigingsstructuur in de voetbalwereld een uitdaging voor het vaststellen van regelgeving.

1.3 Onderzoeksvraag en methode van onderzoek

Het onderzoek zal vooral betrekking hebben op het onderzoeken van de mogelijkheden binnen het verenigingsrecht ter bestrijding van het fenomeen matchfixing in de voetbalwereld. De hoofdvraag die gesteld wordt is: *'Welke mogelijkheden biedt het verenigingsrecht ter bestrijding van matchfixing binnen de voetbalsport?'*

Allereerst zal er gekeken worden in hoeverre de huidige wetgeving ter bescherming van dit fenomeen is ingericht. Dit gedeelte zal dan ook vooral beschrijvend en beoordelend zijn. Daarnaast zal er aandacht besteed worden aan de beschikbare middelen die het verenigingsrecht biedt om de aanpak van het huidige probleem te verbeteren. Hiervoor ligt de focus uiteraard op het ontwerpen van een goed voorstel, zodat afgesloten kan worden met juiste aanbevelingen.

Over matchfixing is weinig juridische literatuur te vinden. Dit biedt een grote uitdaging om deze scriptie te laten leiden tot de juiste aanbevelingen. Ik zal dieper ingaan op de mogelijkheden die het verenigingsrecht te bieden heeft ter bestrijding van het fenomeen matchfixing. Hierbij zal de wetgeving betreffende verenigingsrecht (lees: Boek 2 Burgerlijk Wetboek) van belang zijn en meer specifiek spelen de mogelijkheden van het tuchtrecht binnen het verenigingsrecht een belangrijke rol. Naast een literatuuronderzoek is het noodzakelijk om interviews af te nemen om aan de juiste en meest recente informatie te komen. Dit zorgt dat deze scriptie een extra grote uitdaging behelst.

1.4 Plan van aanpak

Voor het beantwoorden van de hoofdvraag is het noodzakelijk om een aantal onderwerpen te analyseren en vragen te beantwoorden.

---

²⁴ zie <www.uefa.com/uefa/aboutuefa/organisation/president/news/newsid=1469263.html> voor de volledige tekst, gepubliceerd op 25 maart 2010.

Allereerst is het belangrijk om het begrip matchfixing te definiëren. Dit is geen gemakkelijke opgave nu dit begrip nog niet is opgenomen in Nederlandse dan wel internationale wetgeving. Daarnaast is er bij publieke of private organisaties nog geen algemeen geaccepteerde definitie overgenomen. Het is daarom dan ook van belang de verschillende definities naast elkaar te leggen. Dit zal gebeuren in hoofdstuk 2.

In hoofdstuk 3 zal vooral gesproken worden over het verenigingsrecht zoals we dat in Nederland kennen. Het verenigingsrecht is een burgerlijk recht dat veel vrijheden overlaat aan de verenigingen zelf.²⁵ Sportorganisaties kenmerken zich vaak door hun verenigingsrechtelijke structuur.²⁶ Het verenigingsrecht biedt onder andere de mogelijkheid voor het opstellen van reglementen door de (voetbal)verenigingen zelf, waar leden aan gebonden kunnen zijn. Ook zal besproken worden op welke wijze dit mogelijk is. Verder is hoofdstuk 3 gewijd aan de verenigingsstructuur in de voetbalwereld. Hierbij kennen we natuurlijk de wereldbond FIFA, de Europese voetbalbond UEFA en voor Nederland de voetbalbond KNVB en daarbij aangesloten leden. Daarbij zal gekeken worden naar de verschillende (lidmaatschaps)verhoudingen die ontstaan door de samenwerkende voetbalrechtelijke verenigingsstructuren. Al deze verhoudingen zullen besproken worden. Tevens zal in elke verhouding gekeken worden naar de gebondenheid tussen deze partijen. Het is belangrijk om te constateren in hoeverre leden gebonden zijn aan reglementen van verenigingen, bonden en federaties. En of hierdoor een mogelijkheid is om reglementen, waar nodig, eenduidig op te stellen.

Veel betrokken organisaties hebben reeds initiatieven genomen ter bestrijding van matchfixing. Hier wordt in hoofdstuk 4 aandacht aan besteed. Het is belangrijk om een analyse te maken van de huidige aanpak om zo aanbevelingen te kunnen doen die aansluiten bij of ingaan op deze initiatieven.

Niet alleen in Nederland maar in veel landen over de gehele wereld wordt matchfixing besproken en aangepakt. De afgelopen jaren hebben binnen Europa zaken gespeeld die onder andere in Duitsland plaatsvonden. De Deutscher Fußball Bund (hierna: DFB) en de Duitse overheid zijn druk bezig met de bestrijding van matchfixing. In hoofdstuk 5 zal ik een uiteenzetting geven van de initiatieven die genomen zijn in Duitsland om een rechtsvergelijking te kunnen maken met Nederland.

---

²⁵ F.C. Kollen, *'De vereniging in de praktijk'*, Recht en Praktijk, Kluwer, 2007, p. 97.

²⁶ M. Olfers, *'Sport en mededingingsrecht'*, Recht en Praktijk, Deventer: Kluwer, 2008, p. 27-30.

In hoofdstuk 6 zal gesproken worden over tuchtrecht. Tuchtrechtspraak is een vorm van rechtspraak uitgeoefend binnen een vereniging.²⁷ De wetgever heeft geen regels opgenomen over het bestraffen van leden. Dit is overgelaten aan de verenigingen zelf. Het tuchtrechtelijk orgaan van een vereniging kan corrigerend dan wel bestraffend optreden wanneer er sprake is van een overtreding van de statuten, een reglement of een besluit genomen door de betreffende vereniging.²⁸ Ook is het mogelijk dat het tuchrechtorgaan optreedt tegen een lid dat zich, tegenover de vereniging dan wel een ander lid, niet redelijk of billijk weet te gedragen.²⁹ Het komt vaak voor dat het tuchtrechtelijke orgaan het bestuur dan wel een tuchtrechtelijk college is. Veel kleinere bonden hebben deze functie uitbesteed aan het NL instituut Tuchtrecht, zodat de inhoudelijke kwaliteit gewaarborgd blijft. Het tuchtrecht heeft naast deze corrigerende en bestraffende functie ook een preventief karakter.³⁰

Belangrijk bij de handhaving van de reglementen is dat dit ook op eenzelfde wijze plaatsvindt. Daarnaast zal in dit hoofdstuk een uiteenzetting zal worden gegeven over het tuchtrechtelijke systeem, zal er gekeken worden of er een lijn te ontdekken is in de CAS-uitspraken waarbij matchfixing aan de orde was. Er wordt gekeken of uit deze uitspraken algemene conclusies ten aanzien van matchfixing getrokken kunnen worden. Dit voorkomt dat de matchfixingpraktijken zich verplaatsen naar landen waar dit niet, dan wel licht(er) wordt bestraft.

Hoofdstuk 7 besluit mijn scriptie met een conclusie en aanbevelingen ten aanzien van de bestrijding van matchfixing door middel van het verenigingsrecht. Hiermee zal hoofdstuk 7 antwoord geven op mijn hoofdvraag.

---

²⁷ F.C. Kollen, *'De vereniging in de praktijk'*, Recht en Praktijk, Kluwer, 2007, p. 208.

²⁸ F.C. Kollen, *'De vereniging in de praktijk'*, Recht en Praktijk, Kluwer, 2007, p. 208.

²⁹ F.C. Kollen *'Verenigingsrechtelijke aspecten van het tuchtrecht in de sport'*, Vereniging voor Sport en Recht, De Vrieseborch, Haarlem, 1997, p. 110-116.

³⁰ F.C. Kollen, *'De vereniging in de praktijk'*, Recht en Praktijk, Kluwer, 2007, p. 208.

Hoofdstuk 2 – Matchfixing

2.1 Definitie matchfixing

In dit hoofdstuk zal worden ingegaan op de definitie van matchfixing. Het definiëren van het begrip matchfixing is een lastige opgave, nu dit niet als juridisch begrip is opgenomen in de Nederlandse dan wel internationale wetgeving. Daarnaast is er bij publieke of private organisaties nog geen algemeen geaccepteerde definitie ontstaan en overgenomen. Dit heeft tot gevolg dat het begrip subjectief wordt ingekleurd. Ook is er weinig literatuur omtrent matchfixing. Hetgene dat er is bestaat enerzijds uit beleidsstudies en anderzijds uit onderzoeksjournalistiek.³¹

Hoe breed is het begrip matchfixing? Dit is het andere nadeel bij het formuleren van het begrip matchfixing. De handeling of gedraging van de speler of een derde kan namelijk plaatsvinden zonder dat deze direct leidt tot het beïnvloeden van de uitslag van de wedstrijd. Er kan namelijk ook sprake zijn van een enkel element dat wordt beïnvloed door omkoping en waarbij dit element geen directe invloed uitoefent op de uitslag van de wedstrijd. Wanneer er sprake is van het manipuleren van een element in de wedstrijd, noemen we dit ook wel 'spotfixing'.³² Hierbij kan je denken aan het geven van een gele kaart of wie de eerste goal maakt.

Het is daarom dan ook van belang de verschillende definities die er momenteel zijn naast elkaar te leggen. Allereerst zal in paragraaf 2.1.1. gesproken worden over de term matchfixing in de voetbalreglementen. In paragraaf 2.1.2. zal gekeken worden naar de internationale context van het begrip matchfixing en de invulling die daaromtrent wordt gegeven. Paragraaf 2.1.3 zal gaan over het begrip matchfixing in het strafrecht. Daarna zal de werkdefinitie van matchfixing in paragraaf 2.1.4 vermeld worden. In paragraaf 2.2 zal kort worden ingegaan op de vraag of het van belang is voor het vaststellen van het begrip matchfixing, met welke intentie beïnvloeding van de wedstrijd plaatsvindt. Paragraaf 2.3 besluit dit hoofdstuk.

2.1.1 Matchfixing in voetbalreglementen

De eerste private instantie in de voetbalwereld die het woord 'matchfixing' als zodanig op heeft genomen in haar regelgeving is de UEFA.³³ In 2011 heeft zij in haar regelgeving specifiek de term matchfixing gehanteerd. Deze is dan ook terug te vinden onder artikel 5 bis lid 3 van de UEFA 2011 Disciplinary Regulation. In dit artikel stond 'de bescherming van de integriteit van de wedstrijden en

---

³¹ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, *'Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.'* Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 25.

³² M. Maessen, 'De negatieve invloeden van match-fixing op de voetballerij', *Tijdschrift voor Sport & Recht*, 2011-1, p. 4.

³³ UEFA Regulation 2011.

competities die georganiseerd worden door de UEFA' centraal. Opvallend aan dit artikel was dat het woord matchfixing alleen werd gebruikt om te refereren aan de gevolgen van deze overtreding maar niet specifiek werd gedefinieerd.³⁴ In mei 2013 heeft de UEFA wederom haar Disciplinary Regulations aangepast om (onder andere) matchfixing beter te kunnen bestrijden.³⁵ Zo is in artikel 10 (2) van deze reglementen de term matchfixing gebruikt om de vervaltermijn van de mogelijke gevolgen in kaart te brengen. Hierin is het volgende opgenomen: *'Match-fixing, bribery and corruption are not subject to a statute of limitations.'*

Hieruit kan opgemaakt worden dat matchfixing volgens de UEFA meer omvattend is dan alleen 'bribery' en 'corruption' en daarom apart genoemd dient te worden in de reglementen van de UEFA. Tevens is aan artikel 12 van het reglement, die betrekking heeft op het waarborgen van de integriteit van de wedstrijden en competities, expliciet de term matchfixing toegevoegd in lid 3.³⁶ Artikel 12 luidt als volgt:

"Article 12 - Integrity of matches and competitions and match-fixing

1 All persons bound by UEFA's rules and regulations must refrain from any behaviour that damages or could damage the integrity of matches and competitions and must cooperate fully with UEFA at all times in its efforts to combat such behaviour.

2 The integrity of matches and competitions is violated, for example, by anyone:

- a) who acts in a manner that is likely to exert an unlawful or undue influence on the course and/or result of a match or competition with a view to gaining an advantage for himself or a third party;*
- b) who participates directly or indirectly in betting or similar activities relating to competition matches or who has a direct or indirect financial interest in such activities;*
- c) who uses or provides others with information which is not publicly available, which is obtained through his position in football, and damages or could damage the integrity of a match or competition;*
- d) who does not immediately and voluntarily inform UEFA if approached in connection with activities aimed at influencing in a unlawful or undue manner*

---

³⁴ M. Maessen, 'Matchfixing', *Tijdschrift voor Sport & Recht*, 2013, p. 2.

³⁵ UEFA Regulation 2013.

³⁶ UEFA Regulation 2013 article12 (3).

the course and/or result of a match or competition;

e) who does not immediately and voluntarily report to UEFA any behaviour he is aware of that may fall within the scope of this article.

3 If filed after the relevant competition stage has finished, complaints regarding match-fixing can have no impact on the sporting result of the competition or match in question and, therefore, the match cannot be replayed, unless the competent disciplinary body decides otherwise.”

Door dit artikel op te nemen in de reglementen van de UEFA zou er meer waarborg zijn voor de bescherming van de integriteit van de wedstrijden en de competities. Opmerkelijk hierbij is dat er geen specifieke definitie aan de term ‘matchfixing’ wordt gegeven in de nieuwe reglementen. Er mag van uit worden gegaan dat onder matchfixing volgens de UEFA in ieder geval de voorbeelden als genoemd in lid 1 en lid 2 van artikel 12 vallen³⁷, maar dat matchfixing meer dan alleen die voorbeelden omvat waardoor een expliciete benoeming in het reglement, onder lid 3, noodzakelijk werd geacht.

De FIFA daarentegen heeft de term ‘matchfixing’ niet als zodanig opgenomen in haar regelgeving. Wel is de Disciplinary Code van 2011 in artikel 69 een verkapt definitie van matchfixing terug te vinden. Namelijk: *‘to influence the result of the match in a manner contrary to sporting ethics’*.³⁸ Hiermee heeft de FIFA gekozen voor een zeer ruime en algemene omschrijving ten aanzien van matchfixing. Matchfixing zou (volgens de FIFA) vooral gezien moeten worden in de context van niet integer handelen.³⁹

De KNVB heeft, net als de FIFA, de term ‘matchfixing’ niet opgenomen in haar reglementen. Wel heeft de KNVB sinds 2009 diverse maatregelen om het fenomeen matchfixing aan te pakken getroffen.⁴⁰ Dit zal besproken worden in hoofdstuk 4. De KNVB heeft in haar reglementen wel algemene bepalingen die refereren aan matchfixing. Hierbij kan gedacht worden aan regels die de integriteit van de sport moeten beschermen. Door deze brede formulering is het mogelijk dat meerdere situaties onder het artikel kunnen vallen. Het niet opnemen van de term matchfixing is dan ook bewust geweest.

---

³⁷ M. Maessen, ‘Matchfixing’, *Tijdschrift voor Sport & Recht*, 2013, p. 3.

³⁸ Disciplinary Code 2011 FIFA article 69 (1), meer informatie hierover in hoofdstuk 4.

³⁹ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, *‘Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.’* Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 22.

⁴⁰ Redactie KNVB, ‘Reactie KNVB op artikel over matchfixing’, <www.knvb.nl/nieuws>, 2 november 2013; Zoals het instellen van een integriteitsunit.

2.1.2 Matchfixing in Internationale context

UNESCO en ICSS

In Internationale context is het fenomeen matchfixing een veel besproken onderwerp. Op wereldschaal heeft de United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) onderzoek gedaan naar een passende definitie voor matchfixing. De Unesco spreekt in mei 2013, in een niet-bindende verklaring, over het bewaken van de integriteit van de sport en ziet manipulatie van sportcompetities en corruptiepraktijken als gevaar voor deze integriteit, maar durft (nog) geen definitie te geven voor het begrip matchfixing.⁴¹ Om deze praktijken aan te pakken is de Unesco in december 2013 een overeenkomst aangegaan met ICSS om zowel matchfixing als corruptie op wereldniveau aan te pakken.⁴² In deze overeenkomst wordt gesproken over de aanpak van matchfixing en corruptie, hieruit kan men concluderen dat UNESCO en ICSS van mening zijn dat matchfixing verder reikt dan alleen corruptie.

Raad van Europa

Ook op Europees niveau is er veel aandacht besteed aan het begrip matchfixing. Zo heeft de Raad van Europa (RvE) in 2011 over de definitie van matchfixing gediscussieerd. Dit heeft geleid tot de conceptconventie waarin een definitie is opgenomen.⁴³ Deze definitie luidt als volgt: *'manipulation of sports results covers the arrangement of an irregular alteration of the course or the result of a sporting competition or any of its particular events (such as matches, races) in order to obtain an advantage for oneself or for others and to remove all or part of the uncertainty normally associated with the results of a competition'*.⁴⁴

Hier is sprake van een conceptversie en daarmee is de discussie omtrent de definitie van matchfixing ook bij de Raad van Europa nog niet gesloten. Wel heeft de, binnen de EU aangestelde, 'Expert Group on Good Governance', deze definitie overgenomen als werkdefinitie, om zo de rol van de Europese Unie in de strijd tegen matchfixing goed in kaart te kunnen brengen.⁴⁵ Ook 'KEA European Affairs' heeft deze definitie overgenomen bij het onderzoek naar strafrechtelijke vervolging van matchfixing binnen Europa.⁴⁶ Deze voorgestelde definitie omvat zowel de manipulatie om financiële als om

---

⁴¹ Unesco, 'Declaration of Berlin', *5th International conference of Ministers and Senior Officials responsible for physical Education and Sport*, 30 mei 2013. Paragraaf 3.5 en verder.

⁴² Redactie ICSS, 'UNESCO and ICSS join forces to protect sport integrity', <www.theicss.org>, Paris, 10 december 2013.

⁴³ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, *Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak*. Tilburg: Tilburg University, 2013, p.22.

⁴⁴ Raad van Europa, *Recommendation CM/Rec(2011)10 of the Committee of Ministers to Member States on Promotion of the Integrity of Sport Against Manipulation of Results, Notably Match-Fixing*, 28 september 2011.

⁴⁵ Expert Group Good Governance, 'Deliverable 1. Input on the EU's role in fighting matchfixing', <www.rijksoverheid.nl>, Brussel, juni 2012.

⁴⁶ KEA European Affairs, 'Match-fixing in sport, A mapping of criminal law provisions in EU 27', <ec.europa.eu>, maart 2012, p. 9-10.

sportieve redenen. Daarbij komt dat zowel sprake kan zijn van direct financieel voordeel, maar ook om indirect financieel voordeel.⁴⁷ Situaties waarbij sprake is van doping of publiekelijk wangedrag (zoals hooligans) vallen buiten deze definitie.⁴⁸ De eerdere definitie van de Expert Group on Good Governance is hiermee aan de kant gezet.⁴⁹

Sportaccord

In 2011 heeft ook de overkoepelende, internationale organisatie Sportaccord, welke diensten verricht onder meer ter bevordering van de integratie van de integriteit binnen de sport, in haar model 'Rules on Sports Integrity in relation to sports betting', nagedacht over het fenomeen matchfixing. Zij maakt een onderscheid tussen manipulatie van een competitie of een toernooi en match corruption.⁵⁰ Hier wordt dus een onderscheid gemaakt tussen verschillende vormen van manipulatie waarbij omkoping plaatsvindt, maar ook van manipulatie waarbij een voordeel is verkregen, zonder dat daarbij sprake is van omkoping of een belofte om het resultaat of een aspect van het sportevenement te beïnvloeden.⁵¹ Het begrip matchfixing heeft in dit model geen expliciete plaats gekregen.

In 2012 wordt de corruptie in de sportwereld voor het eerst in verband gebracht met de kansspelsector door middel van het rapport 'Sports betting and corruption'. In dit rapport wordt niet expliciet over matchfixing gesproken, maar over (poging tot) manipulatie van een wedstrijdresultaat of aspect van de sportwedstrijd, met als doel het veiligstellen van financiële winsten op sportwedstrijden.⁵²

2.1.3 Matchfixing in het strafrecht

Ten aanzien van het strafrecht zijn er veel verschillen in Europa. Nederlandse Europarlementariër Emine Bozkurt (PvdA) geeft aan dat het wenselijk is dat er een bepaling komt voor matchfixing in het strafrecht, omdat deze niet altijd komt te vallen onder corruptie, bedrog, fraude of omkoping zoals deze nu te vinden is in het strafrecht. Ook vindt zij dat er onvoldoende wordt samengewerkt met andere lidstaten. In Duitsland wordt er wel goed samengewerkt met andere lidstaten ten aanzien

---

⁴⁷ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, 'Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.' Tilburg: Tilburg University, 2013, p.23.

⁴⁸ KEA European Affairs, 'Match-fixing in sport, A mapping of criminal law provisions in EU 27', <ec.europa.eu>, maart 2012, p. 9-10.

⁴⁹ Eerder definitie van voorzichtig opgesteld en is te vinden in: 'Expert Group Good Governance, 'Deliverable 1. Input on the EU's role in fighting matchfixing', <www.rijksoverheid.nl>, Brussel, juni 2012.

⁵⁰ Sportaccord, 'Model Rules on Sports Integrity in Relation to Sports Betting for all International Sports Federations and Organisations', <www.sportaccord.com>, augustus 2011.

⁵¹ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, 'Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.' Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 22.

⁵² P. Boniface e.a. 'Sport Betting and corruption', Sportaccord, 2012.

van het doorspelen van informatie, dit heeft al geleid tot arrestaties waarbij de officier van Justitie heeft kunnen ingrijpen.⁵³ Criminelen weten momenteel precies in welk Europees land de controles en de straffen het zwaarst zijn, het is daarom belangrijk om hierin meer te gaan samenwerken volgens Bozkurt.⁵⁴

Ook door het Europees Parlement werd op 14 maart 2013 een oproep gedaan om matchfixing op te nemen in het strafrecht van de lidstaten. De aanleiding hiervoor was het onderzoek van Europol waaruit bleek dat honderden wedstrijden in Europa zijn gemanipuleerd. Om deze strijd serieus aan te pakken is het noodzakelijk dat politie, justitie, sportbonden en wedkantoren hun activiteiten beter op elkaar afstemmen, zo meent het Europees Parlement. Om de handhaving beter te kunnen realiseren is het van belang bijvoorbeeld detectiesoftware te verplichten. De VVD, CDA, PvdA en SP staan achter dit idee, om zo voor opsporingsinstanties het mogelijk te maken omgekochte spelers te betrappen.⁵⁵

Momenteel is er nog geen definitie opgenomen in het strafrecht maar het is nog steeds een veel besproken onderwerp in de politiek en zal wellicht binnenkort worden opgenomen. Het feit dat er tot op heden nog geen definitie is opgenomen leidt tot een nadeel in het bepalen van de bewijsstandaard. Voor het vaststellen van corruptie, fraude, omkoping of bedrog geldt een bewijsstandaard en zijn middelen beschikbaar voor politie en justitie om deze bewijzen te vergaren. Nu matchfixing nog niet is opgenomen, kan nog geen gebruik gemaakt worden van de wettelijke bevoegdheden voor het vergaren van bewijslast.

2.1.4 Werkdefinitie

Bij het rapport 'Matchfixing in Nederland'⁵⁶ is gebruik gemaakt van de zogehete 'werkdefinitie' van het begrip matchfixing. Deze definitie is gebaseerd op de definitie die is opgesteld door de Raad van Europa.⁵⁷ Hierbij zou het dus gaan om zowel gokgerelateerde als niet-gokgerelateerde manipulatie van wedstrijden en/of competities. De matchfixing kan plaatsvinden op zowel eigen initiatief van de speler evenals een resultaat van omkoping, afpersing of dwang door een derde en tevens houdt deze definitie rekening met het eerder aangemerkte 'spotfixing', waarbij de uitslag van de wedstrijd niet per definitie wordt beïnvloed, maar de fixing slechts invloed heeft op een specifieke gebeurtenis.

---

⁵³ Interview NOS met PvdA lid mevrouw Bozkurt op 5 februari 2013.

⁵⁴ Redactie Nu.nl, 'Europees Parlement wil matchfixing in strafrecht', <www.nu.nl>, 14 maart 2013.

⁵⁵ Kamerstukken II 2012/2013, 33 296, nr. 8 'Mogelijke beïnvloeding van sportwedstrijden', 2 juli 2013.

⁵⁶ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, 'Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.' Tilburg: Tilburg University, 2013.

⁵⁷ Zie definitie op voorgaande pagina.

Daarbij wordt wel opgemerkt dat men voor het rapport 'Matchfixing in Nederland' liever de definitie van matchfixing hanteren, waarbij men de uitkomst van de wedstrijd of het beïnvloeden van een specifieke gebeurtenis gegarandeerd wil hebben. Volgens de schrijvers van het rapport is dit meer wenselijk gezien de geringe handhaafbaarheid van het fenomeen matchfixing en is het niet mogelijk om een dergelijk brede definitie zoals geformuleerd door de Raad van Europa te handhaven. De definitie volgens het rapport luidt als volgt: *'matchfixing betreft de manipulatie van de uitkomsten van sportwedstrijden door op oneigenlijke manieren het verloop of de uitkomst van een competitie of specifieke gebeurtenissen daarbinnen (zoals individuele wedstrijden of races, of gebeurtenissen tijdens wedstrijden) te bepalen, met het doel om een voordeel voor zichzelf of voor anderen te bereiken en de onzekerheid van de uitkomst van de wedstrijd, race of de competitie op te heffen.'*

2.2 Intenties voor matchfixing

In grote lijnen kan er onderscheid gemaakt worden tussen vier intenties om sportief voordeel te willen ontlenen door middel van manipulatie. Allereerst kennen we het onderscheid waarbij het enige doel is om van financieel voordeel te profiteren door specifiek op een resultaat te gokken. Daarnaast is een belangrijk onderscheid of het beïnvloeden van het verloop van de wedstrijd dan wel de uitslag uit vrije wil plaatsvindt of dat hij of zij daartoe gedwongen wordt. Hierdoor ontstaan de vier categorieën.

1. Niet-gokgerelateerde matchfixing zonder omkoping of dwang.
2. Niet-gokgerelateerde matchfixing met omkoping of dwang.
3. Gokgerelateerde matchfixing zonder omkoping of dwang.
4. Gokgerelateerde matchfixing met omkoping of dwang.⁵⁸

De redenen voor het manipuleren van de wedstrijden zijn dus verschillend, maar niet relevant voor het vaststellen van de definitie matchfixing. De bovenstaande intenties kunnen alle vallen onder de voorgenoemde werkdefinitie van matchfixing.

---

⁵⁸ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, 'Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.' Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 27.

2.3 Conclusie

Gezien de bovenstaande verschillende interpretaties van het begrip matchfixing is het lastig om een eenduidige begripsomschrijving vast te stellen. Uit de reglementen van de UEFA en de FIFA kan worden afgeleid dat de term matchfixing breder dient te worden gezien dan corruptie en omkoping, namelijk dat deze moet worden gezien in de context van niet integer handelen.⁵⁹

Er is dus nog geen eenduidige definitie voor matchfixing. In de literatuur wordt gebruik gemaakt van een korte versie, waarbij het alleen gaat om het beïnvloeden van het verloop van de wedstrijd en/of het wedstrijdresultaat, teneinde daaruit een voordeel voor zichzelf of anderen te behalen. Uit de verschillende internationale interpretaties kan eveneens opgemaakt worden dat het steeds gaat om een beïnvloeding van het natuurlijk verloop van de wedstrijd en/of het wedstrijdresultaat, teneinde daaruit een voordeel voor zichzelf of anderen te behalen. Aanvullend op de literatuur gaat het hierbij dus zowel om gokgerelateerde als niet-gokgerelateerde wedstrijdvervalsing.⁶⁰ Daarbij kan dit onder dwang of door middel van omkoping plaatsvinden, maar ook het vrijwillig manipuleren van een wedstrijd dient te vallen onder het begrip matchfixing. Relevant daarbij is dat het ook kan gaan om het zogenoemde 'spotfixing'.

De intentie voor het manipuleren is niet relevant voor het vaststellen van het begrip matchfixing, dit hoeft dan ook niet terug te komen in de definitie van matchfixing.

De beste en meest uitgebreide optie waarin al deze kenmerken van matchfixing opgenomen zijn, is de definitie van de Raad van Europa. Ook volgens het rapport 'Matchfixing in Nederland' en het rapport 'Match-fixing in sport, A mapping of criminal law provisions in EU 27' kan het best gebruik gemaakt worden van de werkdefinitie van de Raad van Europa. Het rapport 'Matchfixing in Nederland' doet hierbij wel een kleine aanpassing zoals beschreven in de vorige paragraaf vanwege de handhaafbaarheid.

Voor deze scriptie zal ik gebruik maken van de meest complete en meest gebruikte definitie, namelijk de werkdefinitie zoals opgesteld door de Raad van Europa. Wel vind ik de aanscherping van het rapport 'Matchfixing in Nederland' van toegevoegde waarde. De definitie die hier wordt gehanteerd luidt dus als volgt: *'matchfixing betreft de manipulatie van de uitkomsten van sportwedstrijden door*

---

⁵⁹ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, 'Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.' Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 22.

⁶⁰ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, 'Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.' Tilburg: Tilburg University, 2013, p.23.

op oneigenlijke manieren het verloop of de uitkomst van een competitie of specifieke gebeurtenissen daarbinnen (zoals individuele wedstrijden of races, of gebeurtenissen tijdens wedstrijden) te bepalen, met het doel om een voordeel voor zichzelf of voor anderen te bereiken en de onzekerheid van de uitkomst van de wedstrijd, race of de competitie op te heffen.'

Hoofdstuk 3 – Verenigingsrechtelijk aanpak tegen matchfixing

3.1 Inleiding

Het verenigingsrecht is een relatief jong recht. Voorheen was de vereniging opgenomen in het Burgerlijk Wetboek als onderdeel van het verbintenissenrecht.⁶¹ De vrijheid van verenigen vindt zijn grondslag sinds 1848 in de grondwet en sinds 1948 in het EVRM.⁶² Naast deze positieve vrijheid is de negatieve vrijheid van het verenigen te vinden in het feit dat men niet verplicht kan worden tot een bepaalde vereniging toe te treden en dat men de vrijheid heeft een lidmaatschap op te zeggen.⁶³ Het verenigingsrecht is geregeld op nationaal niveau en is een rechtsgebied dat veel vrijheden overlaat aan de verenigingen zelf.⁶⁴ Het invoeren van een Europees verenigingsrecht is namelijk niet succesvol gebleken.⁶⁵

Sportorganisaties kenmerken zich door hun verenigingsrechtelijke structuur.⁶⁶ Het verenigingsrecht biedt de mogelijkheid voor het opstellen van reglementen door de verenigingen zelf. Deze reglementen zijn bindend voor de leden die verbonden zijn aan deze vereniging onder bepaalde voorwaarden die later aan de orde zullen komen. Ook heeft een vereniging het recht, mits statutair bepaald, om door middel van het tuchtrecht deze regels te handhaven.⁶⁷ In hoeverre deze reglementen exact bindend zijn voor leden wordt later in dit hoofdstuk besproken.

De regelgeving binnen sportverenigingen wordt dus beheerst door het verenigingsrecht. In dit hoofdstuk wordt het huidige verenigingsrecht nader beschrijven en zal de vraag centraal staan in hoeverre leden van verenigingen gebonden kunnen worden aan de wet, statuten en door de vereniging opgestelde reglementen. In paragraaf 3.2 zal het verenigingsrecht besproken worden. In paragraaf 3.3 zal worden ingegaan op de verschillende samenwerkingsvormen die vaak ontstaan binnen internationale sportorganisaties. De specifieke voetbalstructuur zal aan de orde komen in paragraaf 3.4. Vanaf paragraaf 3.5 t/m 3.9 zullen de verschillende relaties en de gebondenheid van de leden jegens verschillende partijen aan de orde komen. Het is belangrijk om te kunnen concluderen in hoeverre de leden gebonden zijn aan reglementen van verenigingen, overkoepelende

---

⁶¹ P.L. Dijk, T.J. van der ploeg, *Van vereniging en stichting, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij*, Deventer: Kluwer, 2013, p. 6.

⁶² Artikel 10 Gw + artikel 8 EVRM.

⁶³ G.J.C. Rensen, *Rechtspersonenrecht; overige rechtspersonen*, Asser deel 2 III*, Kluwer, 2012, p. 2.

⁶⁴ F.C. Kollen, *De vereniging in de praktijk*, Recht en Praktijk, Kluwer, 2007, p. 97.

⁶⁵ G.J.C. Rensen, *Rechtspersonenrecht; overige rechtspersonen*, Asser deel 2 III*, Kluwer, 2012, p. 1.

⁶⁶ M. Olfers, *Sport en mededingingsrecht*, Recht en Praktijk, Kluwer: Deventer, 2008, p. 27-30.

⁶⁷ F.C. Kollen, *De vereniging in de praktijk*, Recht en Praktijk, Kluwer, 2007, p. 208.

bonden en/of federaties. En of hierdoor een mogelijkheid is om reglementen, waar nodig, eenduidig op te stellen.

3.2 Verenigingsrecht

Een vereniging ontstaat uit het feit dat personen zich verenigen. De vereniging kan dan gezien worden als een samenwerkingsverband tussen deze personen.⁶⁸ Deze samenwerking kan in brede zin worden opgevat.⁶⁹

In beginsel zijn voor een vereniging drie vereisten. Allereerst dient er sprake te zijn van een ledensubstraat.⁷⁰ Echter wordt er, vanwege de grote diversiteit, in de wet niet specifiek ingegaan op de inhoud van het lidmaatschap, de rechten en verplichtingen. Daarnaast moet er bij een vereniging sprake zijn van een organisatie voor een bepaald doel.⁷¹ Hiermee wordt alleen bedoeld dat de vereniging een bepaald werkveld heeft en dat er sprake is van een organisatorisch verband.⁷² Dit laatste houdt in dat de vereniging zich, onder andere, dient te houden aan de in de wet voorgeschreven regels.⁷³ De Hoge Raad heeft in 1935 al bepaald dat statuten een noodzaak zijn voor een vereniging, omdat slechts uit de statuten een verenigingsverband voldoende kan worden bepaald.⁷⁴ Als laatste voorwaarde dient de vereniging als een eenheid deel te nemen aan het rechtsverkeer.⁷⁵ Simpel gezegd is de vereniging een rechtspersoon.⁷⁶

Een vereniging wordt beheerst door het verenigingsrecht.⁷⁷ De organisatie van een vereniging wordt dan ook bepaald door de wet en door haar statuten. De wet bevat een aantal dwingendrechtelijke regels, maar heeft ook deels een aanvullend karakter.⁷⁸ Zo mag van de artikelen 2:1 tot en met 2:24d BW slechts worden afgeweken wanneer dit uit de wet blijkt. Deze afwijkingen dienen dan in de statuten van de vereniging te worden vastgelegd.⁷⁹

---

⁶⁸ Artikel 2:26 BW.

⁶⁹ P.L Dijk, T.J. van der ploeg, *'Van vereniging en stichting, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij'*, Deventer: Kluwer, 2013, p. 25; G.J.C. Rensen, *'Rechtspersonenrecht; overige rechtspersonen'*, Asser deel 2 III*, Kluwer, 2012, p. 9.

⁷⁰ Een vereniging moet uit tenminste twee leden bestaan.

⁷¹ P.L Dijk, T.J. van der ploeg, *'Van vereniging en stichting, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij'*, Deventer: Kluwer, 2013, p. 18; Artikel 2:26 BW.

⁷² G.J.C. Rensen, *'Rechtspersonenrecht; overige rechtspersonen'*, Asser deel 2 III*, Kluwer, 2012, p. 8.

⁷³ Hierbij kun je denken aan de algemene vergadering met dwingendrechtelijke bevoegdheden en een bestuur. (artikel 2:40 BW en artikel 2:44 BW).

⁷⁴ HR 6 februari 1935, *NJ 1935/1513* en HR 4 november 1942, *NJ 1942/773*.

⁷⁵ G.J.C. Rensen, *'Rechtspersonenrecht; overige rechtspersonen'*, Asser deel 2 III*, Kluwer, 2012, p. 8.

⁷⁶ Artikel 2:3 jo. Artikel 2:25 BW.

⁷⁷ Burgerlijk wetboek 2, titel 2.

⁷⁸ G.J.C. Rensen, *'Rechtspersonenrecht; overige rechtspersonen'*, Asser deel 2 III*, Kluwer, 2012, p.36.

⁷⁹ Artikel 2:52 BW + F.C. Kollen, *'De vereniging in de praktijk'*, Recht en Praktijk, Kluwer, 2007, p. 100.

De wet bepaalt ten aanzien van de rechten van de leden van een vereniging slechts het volgende; allereerst het stemrecht en de toegang tot de ALV.⁸⁰ Daarnaast beschermt de wet de leden tegen verplichtingen die worden aangegaan door de vereniging door middel van artikel 2:34a, 2:46 Burgerlijk Wetboek. Artikel 2:27 lid 4 sub c bepaald dat deze verplichtingen moeten zijn opgenomen in de statuten. Voor de leden van de vereniging bestaat de verplichting om zich te gedragen naar doelomschrijving van de vereniging, dat bepaald wordt door de statuten. Ook dient een lid van een vereniging zich te onthouden van handelingen die schadelijk zijn voor de vereniging en/of haar leden.⁸¹ Naast de wettelijke bepalingen ten aanzien van de rechten van de leden van een vereniging bevat de wet nog een aantal artikelen dat betrekking heeft op de oprichting van de vereniging, de bevoegdheden van een ALV, de taken van het bestuur en de vertegenwoordigingsbevoegdheid.⁸²

Naast deze verplichten wordt het verenigingsrecht beheerst door een grote mate van vrijheid. Zoals hierboven vermeld, brengt de wet weinig verplichtingen met zich mee. Het verenigingsrecht biedt de mogelijkheid voor het opstellen van reglementen door de verenigingen zelf. Hierover meer in hoofdstuk 3.5.

3.3 De vereniging en samenwerkingsvormen

In de praktijk zien we dat verenigingen veelal opereren in complexe verhoudingen waarin het verenigingsrecht een belangrijke rol speelt.⁸³ Ook kan er een samenwerking plaatsvinden op een manier waarbij het verbintenissenrecht van toepassing is. Dit is het geval wanneer de samenwerking wordt aangegaan op basis van een overeenkomst.⁸⁴

Het verenigingsrecht is wel van toepassing op de onderlinge verhouding wanneer er samen wordt gewerkt met een landelijke bond (juridisch gezien eveneens een vereniging). Deze bond is een vereniging met een statutaire doelstelling. Alle leden, naast individuele leden meestal primaire verenigingen, van deze bond streven hetzelfde statutaire doel na.⁸⁵ De bond bindt in deze de primaire verenigingen en is het overkoepelende orgaan.⁸⁶ De primaire verenigingen, ofwel de leden van de bond, richten zich op naar het gemeenschappelijke statutaire doel van de bond en leveren

---

⁸⁰ Artikel 2:38 BW.

⁸¹ De grondslag hiervoor is te vinden in artikel 2:8 BW. Een lid dient zich te gedragen zoals de redelijkheid en de billijkheid van haar verlangt.

⁸² Artikel 2:26 tot en met 2:30 BW.

⁸³ P.L Dijk, T.J. van der ploeg, *'Van vereniging en stichting, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij'*, Deventer: Kluwer, 2013, p. 289.

⁸⁴ F.C. Kollen, *'De vereniging in de praktijk'*, Recht en Praktijk, Kluwer, 2007, p. 485.

⁸⁵ F.C. Kollen, *'De vereniging in de praktijk'*, Recht en Praktijk, Kluwer, 2007, p. 20.

⁸⁶ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, *'Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.'* Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 93.

een deel van hun autonomie in om het gemeenschappelijke doel te bereiken. De bond kan gezien worden als een secundaire vereniging in de verhouding tot haar leden. De statuten en reglementen van de bond vinden vaak haar toepassing op de verenigingen die lid zijn van deze bond op de manier zoals opgenomen in paragraaf 3.8.

Naast deze vorm kennen we ook nog de federatie. Dit is een samenwerkingsverband waarbij meer vrijheid voor de aangesloten leden wordt gewaarborgd dan bij de samenwerkingsvorm van een bond. In deze vorm wordt alleen samengewerkt wanneer dit in ieders voordeel is. De leden van de federatie, welke zelf ook een vereniging zijn, hebben hier de bevoegdheid om hun eigen doeleinden na te streven en zijn hierbij niet ondergeschikt zoals bij een bond.⁸⁷ Het is wel van belang dat de doeleinden van de verschillende organisaties (de federatie en haar aangesloten verenigingen) de samenwerking niet in de weg staan.⁸⁸ Het lidmaatschap van de federatie moet bijdragen aan het verwezenlijken van het eigen doel van de vereniging in de meest ruime zin van het woord.⁸⁹ De aangesloten leden, de nationale voetbalbonden, streven in dit geval primair de eigen statutaire doelstelling na en de doelstelling van de federatie is hierin secundair.⁹⁰ Hierdoor is het mogelijk dat er een potentiële spanning ontstaat tussen de zelfstandigheid van de eigen organisatie en de mate waarin door de federatie een min of meer eenzijdig beleid en uniforme regels aan de aangesloten verenigingen worden opgelegd.⁹¹

Uit de lidmaatschapsverhouding tussen de federatie en de leden (en tevens tussen leden onderling) ontstaat de verplichting zich overeenkomstig de eisen van de redelijkheid en de billijkheid te gedragen op grond van artikel 2:8 BW.⁹² De federatie heeft, net als iedere vereniging, de mogelijkheid om overeenkomsten af te sluiten die een recht of een verplichting voor de aangesloten leden met zich meebrengt op basis van artikel 2:46 BW of 2:34a BW zoals later wordt besproken in dit hoofdstuk.⁹³ Vaak zien we dat de federatie verdergaande bevoegdheden toekomt. Hierbij kan gedacht worden aan een goedkeuringsrecht voor de statuten van de leden ten aanzien van bepaalde aangelegenheden.

---

⁸⁷ F.C. Kollen, *'De vereniging in de praktijk'*, Recht en Praktijk, Kluwer, 2007, p. 487.

⁸⁸ P.L. Dijk, T.J. van der ploeg, *'Van vereniging en stichting, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij'*, Deventer: Kluwer, 2013, p. 314.

⁸⁹ G.J.H. van der Sangen, 'Bestuurlijke controle van federatieve verbanden', *Handboek bestuur en management van de grote vereniging*, Den Haag, 2002, p.3.

⁹⁰ F.C. Kollen, *'De vereniging in de praktijk'*, Recht en Praktijk, Kluwer, 2007, p. 21.

⁹¹ G.J.H. van der Sangen, 'Bestuurlijke controle van federatieve verbanden', *Handboek bestuur en management van de grote vereniging*, Den Haag, 2002, p.1.

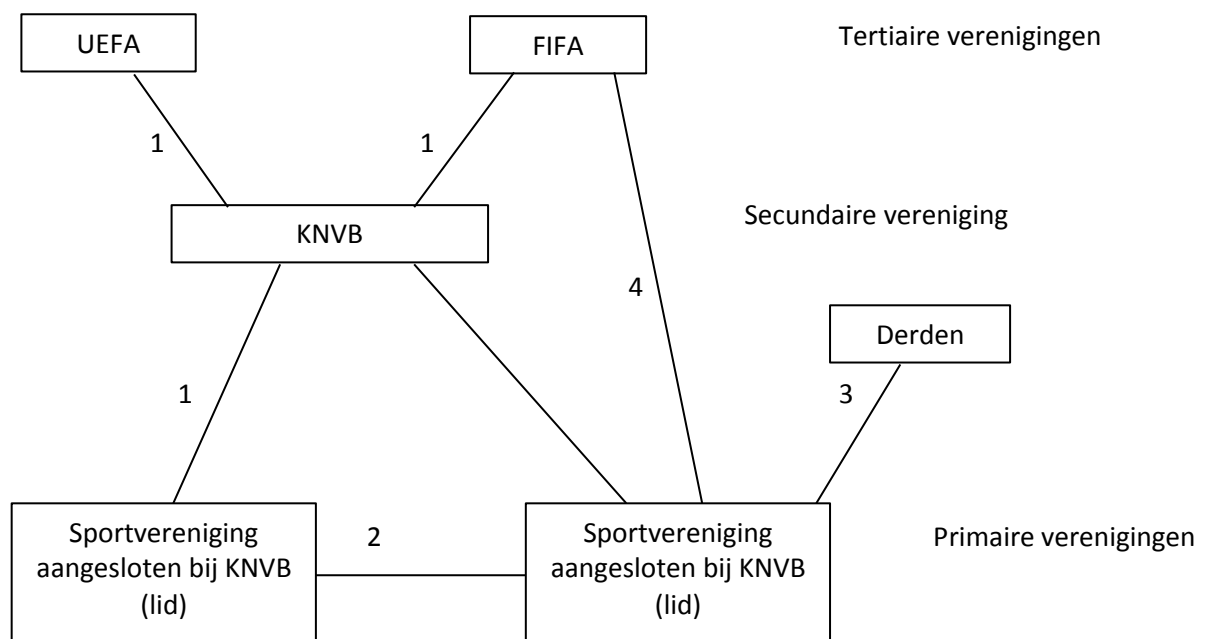
⁹² P.L. Dijk, T.J. van der ploeg, *'Van vereniging en stichting, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij'*, Deventer: Kluwer, 2013p. 314.

⁹³ P.L. Dijk, T.J. van der ploeg, *'Van vereniging en stichting, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij'*, Deventer: Kluwer, 2013, p. 315.

3.4 Verenigingsstructuur in de voetbalwereld

Belangrijk voor het beantwoorden van de centrale vraag 'in hoeverre leden van verenigingen gebonden kunnen worden aan de wet, statuten en door de vereniging opgestelde reglementen' is de verenigingsstructuur in de voetbalsport binnen Europa. Hieruit vloeien namelijk relaties voort waarvoor gebondenheid kan ontstaan. In deze paragraaf zal ik alleen de verschillende relaties beschrijven, later in dit hoofdstuk zal ik ingaan op de gebondenheid binnen deze relaties.

1 = Verhouding tussen lid en vereniging. (par. 3.6)

2 = Verhouding tussen leden onderling. (Dit is ook te vinden op het niveau de secundaire en de tertiaire vereniging) (par. 3.7)

3 = Verhouding tussen een lid en een derde. (Dit is ook te vinden op het niveau de secundaire en de tertiaire vereniging) (par. 3.8)

4 = Verhouding tussen een lid van de KNVB en de FIFA dan wel UEFA. (par. 3.9)

In de Europese voetbalwereld kennen we twee grote internationale organisaties, namelijk de Union of European Football Associations (verder te noemen: UEFA) en de Fédération Internationale de Football Association (verder te noemen: FIFA). De UEFA is een confederatie van 54 Europese nationale voetbalorganisaties en het controlerend orgaan voor het voetbal tussen Europese voetbalteams. De nationale voetbalbonden worden dus lid van de UEFA. Ook organiseert de UEFA de Champions League en de Europa League en is bevoegd voor het organiseren van het tuchtrecht

rondom deze wedstrijden.⁹⁴ De FIFA is een organisatie die zich bezighoudt met het beheren en organiseren van de internationale voetbaltoernooien zoals de Wereldkampioenschappen en de Confederations Cup. De FIFA beschikt over een apart tuchtrecht voor zaken rondom het Wereldkampioenschap en de Confederations Cup.⁹⁵ In Nederland is het zo geregeld dat de spelers en voetbalclubs lid zijn van de nationale vereniging de Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (verder te noemen: KNVB) en dat de KNVB lid is van de FIFA en UEFA, maar dit is niet over de hele wereld hetzelfde. De leden van de KNVB kunnen gezien worden als primaire verenigingen, de KNVB kan in de voetbalsport gezien worden als een secundaire vereniging en de FIFA en de UEFA als tertiaire verenigingen. In deze scriptie zal ik deze aanduiding hanteren.

Zowel de FIFA als de UEFA zijn niet bevoegd om de spelregels van het voetbal aan te passen. Hiervoor kennen we de International Football Association Board (IFAB). Deze bestaat uit afgevaardigden van: England's Football Association (The FA), the Scottish Football Association (SFA), the Football Association of Wales (FAW) en Northern Ireland's Irish Football Association (IFA). Naast deze 4 vertegenwoordigers nemen ook vier vertegenwoordigers van de FIFA plaats in de IFAB.⁹⁶

In Nederland hebben we de KNVB. Alle Nederlandse voetbalverenigingen, naast de betaald voetbalorganisaties die deels als vennootschap of stichting zijn georganiseerd, zijn aangesloten bij de KNVB. De KNVB is aangesloten bij zowel de UEFA als de FIFA. In deze structuur ontstaan verschillende relaties. Zoals weergegeven in bovenstaand schema.

Allereerst hebben we de relatie tussen de vereniging en een lid van de vereniging. Deze is terug te vinden tussen verschillende relaties. Allereerst zien we dit terug bij de lokale, primaire voetbalclubs en de leden van de deze clubs. Daarnaast bij de secundaire vereniging, dus tussen de KNVB en haar aangesloten leden. Maar ook op tertiair niveau, namelijk tussen de UEFA en de KNVB en ook tussen de FIFA en de KNVB.

Dan kennen we nog de relatie tussen leden en medeleden binnen een vereniging. Dit kan men terugvinden op ieder verenigingsniveau.

---

⁹⁴ <www.uefa.com>. geraadpleegd: juni 2014

⁹⁵ Volledigheidshalve is het noodzakelijk ook aan te geven dat de FIFA zich ook bezig houdt met alle arbeidsrechtelijk- en transferzaken in de voetbalsport.

⁹⁶ <www.fifa.com>. geraadpleegd: juni 2014

Als derde kennen we de relaties tussen leden van een vereniging en derden. De vraag is 'in hoeverre zijn de leden van de vereniging gebonden aan derden?'. Ook dit komt terug op alle verenigingsniveaus.

Als laatste kennen we nog een verder gaande relatie, namelijk de relatie tussen primaire verenigingen en de tertiaire verenigingen (UEFA en FIFA). In hoeverre is een lid van de KNVB gebonden aan de reglementen van de UEFA dan wel de FIFA?

Deze subvragen zijn essentieel voor de beantwoording van de vraag in hoeverre de leden van een vereniging gebonden worden en zullen dan ook besproken worden in de volgende paragraaf.

3.5 Lidmaatschapsverhouding

Met de term lidmaatschap wordt de rechtsbetrekking tussen een lid en een vereniging aangemerkt.⁹⁷ Een lidmaatschap is in de hoofdregel dan ook persoonlijk en niet overdraagbaar.⁹⁸ De rechtsbetrekking tussen vereniging en leden is geen contractuele rechtsbetrekking.⁹⁹ De inhoud van deze rechtsbetrekking is gebaseerd op de wet, de statuten, reglementen, besluiten en ongeschreven recht.¹⁰⁰

Doordat er geen sprake is van een contractuele rechtsbetrekking tussen de vereniging en leden, is bij een schending van de verplichting, die uit deze lidmaatschapsverhouding voortvloeien, het verbintenissenrecht van boek 6 Burgerlijk Wetboek niet van toepassing.¹⁰¹ In dat geval ontstaat er geen vordering uit de overeenkomst, maar uit de lidmaatschapsverhouding. Uit de statuten kan wel een verbintenis voortvloeien, hier zal in paragraaf 3.6 meer over worden uiteengezet. Op deze verbintenissen is verbintenissenrecht uit Boek 6 BW wel van toepassing en kan nakoming ten aanzien van deze verbintenissen wel worden gevorderd.¹⁰²

De algemene gedragsnorm met betrekking tot de redelijkheid en billijkheid zoals opgenomen in artikel 2:8 BW is bindend voor alle betrokkenen bij de rechtspersoon. Op alle onderstaande relaties dient dan ook rekening gehouden te worden met deze gedragsnorm. In ieder verband dient er gehandeld te worden naar redelijk en billijkheid.

---

⁹⁷ M.J.G.C. Raaijmakers, *'Ondernemingsrecht'*, Kluwer, Pitlo deel 2, 2006, p. 618.

⁹⁸ Artikel 2:34 lid 1 BW.

⁹⁹ G.J.C. Rensen, *'Rechtspersonenrecht; overige rechtspersonen'*, Asser deel 2 III*, Kluwer, 2012, p.52.

¹⁰⁰ P.L Dijk, T.J. van der ploeg, *'Van vereniging en stichting, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij'*, Deventer: Kluwer, 2013, p. 99.

¹⁰¹ G.J.C. Rensen, *'Rechtspersonenrecht; overige rechtspersonen'*, Asser deel 2 III*, Kluwer, 2012, p.13 en 14.

¹⁰² G.J.C. Rensen, *'Extra-verplichtingen van leden en aandeelhouders'*, Deventer: Kluwer 2005, p. 268.

3.6 Gebondenheid van een lid jegens de vereniging

3.6.1 Statuten

De statuten gelden voor een vereniging als een objectief recht en bepalen voor een belangrijk deel de rechtsbetrekkingen in de vereniging.¹⁰³ Het feit dat er gesproken wordt van een objectief recht wil zeggen dat statuten niet, zoals een overeenkomst dit wel kan doen, alleen rechten en verplichtingen in het leven roepen tussen de partijen die verbonden zijn aan de overeenkomst, maar dat de rechtspersoon wordt gevormd door de statuten die de rechtsregels aangeven.¹⁰⁴ Statuten zijn dan ook een geheel aan regels dat de organisatie van de rechtspersoon bepaalt. Niet alleen de rechtspersoon is hierdoor gebonden aan de statuten, maar eveneens eenieder die betrokken is bij de oprichting of later toetreedt tot de rechtspersoon.¹⁰⁵ De inhoud van deze statuten vormt de dwingende inhoud van de rechtsbetrekking tussen de vereniging en haar leden.¹⁰⁶

Artikel 2:27 lid 4 sub c BW zegt iets over de rechtsbetrekking tussen de vereniging en haar leden. Op grond van deze bepalingen hebben de statuten onder andere tot inhoud 'de verplichtingen die de leden tegenover de vereniging hebben of de wijze waarop zodanige verplichtingen kunnen worden opgelegd'.¹⁰⁷

Het is uitdrukkelijk de bedoeling geweest van artikel 2:27 BW dat ook verplichtingen die worden opgelegd via artikel 2:34a en 2:46 onder de verplichting van artikel 2:27 lid 4 sub c BW vallen, waardoor een statutaire grondslag vereist is.¹⁰⁸ Het is voldoende wanneer in de statuten de wijze waarop een verplichting kan worden opgelegd staat opgenomen. De verplichtingen waaraan de leden exact gebonden worden hoeven hier dus niet direct in te staan.¹⁰⁹ De algemene vergadering kan op deze statutaire basis ten alle tijde een organisatorische verplichting opleggen aan de leden van de vereniging.¹¹⁰ Uiteraard dienen deze verplichtingen, gelet op het doel en de aard van de vereniging, steeds binnen de grenzen van de redelijkheid en de billijkheid te blijven.¹¹¹ Wanneer er

---

¹⁰³ G.J.C. Rensen, *'Rechtspersonenrecht; overige rechtspersonen'*, Asser deel 2 III*, Kluwer, 2012, p.37.

¹⁰⁴ P.L. Dijk, T.J. van der ploeg, *'Van vereniging en stichting, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij'*, Deventer: Kluwer, 2013, p. 74; Hof Den Bosch 15 mei 2012, ECLI:NL:GHSHE:2012:BW6056.

¹⁰⁵ G.J.C. Rensen, *'Rechtspersonenrecht; overige rechtspersonen'*, Asser deel 2 III*, Kluwer, 2012, p.37.

¹⁰⁶ G.J.C. Rensen, *'Rechtspersonenrecht; overige rechtspersonen'*, Asser deel 2 III*, Kluwer, 2012, p.38.

¹⁰⁷ S.G.M. Buys, *'Sponsoring van verenigingen en stichtingen'*, Serie Recht en Praktijk, 1998, p. 101.

¹⁰⁸ Rb. Groningen 25 januari 1974, NJ 1974, 465 ; Rb. Alkmaar 22 december 1977, NJ 1978, 490 ; Rb. 's-Hertogenbosch 16 december 1977, ECLI:NL:RBSHE:1977:AD809; Rb. Utrecht 4 januari 1978, ECLI:NL:RBUTR:1978:AD8099; Ktr. Maastricht 1 februari 1978, ECLI:NL:KTGMAA:1978:AD8100; Hof Amsterdam 7 mei 1980, NJ 1982, 387.

¹⁰⁹ C.H.C. Overes, *'Binding van de leden bij: Burgerlijk Wetboek 2, artikel 46'*, Groene serie Rechtspersonen, 2013.

¹¹⁰ Artikel 2:40 BW.

¹¹¹ P.L. Dijk, T.J. van der ploeg, *'Van vereniging en stichting, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij'*, Deventer: Kluwer, 2013, p. 138.

geen statutaire grondslag is en er toch een verplichting aan de leden tegenover de vereniging wordt opgelegd, is dit besluit in principe nietig op grond van artikel 2:14 BW.¹¹²

3.6.2 Reglementen

Naast een verplichting tot vaststelling van statuten van een vereniging¹¹³ kan een vereniging haar organisatie nader bepalen in reglementen. Reglementen zijn algemene regels die worden vastgesteld door een orgaan van de vereniging op basis van een statutaire grondslag. (Een orgaan van een vereniging is een eenheid van de rechtspersoon die op een bepaald terrein beslissingen kan nemen die de rechtspersoon binden.¹¹⁴) Vaak geven deze reglementen nadere uitwerking over het functioneren van de rechtspersoon en haar organen. De wet geeft geen nadere regels over de totstandkoming, de inhoud en de plaats in het huidige wettelijke stelsel van deze reglementen.¹¹⁵ Echter mogen deze reglementen niet in strijd zijn met de wettelijke bepalingen en de statuten van de vereniging. In dat geval verbinden deze reglementen niet.¹¹⁶ Besluiten die in strijd worden genomen met een reglement zijn vernietigbaar op grond van artikel 2:15 BW.¹¹⁷ Leden kunnen gedurende het lidmaatschap invloed uitoefenen op de inhoud van de statuten, reglementen en besluiten door middel van het stemrecht.¹¹⁸

3.6.3 Verbintenissen

Voor een vereniging is het ook mogelijk om verplichtingen van leden jegens de vereniging of van leden jegens medeleden op te leggen middels een verbintenis.¹¹⁹ Artikel 2:34a BW bepaalt dat deze verbintenissen alleen gelden wanneer deze een grondslag vinden in de statuten.¹²⁰ De rechtspraak vult daarbij aan dat de verplichting voldoende kenbaar en bepaalbaar moet zijn. Voor deze kenbaarheid is het van belang dat tenminste de aard van de verplichting wordt vermeld.¹²¹

De strekking van artikel 2:34a BW ligt bij de mogelijkheid om financiële verplichtingen op te leggen aan de leden. Hiervoor geldt dat er dus steeds een *uitdrukkelijke statutaire grondslag* moet zijn. Deze statutaire grondslag geldt niet ten aanzien van niet-financiële verplichtingen, de niet-financiële

---

¹¹² G.J.C. Rensen, 'Extra-verplichtingen van leden en aandeelhouders', Deventer: Kluwer 2005, p. 100-101.

¹¹³ Artikel 2:27 BW.

¹¹⁴ P.L. Dijk, T.J. van der ploeg, 'Van vereniging en stichting, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij', Deventer: Kluwer, 2013, p. 92.

¹¹⁵ P.L. Dijk, T.J. van der ploeg, 'Van vereniging en stichting, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij', Deventer: Kluwer, 2013, p. 80.

¹¹⁶ G.J.C. Rensen, 'Rechtspersonenrecht; overige rechtspersonen', Asser deel 2 III*, Kluwer, 2012, p. 39.

¹¹⁷ P.L. Dijk, T.J. van der ploeg, 'Van vereniging en stichting, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij', Deventer: Kluwer, 2013, p. 80.

¹¹⁸ S.G.M. Buys, 'Sponsoring van verenigingen en stichtingen', Serie Recht en Praktijk, 1998, p. 73.

¹¹⁹ G.J.C. Rensen, 'Rechtspersonenrecht; overige rechtspersonen', Asser deel 2 III*, Kluwer, 2012, p. 48.

¹²⁰ M.J.G.C. Raaijmakers, 'Ondernemingsrecht', Deventer: Kluwer, Pitlo deel 2, 2006, p. 620 en Hof Leeuwarden 22 augustus 2007, ECLI:NL:GHLEE:2007:BB2227. (OSB/Verschoma).

¹²¹ Gerechtshof Leeuwarden 16 oktober 2012, ECLI:NL:GHLEE:2012:BY0522.

verplichting dient naar *aard en soort duidelijk bepaalbaar* te zijn uit de statuten, ook dient daaruit opgemaakt te kunnen worden wie deze verplichtingen mag opleggen.¹²² De verbintenissen die genomen worden op basis van dit artikel hebben alleen betrekking op de interne betrekkingen van de vereniging, vloeien voort uit de lidmaatschapsverhouding en de verbintenis dient op geld waardebaar te zijn.¹²³ Andere verbintenissen vallen hier dus niet onder, ook al is degene die gebonden is lid van de vereniging.¹²⁴ Een besluit dat een verplichting jegens de leden met zich mee brengt dat niet rust op een statutaire bevoegdheid, is nietig op grond van artikel 2:14 BW.¹²⁵

Bij het opleggen van deze verbintenissen kunnen er omstandigheden zich voordoen waardoor het opleggen van de verbintenis of het vorderen van de nakoming daarvan naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid, op grond van artikel 2:8 BW, onaanvaardbaar is.¹²⁶ De rechter toetst deze redelijkheid en billijkheid marginaal.¹²⁷

In hoeverre de statuten in meer of mindere precieze bewoordingen dienen aan te geven welk orgaan welke verbintenissen aan leden kan opleggen is in de praktijk nog niet eenvoudig aan te geven.

3.7 Gebondenheid van een lid jegens een ander lid van de vereniging

Leden van een vereniging kunnen niet alleen gebonden worden ten opzichte van de vereniging maar ook jegens een ander lid van de vereniging. (verhouding 2 van het schema op pagina 26). Een vereniging kan dit op dezelfde manieren afdwingen als de verplichtingen die gelden voor de leden ten aanzien van de vereniging. Zoals besproken in paragraaf 3.6 dienen de verplichtingen jegens leden opgenomen te zijn in de statuten op grond van artikel 2:27 lid 4 sub c BW. De verplichting kan dan een inhoud bevatten die betrekking heeft op de verhouding met andere leden van de vereniging.¹²⁸ De rechtbank heeft dit bevestigd in arresten ten aanzien van geschillen tussen apothekers respectievelijk tussen artsen in verband met het handelen in strijd met regelingen van De Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie (KNMP) en De Koninklijke

---

¹²² G.J.H. van der Sangen, 'Bestuurlijke controle van federatieve verbanden', *Handboek bestuur en management van de grote vereniging*, Den Haag, 2002, p.4.

¹²³ P.L Dijk, T.J. van der ploeg, *'Van vereniging en stichting, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij'*, Deventer: Kluwer, 2013, p. 137.

¹²⁴ Een verbintenis die hier bijvoorbeeld niet onder valt is het huren van een zaal van de vereniging.

¹²⁵ G.J.C. Rensen, *'Extra-verplichtingen van leden en aandeelhouders'*, Kluwer, 2005, p. 86; Hof Leeuwarden 22 augustus 2007, ECLI:NL:GHLEE:2007:BB2227. (*OSB/Verschoma*).

¹²⁶ C.H.C. Overes, *'Binding van de leden bij: Burgerlijk Wetboek 2, artikel 46'*, Groene serie Rechtspersonen, 2013.

¹²⁷ Rb. Amsterdam 22 mei 2013, ECLI:NL:RBAMS:2013:CA0883; Rb. Zutphen 3 februari 2010, ECLI:NL:RBZUT:2010:BL1126.

¹²⁸ P.L Dijk, T.J. van der ploeg, *'Van vereniging en stichting, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij'*, Kluwer, 2013, p. 138-139.

Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (KNMG) met betrekking tot vestiging.¹²⁹

Voor een vereniging is het ook mogelijk om verplichtingen van leden jegens de vereniging of van leden jegens medeleden op te leggen middels een verbintenis.¹³⁰ Artikel 2:34a BW bepaalt dat deze verbintenissen alleen gelden wanneer deze een grondslag vinden in de statuten.¹³¹ De rechtspraak vult daarbij aan dat de verplichting voldoende kenbaar en bepaalbaar moet zijn. Voor deze kenbaarheid is het van belang dat tenminste de aard van de verplichting wordt vermeld en wanneer het gaat om financiële verplichtingen moet er sprake zijn van een uitdrukkelijke statutaire grondslag.¹³² Artikel 2:34a bepaalt dus ook dat de vereniging verbintenissen aan de leden ten opzichte van de medeleden kan opleggen, maar dat de statuten daar een grondslag voor moeten scheppen.¹³³

3.8 Gebondenheid van een lid jegens een derde

Naast bovenstaande verplichtingen kan een lid een verplichting worden opgelegd op grond van artikel 2:46 BW jegens een derde.¹³⁴ (verhouding 3 van het schema op pagina 26). De vereniging is bevoegd om krachtens een statutaire bepaling in naam van haar leden op te (blijven) treden.¹³⁵ Een overeenkomst die hier uit voortvloeit, noemt men ook wel een ledencontract.¹³⁶ Deze rechten die bedongen worden, moeten wel stroken met de doelstelling en het karakter van de vereniging.¹³⁷

Voor het aangaan van een verplichting ten laste van de leden is uitdrukkelijk een statutaire grondslag vereist.¹³⁸ Hierbij kan een vereniging haar leden bijvoorbeeld binden jegens een sponsor of andere derden.¹³⁹ In artikel 2:46 BW gaat het om een statutaire grondslag van de mogelijkheid tot het aangaan van een overeenkomst waarbij verplichtingen voor de leden worden gevestigd.¹⁴⁰ Deze statutaire grondslag en ook de verplichting ten aanzien van de leden die daar uit voortvloeit dient voldoende concreet en duidelijk te zijn volgens het Hof van Amsterdam.¹⁴¹ In deze zaak ging het om

---

¹²⁹ Rb. Amsterdam, 17 maart 1983, *KB 1983*, 127 en Rb. Arnhem, 17 mei 1982, *KB 1983*, 127.

¹³⁰ G.J.C. Rensen, *Rechtspersonenrecht; overige rechtspersonen*, Asser deel 2 III*, Kluwer, 2012, p. 48.

¹³¹ M.J.G.C. Raaijmakers, *Ondernemingsrecht*, Deventer: Kluwer, Pitlo deel 2, 2006, p. 620.

¹³² Gerechtshof Leeuwarden 16 oktober 2012, ECLI:NL:GHLEE:2012:BY0522.

¹³³ Hof Leeuwarden 22 augustus 2007, ECLI:NL:GHLEE:2007:BB2227. (*OSB/Verschoma*).

¹³⁴ HR 20 maart 1925, *NJ 1925/642 (Van Gelder/Van Tongeren)*.

¹³⁵ MvA II in: Maeijer/Scheurs art. 46, p. 195.

¹³⁶ G.J.C. Rensen, *Rechtspersonenrecht; overige rechtspersonen*, Asser deel 2 III*, Kluwer, 2012, p. 45.

¹³⁷ S.G.M. Buys, *Sponsoring van verenigingen en stichtingen*, Serie Recht en Praktijk, 1998, p. 113.

¹³⁸ G.J.C. Rensen, *Rechtspersonenrecht; overige rechtspersonen*, Asser deel 2 III*, Kluwer, 2012, p. 49.

¹³⁹ S.G.M. Buys, *Sponsoring van verenigingen en stichtingen*, Serie Recht en Praktijk, 1998, p. 102.

¹⁴⁰ C.H.C. Overes, *Binding van de leden bij: Burgerlijk Wetboek 2, artikel 46*, Groene serie Rechtspersonen, 2013.

¹⁴¹ Hof Amsterdam 8 november 1996, ECLI:NL:GHAMS:1996:AC0616. (*Feyenoord/KNVB*).

een statutaire bepaling van de KNVB, waarbij de gedachte ten grondslag lag dat de televisierechten in beginsel toekomen aan de thuis spelende voetbalclub. De KNVB is hier tegenover Feyenoord aan gebonden. Echter heeft het Hof hier bepaald dat deze statutaire bepaling van de KNVB onvoldoende grondslag vormt om ook een derde partij aan deze bepaling te binden, nu de aard van de betreffende verplichting niet in de statuten was beschreven. De statutaire bepaling was hierdoor te weinig concreet en te algemeen herleid. De ratio hierachter is dat nieuwe leden zich op basis van de statuten van de vereniging op de hoogte kunnen stellen van de soort en aard van de verplichtingen die na toetreding aan hen kunnen worden opgelegd.¹⁴²

Het Hof in Den Bosch heeft overwogen dat voor het tot stand brengen van een binding door middel van artikel 2:46 BW niet voldoende concreet is dat vast staat dat er een bevoegdheid tot het aangaan van verplichtingen bestaat en dat bij het beëindigen van het lidmaatschap het oud-lid niet meer gebonden is aan de verplichting.¹⁴³ De ratio achter deze uitspraak is dat de vereniging rechten ten behoeve en verplichtingen ten laste van haar leden aangaat in hun hoedanigheid als lid van de vereniging.¹⁴⁴

In verenigingsverband maken de leden deel uit van een samenwerkingsverband. De vereniging neemt als rechtspersoon deel aan het maatschappelijk verkeer.¹⁴⁵ Nu er sprake is van twee verschillende eenheden, namelijk enerzijds de vereniging en anderzijds de leden, is het mogelijk dat in een dergelijk ledencontract de belangen tussen deze partijen conflicteren. Een vereniging dient daarom een degelijke afweging te maken tussen het verenigingsbelang en het belang van de leden in hun hoedanigheid van deelnemer aan het samenwerkingsverband.¹⁴⁶ De vereniging kan nakoming vorderen bij de wederpartij van deze overeenkomst voor de bedongen rechten jegens de leden van de vereniging op grond van Burgerlijk Wetboek 6. Tevens is het mogelijk dat de vereniging een schadevergoeding vordert ten aanzien van de geleden schade van het lid. Deze schade dient dan uiteraard te worden betaald aan het lid.¹⁴⁷

Sluiten van een 'ledencontract' door de vereniging

Dergelijke overeenkomsten kunnen op twee manieren gesloten worden. Het is mogelijk dat de algemene ledenvergadering bevoegd is tot het nemen van het besluit. In dat geval zijn de leden

---

¹⁴² G.J.H. van der Sangen, 'Bestuurlijke controle van federatieve verbanden', *Handboek bestuur en management van de grote vereniging*, Den Haag, 2002, p.5.

¹⁴³ Hof Den Bosch 15 april 1986, ECLI:NL:GHSHE:1986:AC4111.

¹⁴⁴ G.J.H. van der Sangen, 'Bestuurlijke controle van federatieve verbanden', *Handboek bestuur en management van de grote vereniging*, Den Haag, 2002, p.5.

¹⁴⁵ S.G.M. Buys, 'Sponsoring van verenigingen en stichtingen', *Serie Recht en Praktijk*, 1998, p. 102.

¹⁴⁶ S.G.M. Buys, 'Sponsoring van verenigingen en stichtingen', *Serie Recht en Praktijk*, 1998, p. 103.

¹⁴⁷ G.J.C. Rensen, 'Rechtspersonenrecht; overige rechtspersonen', Asser deel 2 III*, Kluwer, 2012, p.46.

gebonden aan dit besluit wanneer dit, zoals meestal opgenomen, wordt aangenomen met een meerderheid. Ook is het mogelijk dat het bestuur bevoegd is tot het nemen van een dergelijk besluit.¹⁴⁸ In dat geval zijn de leden niet bij de besluitvorming betrokken maar zijn zij wel gebonden aan deze besluiten.¹⁴⁹ Op deze manieren kunnen leden van een vereniging gebonden worden aan derden. De enige reden die bestaat om niet gebonden te zijn aan een dergelijk genomen besluit, is wanneer de nakoming van de overeenkomst in strijd is met de redelijkheid en de billijkheid.¹⁵⁰

Op deze wijze is het mogelijk om leden te binden aan regels die tussen de derde en de vereniging zijn overeengekomen. Hierbij kan je denken aan bijvoorbeeld een sponsorovereenkomst, maar in de context van matchfixing wellicht ook aan een overeenkomst met een gokmaatschappij.

3.9 Gebondenheid van een lid van de KNVB jegens de UEFA of de FIFA

Als laatste kennen we nog de relatie tussen een primaire vereniging, dus een lid van de KNVB en de tertiaire overkoepelende verenigingen UEFA en FIFA. (verhouding 4 van het schema op pagina 26) . Soms kan het van belang zijn dat een primaire vereniging wordt gebonden aan de regelgeving van de tertiaire vereniging. Dit kan men op verschillende manieren bewerkstelligen. Zo kan het zijn dat er bij het aangaan van het lidmaatschap met de secundaire vereniging, een lid tevens een lidmaatschap verkrijgt voor een overkoepelende tertiaire vereniging. Doordat de primaire verenigingen lid zijn van zowel de secundaire als de tertiaire vereniging, zijn de statuten en reglementen van de overkoepelende tertiaire vereniging eveneens van toepassing. De gebondenheid van de secundaire vereniging komt tot stand door het lidmaatschap met de tertiaire vereniging en de gebondenheid van primaire vereniging komt dan tot stand door aanvaarding van zijn eigen lidmaatschap.¹⁵¹ Dit is een eenvoudige manier om dit te realiseren. Het nadeel van deze methode is dat wanneer er een wijziging van de statuten plaatsvindt op het niveau van de tertiaire vereniging, deze voldoende kenbaar dient te worden gemaakt aan de individuele leden. Hier kunnen zowel logistiek nadelen aan zitten als ook hoge kosten aan verbonden zijn.¹⁵²

Daarnaast is er de mogelijkheid dat de tertiaire vereniging (FIFA of UEFA) verplicht stelt aan haar aangesloten leden, de secundaire verenigingen (KNVB), de reglementen van overeenkomstige

---

¹⁴⁸ Artikel 2:45 BW.

¹⁴⁹ S.G.M. Buys, *'Sponsoring van verenigingen en stichtingen'*, Serie Recht en Praktijk, 1998, p. 113.

¹⁵⁰ Artikel 2:8 BW en MvT in: Maeijer/Schreurs, art. 8, p. 50.

¹⁵¹ G.J.H. van der Sangen, 'Bestuurlijke controle van federatieve verbanden', *Handboek bestuur en management van de grote vereniging*, Den Haag, 2002, p.3.

¹⁵² G.J.H. van der Sangen, 'Bestuurlijke controle van federatieve verbanden', *Handboek bestuur en management van de grote vereniging*, Den Haag, 2002, p.7.

toepassing te laten verklaren.¹⁵³ Als grens geldt bij deze methode dat de regelgevende bevoegdheid van de tertiaire vereniging niet in strijd mag zijn met dwingendrechtelijk verenigingsrecht.¹⁵⁴ Hierdoor zijn de leden van de UEFA en FIFA, dus in Nederland zou dit gaan om de KNVB, verplicht door deze lidmaatschapsverhouding de aangegeven reglementen van overeenkomstige toepassing te verklaren, waardoor deze ook gelden ten aanzien van de primaire verenigingen die zijn aangesloten bij de KNVB. De KNVB dient deze overeenkomstige toepassing op te nemen in haar statuten.

Ook is het mogelijk om de reglementen van de overkoepelende vereniging van toepassing te verklaren op primaire verenigingen indien dit contractueel wordt afgesproken. De secundaire vereniging (KNVB) gaat dan een overeenkomst aan op grond van artikel 2:46 BW met de overkoepelende tertiaire vereniging (bijvoorbeeld UEFA of FIFA), waarin ze de overeenkomstige toepassing vastleggen. Het overeenkomstenrecht van boek 6 BW is op deze overeenkomst van toepassing. Hierbij gaat het om een ledencontract zoals reeds besproken in paragraaf 3.8.

3.10 Conclusie

In het bovenstaande hebben we gezien dat een vereniging wordt beheerst door het verenigingsrecht. De wet en de statuten van een vereniging bepalen het grootste deel van de organisatie van de vereniging. De wet bepaalt een aantal dwingendrechtelijke regels, maar is deels ook van aanvullend karakter. Naast deze wettelijke bepalingen is een vereniging een rechtsgebied dat veel vrijheid kent om bijvoorbeeld reglementen op te stellen en verbintenissen te sluiten. Deze dienen natuurlijk wel opgesteld te worden volgens de vereisten van de wet, maar de inhoud hiervan is vrij.

De rechtsbetrekking tussen een lid en een vereniging wordt aangemerkt als een lidmaatschap. Door middel van een lidmaatschap wordt een lid gebonden aan de vereniging. Binnen de voetbalwereld kennen we verschillende relaties. Allereerst de relatie tussen vereniging en lid. Deze verhouding zie je terug op verschillende niveaus. Op primair niveau tussen de voetbalclubs en haar leden, op secundair niveau tussen de UEFA en haar leden en de FIFA en haar leden. Een lid heeft ook een relatie tot medeleden en derden, ook in deze relaties kan de vereniging verplichtingen opleggen. Als laatste is een verdergaande relatie besproken tussen primaire verenigingen en de tertiaire

---

¹⁵³ S.G.M. Buys, *'Sponsoring van verenigingen en stichtingen'*, Serie Recht en Praktijk, 1998, p. 77; G.J.H. van der Sangen, *'Bestuurlijke controle van federatieve verbanden'*, *Handboek bestuur en management van de grote vereniging*, Den Haag, 2002, p. 6.

¹⁵⁴ G.J.H. van der Sangen, *'Bestuurlijke controle van federatieve verbanden'*, *Handboek bestuur en management van de grote vereniging*, Den Haag, 2002, p.6.

verenigingen (FIFA en UEFA). Ook daar kunnen verplichtingen ontstaan. Ten aanzien van de leden kan de vereniging op verscheidene wijze verplichtingen opleggen.

Verplichtingen:

Als algemene norm geldt dat alle betrokkenen bij de rechtspersoon gebonden zijn aan de gedragsnorm van artikel 2:8 BW. Op grond van artikel 2:27 lid 4 sub c BW hebben de statuten onder andere tot inhoud 'de verplichtingen die de leden tegenover de vereniging hebben of de wijze waarop zodanige verplichtingen kunnen worden opgelegd'. Een lid is door zijn lidmaatschap in beginsel gebonden aan deze verplichtingen.

Naast de statuten kunnen ook reglementen verplichtingen opleggen aan leden. Vaak geven deze reglementen nadere uitwerking over het functioneren van de rechtspersoon en haar organen. De vereniging kan ook verbintenissen aangaan die verplichtingen voor de leden met zich meebrengen. Ten aanzien van interne verplichtingen is artikel 2:34a hierop van toepassing. Hiervoor dienen de statuten een grondslag te scheppen voor deze verplichtingen. De rechtspraak vult daarbij aan dat de verplichting voldoende kenbaar en bepaalbaar moet zijn. Voor deze kenbaarheid is het van belang dat ten minste de aard van de verplichting wordt vermeld. Voor een financiële verplichting moet er zelfs sprake zijn van een uitdrukkelijke statutaire grondslag.

Als laatste kunnen verplichtingen aan een lid worden opgelegd op grond van artikel 2:46 BW. De vereniging is bevoegd om krachtens een statutaire bepaling in naam van haar leden op te treden. Een overeenkomst die hier uit voortvloeit, noemt men ook wel een ledencontract.¹⁵⁵ De vereniging kan ten behoeve van de leden rechten bedingen, voor zover de statuten dit niet tegenspreken en dienen voldoende concreet en duidelijk te zijn.¹⁵⁶ De bedongen rechten moeten wel stroken met de doelstelling en het karakter van de vereniging.

Voor zowel verplichtingen die zijn opgenomen in de statuten op grond van artikel 2:27 lid 4 sub c BW, of zijn opgelegd middels reglementen, artikel 2:34a BW en artikel 2:46 BW geldt dat deze verplichtingen met zich mee kunnen brengen die van invloed zijn op de verhouding tussen leden en medeleden. Daarnaast kan via artikel 2:46 BW een verplichting opgelegd worden voor een lid ten opzichte van een derde, indien deze voldoende concreet en duidelijk is.

---

¹⁵⁵ G.J.C. Rensen, *Rechtspersonenrecht; overige rechtspersonen*, Asser deel 2 III*, Kluwer, 2012, p. 45.

¹⁵⁶ Hof Amsterdam 8 november 1996, ECLI:NL:GHAMS:1996:AC0616. (*Feyenoord/KNVB*).

Het is lastiger om verplichtingen op te leggen in de relatie tussen primaire verenigingen en de tertiaire verenigingen (FIFA/UEFA). Dit kan op drie verschillende manieren. Allereerst kan aan het aangaan van het lidmaatschap van de KNVB de verplichting rusten om automatisch lid te worden van de tertiaire vereniging (FIFA/UEFA). Hierdoor zijn de leden van de KNVB ook gebonden aan de statuten, reglementen en verplichtingen die deze tertiaire verenigingen (UEFA/FIFA) met zich mee brengen.

Daarnaast is er de mogelijkheid dat de UEFA of de FIFA verplicht stelt aan haar aangesloten leden, de secundaire verenigingen (KNVB), hun reglementen van overeenkomstige toepassing te laten verklaren.¹⁵⁷ De secundaire verenigingen die lid zijn van de UEFA of FIFA, dus in Nederland zou dit gaan om de KNVB, zijn verplicht door deze lidmaatschapsverhouding de aangegeven reglementen van overeenkomstige toepassing te verklaren, waardoor deze ook gelden ten aanzien van de leden van de KNVB. De secundaire vereniging (KNVB) neemt deze verklaring van overeenkomstige toepassing op in haar statuten.

Als laatste is het ook mogelijk om de reglementen van de tertiaire vereniging van toepassing te verklaren op de primaire verenigingen indien dit contractueel wordt afgesproken. De vereniging (KNVB) gaat dan een overeenkomst aan op grond van artikel 2:46 BW met de overkoepelende tertiaire vereniging (FIFA/UEFA), waarin ze bijvoorbeeld overeenkomen dat bepaalde reglementen ook gelden ten aanzien van leden van de secundaire vereniging (KNVB)

Het is dus op verschillende manier mogelijk om leden te binden aan de vereniging. Ook is het mogelijk om eenduidige reglementen op te stellen die in de voetbalwereld gelden, indien deze als verplichting worden opgelegd via de tertiaire vereniging.

---

¹⁵⁷ S.G.M. Buys, *'Sponsoring van verenigingen en stichtingen'*, Serie Recht en Praktijk, 1998, p. 77.

Hoofdstuk 4 Initiatieven tegen matchfixing

4.1 Inleiding

Zoals reeds is opgemerkt in de inleiding, is matchfixing de afgelopen jaren een veel besproken onderwerp op nationaal maar ook op Europees en internationaal niveau. In dit hoofdstuk zal gekeken worden naar de initiatieven die reeds genomen zijn door verschillende instanties op Europees niveau. Het is belangrijk om een analyse te maken van de huidige aanpak om zo aanbevelingen te kunnen doen die aansluiten of ingaan op deze initiatieven. Om een zo actueel mogelijk beeld van de huidige initiatieven te kunnen geven, heb ik interviews afgenomen die zijn verwerkt in onderstaand hoofdstuk. Deze interviews zijn noodzakelijk gezien de beperkte literatuur. Wetenschappelijk kan men uit deze beperkte interviews geen conclusies trekken.

In paragraaf 4.2 zal er aandacht besteed worden aan de initiatieven van de Raad van de Europese Unie, de Europese Commissie en het Europees Parlement. In paragraaf 4.3 zal aandacht besteed worden aan de grootste internationale sportorganisatie: het Internationaal Olympisch Comité, waarbij de nationale afvaardiging daarvan in Nederland bekend staat als het NOC*NSF. Daar op volgend in paragraaf 4.4 zullen de initiatieven in de voetbalwereld aan bod komen. De FIFA, UEFA en KNVB worden hier dan ook besproken.

4.2 Europese initiatieven tegen matchfixing

De Europese Unie heeft middels artikel 165 lid 2 VWEU onder meer de verplichting om op treden op het gebied van sport en te zorgen voor ontwikkeling ten aanzien van de eerlijkheid en de openheid van sportcompetities, de samenwerking tussen de verantwoordelijke sportorganisaties te bevorderen en de fysieke en morele integriteit van sportlieden te beschermen.¹⁵⁸ De Europese Unie heeft zelf geen directe competitie op het gebied van sport en is daarom niet bevoegd om zelf richtlijnen op te stellen. De Europese Unie is wel bevoegd om maatschappelijke projecten te subsidiëren en om (onder gestelde voorwaarden) het optreden van de lidstaten te coördineren en aan te vullen.¹⁵⁹ In deze paragraaf zal ik kort een overzicht schetsen van de initiatieven die genomen zijn op Europees niveau.

---

¹⁵⁸ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, *'Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.'* Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 84.

¹⁵⁹ M. Olfers, *'Sport en Mededingingsrecht'*, Deventer, Kluwer, 2008, p. 66.

4.2.1 Raad van de Europese Unie

In 2011 heeft de Europese Raad een werkplan opgesteld voor de Europese Unie ten aanzien van sport voor de periode van 2011-2014.¹⁶⁰ In dit werkplan worden wedstrijdvervalsingen en good governance als grootste thema's aangemerkt. Naar aanleiding van dit plan is de 'Expert Group on Good Governance' ingesteld. Deze werkgroep heeft als taak om een Europese visie op de integriteit van sport te ontwikkelen waarbij, in eerste instantie, het accent op de bestrijding van wedstrijdvervalsing ligt.¹⁶¹

Volgens de werkgroep worden de nationale kansspelautoriteiten als tussenpersoon gezien tussen sportorganisaties en kansspelaanbieders bij het verzamelen en delen van informatie. Het is dan ook van belang dat de nationale kansspelautoriteiten over voldoende expertise en instrumenten beschikken die nodig zijn om matchfixing tegen te gaan, hiervoor moeten de lidstaten zorg dragen.¹⁶²

In de optiek van de Raad worden de risico's voor de integriteit van de sport vergroot door bepaalde weddenschappen. De nationale kansspelregelgevers zouden aan dat soort weddenschappen extra criteria kunnen stellen.¹⁶³ Concreet stelt de Raad voor dat aan weddenschappen voor bepaalde risicovolle wedstrijden of competities geen deelnemers onder de 18 jaar kunnen deelnemen.¹⁶⁴

In 2012 heeft er een informele ontmoeting plaatsgevonden tussen de ministers van sport van de EU lidstaten. Hierbij kwam het fenomeen matchfixing ter sprake. Het wordt door hen gezien als een van de grootste bedreigingen van de sport, doordat het de fundamentele waarden van de sport aantast, namelijk integriteit, fair play en respect. Zij geven naar aanleiding van deze meeting aan dat acties ondernomen dienen te worden ten aanzien van preventie, educatie, good governance, monitoring, sancties, samenwerking en internationale coördinatie.¹⁶⁵

---

¹⁶⁰ Publicatieblad van de Europese Unie, 'Resolutie van de Raad en de vertegenwoordiging van de regeringen der lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over werkplan van de Europese Unie voor sport voor 2011-2014', C 162, 2011, p. 1.

¹⁶¹ Raad van de Europese Unie, 'Conclusies van het voorzitterschap betreffende het bepalen van een strategie ter bestrijding van het manipuleren van sportuitslagen', Brussel, 2012.

¹⁶² A.C.M. Spapens, & M. Olfers, 'Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.' Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 85.

¹⁶³ Raad van de Europese Unie, 'Conclusies van het voorzitterschap betreffende het bepalen van een strategie ter bestrijding van het manipuleren van sportuitslagen', Brussel, 2012, p. 7.

¹⁶⁴ Raad van de Europese Unie, 'Conclusies van het voorzitterschap betreffende het bepalen van een strategie ter bestrijding van het manipuleren van sportuitslagen', Brussel, 2012, p. 7.

¹⁶⁵ Europese Commissie, 'Nicosia Declaration on the fight against match-fixing', 2012.

4.2.2 Europese Commissie

De Europese Commissie heeft matchfixing behandeld in het Groenboek over online kansspelen, bij het bestrijden van corruptie in de Europese Unie.¹⁶⁶ Ook de Europese Commissie geeft aan dat een internationale samenwerking dient te worden bevorderd tussen exploitanten van weddenschappen, sportorganisaties en de bevoegde organen.¹⁶⁷ In dit Groenboek worden aanbevelingen gedaan die er voor moeten zorgen dat de informatie over 'best practices' ten aanzien van gokgerelateerde matchfixing sneller en effectiever worden uitgewisseld. Hierbij kan gedacht worden aan opleidingen en bewustwording. Daarnaast moeten sportorganisaties en andere betrokkenen verslag uitbrengen over verdachte omstandigheden en de informatie die ze daaromtrent hebben verzameld. Ook worden er aanbevelingen gedaan over het voorkomen van belangenverstremming, namelijk dat spelers en betrokkenen niet meer mogen gokken op wedstrijden. Volgens de Europese Commissie is het van belang dat sporters en sportofficials niet mogen gokken op weddenschappen die sportgerelateerd zijn.¹⁶⁸ Naast deze aanbevelingen houdt de Europese Commissie zich bezig met de financiering van de maatregelen op het terrein van integriteit van de sport en ondersteunt daarbij internationale projecten voor educatie en bewustwording.¹⁶⁹ De Europese Commissie heeft aangekondigd om in 2014 aanbevelingen te doen voor maatregelen ten aanzien van de bestrijding van matchfixing.¹⁷⁰ Deze zijn tot op heden nog niet verschenen.

4.2.3 Europees Parlement

In februari 2013 is er een rapport uitgebracht door het Comité 'on the Internal Market and Consumer Protection' betreffende het online gokken in de EU. In dit rapport wordt eveneens aandacht besteed aan de bedreiging van de integriteit van de sport.¹⁷¹ Ook hierin staat weer aangegeven dat het belangrijk is dat er meer samenwerking plaatsvindt tussen de partijen die direct betrokken zijn bij de bestrijding van matchfixing. Het gaat volgens hen naast de bewustwording van deze partijen ook om

---

¹⁶⁶ Europese Commissie, 'Commission's Green Paper on Online Gambling in the Internal Market', Brussel, COM(2011)128 final; Europese Commissie, 'Commission's Communication on fighting corruption in the EU', Brussel, COM(2011) 308 final; Europese Commissie, 'Communication on Developing the European Dimension in Sport', Brussel, COM(2011) 12 final; Europese Commissie, 'Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Towards a comprehensive European framework for online gambling', Brussel, COM(2012) 596 final.

¹⁶⁷ Europese Commissie, 'Mededeling van de Commissie aan het Europees parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de regio's. Een breed Europees kader van online gokken.' Straatsburg, 23 oktober 2012, COM (2012), 695 final, p. 16.

¹⁶⁸ Europese Commissie, 'Mededeling van de Commissie aan het Europees parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de regio's. Een breed Europees kader van online gokken.' Straatsburg, 23 oktober 2012, COM (2012), 695 final, p. 16.

¹⁶⁹ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, 'Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.' Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 86.

¹⁷⁰ Europese Commissie, 'Mededeling van de Commissie aan het Europees parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de regio's. Een breed Europees kader van online gokken.' Straatsburg, 23 oktober 2012, COM (2012), 695 final, p. 16-17.

¹⁷¹ Europees Parlement, 'Draft report on online gambling in the internal market', 2012/2322 (INI), 27 februari 2013.

de preventie van de matchfixing.¹⁷² De gokgerelateerde matchfixing komt volgens dit rapport voornamelijk voor in landen waarbij de kansspelaanbieders niet gereguleerd worden.

Ook zij adviseren een gedragscode in het leven te roepen waardoor sporters, coaches, scheidsrechters en andere betrokkenen bij sportevenementen niet mogen gokken op wedstrijden. Op nationaal niveau zou volgens het comité de handhaving en het voorkomen van belangenverstrengeling moeten worden gezien als een prioriteit.

Ten aanzien van het gokken adviseren zij om een verbod op te leggen op het gokken op de zogenoemde 'negatieve gebeurtenissen' van een wedstrijd. Hierbij kan men denken aan het geven van een gele kaart, strafschoppen en vrije trappen. Ook adviseren zij een verbod op 'live betting', omdat volgens hen deze specifieke gebeurtenissen tijdens de wedstrijd kwetsbaar zijn voor wedstrijdvervalsing.¹⁷³ Ook zouden volgens hen minderjarigen moeten worden beschermd door het verbieden van gokken op de jeugdcompetitie. Inzake dat laatste nemen ze hetzelfde standpunt in als de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie.

Op 14 maart 2013 is er een resolutie aangenomen door het Europees Parlement, waarbij het Europees Parlement de lidstaten oproept om matchfixing strafbaar te stellen via het strafrecht. Dit is naar aanleiding van een onderzoek van Europol waaruit blijkt dat wereldwijd 680 wedstrijden in het verband met matchfixing worden gebracht.¹⁷⁴

4.3 Initiatieven van het Internationaal Olympisch Comité

Het Internationaal Olympisch Comité (IOC) is een non-gouvernementele non-profit sportfederatie. De Nationale Olympische Comités (NOC), waarbij de landelijke sportorganisaties zijn aangesloten, zijn bevoegd om nationale delegaties af te vaardigen naar de Olympische Spelen via het IOC. Hiermee is het IOC het hoogste gezag binnen de Olympische Beweging.¹⁷⁵

In de sportwereld neemt de IOC een aparte plaats in, omdat dit een organisatie is waarin meerdere sporten vertegenwoordigd zijn. Binnen Europa heeft ieder land zijn eigen NOC. In Nederland is dit de NOC*NSF. Hierbij is de KNVB aangesloten.¹⁷⁶

---

¹⁷² A.C.M. Spapens, & M. Olfers, *Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.* Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 87.

¹⁷³ Het rapport van het Europees Parlement geeft aan dat voor deze laatste constatering geen wetenschappelijke basis is.

¹⁷⁴ E. Bozkurt, 'Debat over matchfixing in Europees Parlement op initiatief PvdA', <www.pvda.nl>, 23 maart 2013.

¹⁷⁵ Artikel 1.1 Olympic Charter.

¹⁷⁶ <www.nocnsf.nl>.

4.3.1 De 'Code of Ethics'

In het Olympisch Handvest¹⁷⁷ van de IOC zijn geen artikelen opgenomen die specifiek te maken hebben met matchfixing. Naast dit Handvest kent het IOC wel een Code of Ethics. Hierin zijn de ethische principes van de Olympische Beweging neergelegd. In 2006 zijn er in deze Code of Ethics relevante bepalingen ten aanzien van matchfixing opgenomen. Het gaat daarbij om artikel A.5 en A.6. Artikel A.5 verbiedt atleten alle vormen van deelname aan, of het bevorderen van, weddenschappen die betrekking hebben op de Olympische Spelen. Maar ook alle vormen van promotie van gokken in relatie tot de Olympische Spelen. Artikel A.6 verbiedt de deelnemers aan de Olympische Spelen, in de context van het gokken, een wedstrijd of een deel van een wedstrijd op onsportieve wijze, in strijd met de principes van 'fair play', te beïnvloeden.¹⁷⁸

4.3.2 De Joint Assessment Unit

Voorafgaand aan de Olympische Spelen van 2012 in Londen werd het fenomeen matchfixing uitgebreid besproken en behandeld.¹⁷⁹ Ter bescherming van de wedstrijden werd er een Joint Assessment Unit (JAU) geïnstalleerd door het IOC, die zich tijdens de Olympische Spelen enerzijds bezig heeft gehouden met gokken in strijd met de Code of Ethics en het gokken in verband met manipulatie van de Olympische Spelen anderzijds.¹⁸⁰ De focus hierbij lag vooral op het verzamelen van gegevens. Wanneer er sprake was van een onregelmatigheid kon er snel en adequaat actie ondernomen worden. Hierdoor werd de JAU als een succes beschouwd doordat de informatie effectief en gecoördineerd werd uitgewisseld. De samenwerking tussen de partijen (politie, Engelse kansspelautoriteit en het organisatiecomité van de Olympische Spelen) heeft geleid tot een groot wederzijds vertrouwen, begrip en duidelijkheid over verantwoordelijkheden.¹⁸¹

4.3.3 De Founding Working Group

In 2011 heeft het IOC een werkgroep ingesteld die aanbevelingen doet ter bestrijding van afwijkende gokpatronen bij legaal vergunde kansspelaanbieders en illegaal gokken. De Founding Working Group (FWG) is de werkgroep die zich hier mee bezighoudt.

De FWG is bezig met het opzetten van een monitoringsysteem die afwijkende patronen bij het gokken op sportwedstrijden signaleert. Hierbij wordt vooral gekeken naar een afwijkende inzet.

---

¹⁷⁷ Richtlijnen en regels voor de organisatie van de Olympische Spelen.

¹⁷⁸ International Olympic Committee, 'Code of Ethics', <www.olympic.org/ethics-commission>, 2013

¹⁷⁹ Overigens waren er geen concrete aanwijzingen van bedreigingen.

¹⁸⁰ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, 'Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.' Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 74.

¹⁸¹ Gambling Commission, 2013.

Tijdens de Olympische Spelen van 2012 werd dit systeem al gebruikt. Het doel is om dit systeem uit te breiden naar andere sporten en er een permanente voorziening van te maken.¹⁸²

Naast deze ontwikkeling geeft de FWG nog een aantal aanbevelingen. Allereerst wijst de FWG op een nauwere samenwerking tussen de nationale kansspelautoriteiten en tussen de kansspelautoriteiten en de nationale sportorganisaties. Daarnaast beveelt de FWG een nationaal platform aan, dat opgezet dient te worden door de nationale overheid, waardoor informatie over afwijkende inzetpatronen en illegale gokactiviteiten sneller verspreid kan worden. Ook een vertrouwelijk systeem voor het melden van matchfixing door spelers en scheidsrechters etc. dient in het leven te worden geroepen. Wanneer deze anoniem is, geeft dit betrokkenen bij de voetbalsport de gelegenheid om vermoedens te uiten. De werkgroep heeft nog meer aanbevelingen om de informatie en de communicatie te bevorderen en het probleem van matchfixing zoveel mogelijk te beperken. Voor deze scriptie is de belangrijkste aanbeveling dat ze graag bij internationale sportorganisaties regels zien die te maken hebben met insider informatie en matchfixing. Deze regels zouden gebaseerd moeten zijn op de 'model rules' die momenteel worden voorbereid door de Association of Summer Olympic International Federations (ASOIF)¹⁸³, want deze 'model rules' zijn praktisch en gemakkelijk te implementeren in reglementen en statuten.¹⁸⁴

4.4 Initiatieven in de voetbalwereld

4.4.1 FIFA

De FIFA stelt op verschillende plekken binnen de reglementen de integriteit van wedstrijden en het tegengaan van matchfixing aan de orde. Allereerst zien we het terug in de statuten van de FIFA. In het doel van de vereniging, dat omschreven is in artikel 2, heeft de organisatie opgenomen dat één van de doelen is 'to prevent all methods or practices which might jeopardise the integrity of matches or competitions or give rise to abuse of Association Football'.¹⁸⁵ Dit doel wordt nogmaals benadrukt door artikel 14 lid 2 van de statuten. Hierin staat opgenomen dat de FIFA actie zal ondernemen tegen afwijkende gokactiviteiten, die overigens ook verboden zijn volgens de statuten, en dat op deze overtreding sancties zijn gesteld.¹⁸⁶

---

¹⁸² IOC, 'Founding Working Group on the Fight Against Irregular and Illegal Sports Betting', <www.olympic.org>, 14 mei 2013.

¹⁸³ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, 'Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.' Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 75.

¹⁸⁴ Sportcal, 'Betting Industry Meets IOC and UK Government to Discuss Illegal Betting Threat to London Olympics', <www.asoif.com>, 20 maart 2012.

¹⁸⁵ FIFA Statutes 2013.

¹⁸⁶ Article 14 lid 2 FIFA Statutes 2013.

Naast de statuten heeft de FIFA de bestrijding van matchfixing ook opgenomen in reglementen. Allereerst is er in de Code of Conduct opgenomen in artikel 3.10 dat er een 'zero tolerance beleid' wordt gevoerd ten aanzien van omkoping en corruptie. Bovendien stelt artikel 3.11 het volgende '*we do not take part in betting connected with football and do not tolerate any form of manipulation or unlawful influencing of match results.*' De 'Code of Conduct' bevat waarden en principes die door de FIFA als essentieel worden gezien.

De 'Code of Ethics' van de FIFA is van toepassing op alle officials en spelers. Hierin staat in artikel 21 en 25 regels die betrekking hebben op matchfixing. Zo vinden we in artikel 21 van de 'Code of Ethics' een verbod op omkoping en corruptie. Tevens staat er in dit artikel dat er een melding gemaakt dient te worden aan de commissie.¹⁸⁷ In artikel 25 is opgenomen dat het verboden is voor iedereen die gebonden is aan deze code, om te gokken op voetbalwedstrijden. Tevens mogen zij geen belangen hebben in bedrijven of organisaties die gokactiviteiten organiseren of bevorderen.¹⁸⁸ Artikel 12 bepaalt dat er ten aanzien van overtredingen die verband hebben met omkoping dan wel corruptie geen verjaringstermijn geldt.¹⁸⁹

Daarnaast heeft de FIFA, zoals al aangegeven in hoofdstuk 2, een maatregel opgenomen in de Disciplinary Code 2011.¹⁹⁰ Dit reglement is van toepassing op alle wedstrijden en competities die worden georganiseerd door de FIFA en geldt voor alle deelnemers en aangeslotenen van de FIFA.¹⁹¹ In artikel 69 is een verkapt definitie van matchfixing terug te vinden. Namelijk: '*to influence the result of the match in a manner contrary to sporting ethics.*'¹⁹² Hiermee heeft de FIFA gekozen voor een zeer ruime en algemene omschrijving ten aanzien van matchfixing. Matchfixing zou (volgens de FIFA) vooral gezien moeten worden in de context van niet integer handelen.¹⁹³ Wanneer dit artikel wordt overtreden, kan er een schorsing worden opgelegd en een verbod om deel te nemen aan voetbalgerelateerde activiteiten. Daarnaast kan er ook nog een boete van 15.000 Zwitserse frank worden opgelegd.

De FIFA heeft naast deze reglementswijzigingen ook initiatieven genomen die de monitoring van matchfixing kunnen vergemakkelijken. Zo sponsort de FIFA Interpol bij het ontwikkelen van

---

¹⁸⁷ Article 21 FIFA Code of Ethics 2012.

¹⁸⁸ Article 25 FIFA Code of Ethics 2012.

¹⁸⁹ Article 12 FIFA Code of Ethics 2012.

¹⁹⁰ Dit is ook wel het tuchtreglement.

¹⁹¹ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, '*Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.*' Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 76.

¹⁹² Disciplinary Code 2011 FIFA article 69 (1).

¹⁹³ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, '*Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.*' Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 22.

educatieve programma's die wereldwijd aangeboden kunnen worden aan sporters en bonden, maar ook handhavingsinstanties. Hierbij is een contract voor 10 jaar afgesloten¹⁹⁴ en is een bedrag van 20 miljoen vrijgemaakt.¹⁹⁵

4.4.2 UEFA

Ook de UEFA heeft in de Disciplinary Regulations een aantal bepalingen opgenomen die betrekking hebben op omkoping dan wel corruptie en matchfixing.¹⁹⁶ In 2011 heeft zij in haar regelgeving specifiek de term matchfixing gehanteerd. Deze is dan ook terug te vinden onder artikel 5 bis lid 3 van de UEFA 2011 Disciplinary Regulation. In dit artikel stond 'de bescherming van de integriteit van de wedstrijden en competities die georganiseerd worden door de UEFA' centraal. Opvallend aan dit artikel was dat het woord matchfixing alleen werd gebruikt om te refereren aan de gevolgen van deze overtreding maar daarbij het woord zelf niet specifiek werd gedefinieerd.¹⁹⁷ In mei 2013 heeft de UEFA wederom haar Disciplinary Regulation aangepast om (onder andere) de matchfixing beter te kunnen bestrijden.¹⁹⁸ Zo is uit artikel 10 (2) van deze reglementen de term matchfixing gebruikt om de vervaltermijn van de mogelijke gevolgen in kaart te brengen. Hiervoor is het volgende opgenomen: *'Match-fixing, bribery and corruption are not subject to a statute of limitations.'*

Hieruit kan opgemaakt worden dat matchfixing volgens de UEFA breder is dan alleen 'bribery' en 'corruption' en daarom apart genoemd dient te worden in de reglementen van de UEFA. Tevens is aan artikel 12 van het reglement, dat betrekking heeft op het waarborgen van de integriteit van de wedstrijden en competities, expliciet de term matchfixing toegevoegd in lid 3.¹⁹⁹ Door dit artikel op te nemen in de reglementen van de UEFA zou er meer waarborg zijn voor de bescherming van de integriteit van de wedstrijden en de competities. Opmerkelijk hierbij is dat er geen specifieke definitie aan de term 'matchfixing' wordt gegeven in de nieuwe reglementen. Er mag van uit worden gegaan dat onder matchfixing volgens de UEFA in ieder geval de voorbeelden corruptie en omkoping als genoemd in lid 1 en lid 2 van artikel 12 vallen²⁰⁰, maar dat matchfixing meer dan alleen die voorbeelden omvat waardoor een expliciete benoeming in het reglement, onder lid 3, noodzakelijk werd geacht. Daarnaast valt op aan lid 3 dat een overtreding van dit artikel geen gevolgen heeft voor

---

¹⁹⁴ Position Paper KNVB Match fixing, <knvb.nl>, mei 2012.

¹⁹⁵ Interview Wouter Boshuis, bijlage 3, vraag 7.

¹⁹⁶ UEFA Regulation 2011.

¹⁹⁷ M. Maessen, 'Matchfixing', *Tijdschrift voor Sport & Recht*, 2013, p. 2.

¹⁹⁸ UEFA Regulation 2013.

¹⁹⁹ UEFA Regulation 2013 article 12 (3) *'If filed after the relevant competition stage has finished, complaints regarding match-fixing can have no impact on the sporting result of the competition or match in question and, therefore, the match cannot be replayed, unless the competent disciplinary body decides otherwise.'*

²⁰⁰ M. Maessen, 'Matchfixing', *Tijdschrift voor Sport & Recht*, 2013, p. 3.

het sportieve resultaat, tenzij de tuchtcommissie dat beslist. De wedstrijd wordt dus niet automatisch overgespeeld.

De UEFA heeft in artikel 6 bepaald hoe de sanctionering op omkoping, corruptie en matchfixing is bepaald. Over het algemeen gaat het bij matchfixing om zwaardere sancties. Hierbij kan gedacht worden aan uitsluiting van deelname aan de competitie, een verbod op deelname aan alle voetbalgerelateerde activiteiten, intrekken van licenties, het opleggen van een boete of een combinatie van bovenstaande. Bij het opleggen van de sancties wordt wel een onderscheid gemaakt tussen een individu of een club.²⁰¹

Naast deze reglementaire wijzigingen is er in 2014 voor het eerst een overleg geweest tussen de UEFA, FIFA en de zes grootste bonden binnen Europa. Hier gaat het dus om Engeland, Spanje, Frankrijk, Duitsland, Italië en Nederland. Het is de bedoeling dat zij regelmatig bij elkaar komen om juridische problemen, waaronder matchfixing vaker met elkaar te bespreken.²⁰² Ook is er sinds 2011 een budget vrijgemaakt voor de nationale bonden om een integrity officer in te stellen²⁰³, een kliklijn ingesteld²⁰⁴ en een Betting Fraud Detection System ingericht²⁰⁵.

4.4.3 KNVB

De KNVB heeft, net als de FIFA, de term 'matchfixing' niet letterlijk opgenomen in haar reglementen. Wel treft de KNVB sinds 2009 diverse maatregelen om het fenomeen matchfixing aan te pakken.²⁰⁶ De KNVB heeft in haar reglementen wel algemene bepalingen die refereren aan matchfixing. Hierbij kan gedacht worden aan regels die de integriteit van de sport moeten beschermen zoals besproken in hoofdstuk 2. Door deze brede formulering is het mogelijk dat meerdere situaties onder het artikel kunnen vallen. Het niet opnemen van de term matchfixing is dan ook bewust geweest.

Zo is het volgens het reglement van de KNVB verboden voor leden, spelers, trainers, coaches en andere functionarissen en scheidsrechters om te wedden op uitslagen van wedstrijden waarbij men betrokken is of betrokken is geweest.²⁰⁷ Tevens is daarin opgenomen dat zij zich dienen te onthouden van elke handeling die gericht zijn op frauduleus beïnvloeden van de uitslagen van de

---

²⁰¹ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, *'Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.'* Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 78.

²⁰² Interview Mark Boetekees, bijlage 2, vraag 9.

²⁰³ Position Paper KNVB Match fixing, <knvb.nl>, mei 2012.

²⁰⁴ Congres Integriteit in de Sport, georganiseerd door Transparency International en het IOC/NSF, gehouden op 16 februari 2012 te Arnhem.

²⁰⁵ <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/online_gambling_en.htm>, onder: "Contributions authorised for publication". UEFA, UEFA's response to the EC Green Paper on online gambling, UEFA, Nyon 2011, p.3.

²⁰⁶ Redactie KNVB, 'Reactie KNVB op artikel over matchfixing', <www.knvb.nl/nieuws>, 2 november 2013.

²⁰⁷ Hierbij gaat het dus ook om clubs waarbij men voorheen gespeeld heeft of werkzaam is geweest.

wedstrijden. Ook is er een meldplicht opgenomen in de regelgeving van de KNVB. Dit houdt in dat wanneer men op de hoogte is of een vermoeden heeft van een handeling die de integriteit van de sport kan aantasten, je dit dient te melden.

Naast deze reglementswijzigingen probeert de KNVB matchfixing ook op andere wijze te bestrijden. Zo heeft de KNVB een driesporenbeleid uitgezet ten aanzien van matchfixing.

1. Reglementair: de reglementen zoals hierboven besproken dienen up-to-date te blijven en volgen daarom de ontwikkelingen van de UEFA zo snel mogelijk op.
2. Training en educatie: de KNVB is sinds 2010 gestart met het opzetten van bijeenkomsten voor clubs en wordt er extra aandacht aan matchfixing gegeven bij de scheidsrechtercursus. In 2012 heeft er een bijeenkomst plaatsgevonden waarbij de FIFA en Interpol aanwezig waren.²⁰⁸ Vanaf januari 2014 worden er bij grote voetbalclubs informatiebijeenkomsten georganiseerd.²⁰⁹
3. Monitoring en detectie: de UEFA heeft een eigen 'betting, fraud en inspection system' voor eigen wedstrijden. De uitkomsten hiervan worden dan ook regelmatig met de bonden besproken. Daarnaast neemt de KNVB sinds dit jaar plaats in een Nationaal Platform voor Matchfixing, om zo lopende zaken met het OM en de FIOD te kunnen bespreken. Daarnaast zit de KNVB ook in het Strategisch Beraad Veiligheid.

Naast het feit dat de KNVB plaats neemt in deze commissies hebben we de problemen ook op andere manieren aangepakt. Zo heeft de KNVB een pensioenfonds opgericht voor spelers²¹⁰, licentiesysteem opgezet voor de uitbetaling van spelers en een integriteitseenheid gecreëerd waarbij men kan klagen en dan gaat de KNVB onderzoek doen.²¹¹ Dit zou de incentive voor matchfixing moeten verkleinen.²¹²

4.5 Conclusie

In dit hoofdstuk zijn verschillende initiatieven ter verbetering van de bestrijding van matchfixing op een rijtje gezet. Het IOC, de FIFA, de UEFA en de KNVB hebben allen regelgeving opgenomen ten aanzien van de bestrijding van matchfixing. De regels ten aanzien van bestrijding van matchfixing zijn door de FIFA, UEFA en KNVB opgenomen in de (tucht)reglementen van de verenigingen. Het IOC heeft deze regels opgenomen in de Code of Ethics. Deze regelgeving is geldend tegenover de leden van de verschillende verenigingen, maar niet ten opzichte van derden. Ook is de regelgeving van de

---

²⁰⁸ Interview Wouter Boshuis, bijlage 2, vraag 5.

²⁰⁹ Interview Mark Boetekees, bijlage 2, vraag 6.

²¹⁰ Dit pensioenfonds is opgericht naast het al bestaande Contractspelersfonds KNVB.

²¹¹ De integriteitseenheid houdt zich bezig met matchfixing en problemen rondom spelersmakelaars. De eenheid heeft het recht om het bestuur te voorzien van advies en staat ook het bestuur bij op deze onderwerpen.

²¹² Interview Wouter Boshuis, bijlage 2, vraag 5 en Position Paper KNVB Match fixing, <knvb.nl>, mei 2012.

FIFA of de UEFA alleen van toepassing op wedstrijden die onder de bevoegdheid van de FIFA dan wel de UEFA vallen.

Naast de regelgeving hebben deze organisaties ook initiatieven ontplooid met als doel de bewustwording en de monitoring van sportwedstrijden. Zo sponsort de FIFA Interpol voor het ontwikkelen van educatieve programma's. Het IOC is tijdens de Spelen van 2012 gestart met een Joint Assessment Unit. Hier kon informatie verzameld en uitgewisseld worden. De KNVB organiseert bijeenkomsten bij grote clubs en geeft extra aandacht aan matchfixing tijdens de scheidsrechtercursus. Ten aanzien van monitoring neemt de KNVB plaats in een Nationaal Platform voor matchfixing, waar de lopende zaken met het OM en de FIOD worden besproken en neemt de KNVB plaats in het Strategisch Beraad Veiligheid. Intern probeert de KNVB de incentive voor matchfixing te bestrijden door het oprichten van een pensioenfonds en het opzetten van een licentiesysteem en een integriteitseenheid.

Ook op Europees niveau wordt er nagedacht over de aanpak van matchfixing. De Raad van de Europese Unie heeft dan ook een werkplan geschreven, waarin de sportorganisaties, de opsporings- en handhavingsinstanties en de kanspelaanbieders worden aangesproken op 'good governance' en de rol ten aanzien van wedstrijdvervalsing. De Raad pleit voor nationale platforms waardoor gegevens sneller kunnen worden uitgewisseld. De Europese Commissie volgt de Raad ten aanzien van het uitwisselen van deze gegevens en heeft in haar groenboek een aantal 'best practice' bepalingen opgenomen ten aanzien van gokgerelateerde matchfixing. Het parlement houdt er de meest extreme aanpak op na, door te zeggen dat ze 'live betting' wil verbieden en ook het gokken op 'negatieve gebeurtenissen' tijdens een wedstrijd. Maar het parlement ziet net als de andere Europese organen wel een groot voordeel in een nauwere samenwerking.

Hoofdstuk 5 – Matchfixing in Duitsland

5.1 Inleiding

Zoals al eerder aangegeven is niet alleen in Nederland maar over heel de wereld matchfixing een probleem voor de sport. In Duitsland zijn ze, nadat ondertussen drie keer een veroordeling heeft plaatsgevonden in een matchfixingzaak, hard bezig om de juiste maatregelen te nemen tegen de bestrijding van matchfixing.²¹³ In dit hoofdstuk zal er kort gekeken worden naar de aanpak van Duitsland en een rechtsvergelijking gemaakt worden tussen Nederland en Duitsland. Hiervoor zijn een aantal interviews afgenomen met personen die zich bezig houden met de bestrijding van matchfixing en werkzaam zijn bij de DFB. Deze interviews zijn noodzakelijk gezien de beperkte literatuur en om een zo actueel mogelijk beeld te geven. Wetenschappelijk kan men uit deze beperkte interviews geen conclusies trekken.

In paragraaf 5.2 zal de zaak Robert Hoyzer besproken worden, welke aanleiding heeft gegeven aan de DFB om de reglementen aan te scherpen. Paragraaf 5.3 wordt kort ingegaan op de Internationale zaak Bochum, waarbij ook voetbalwedstrijden in de Duitsland gefixt zijn en waarbij de veroordeling heeft plaatsgevonden door een Duitse rechter. Daarna zal ik kort een uiteenzetting geven van de reglementen die de DFB heeft opgenomen in paragraaf 5.4. In paragraaf 5.5 wordt kort gesproken over de strafbaarstelling via het strafrecht. Paragraaf 5.6 besluit dit hoofdstuk.

5.2 Robert Hoyzer

In 2005 werd in Duitsland de scheidsrechter Robert Hoyzer verdacht van het feit dat hij meerdere malen wedstrijden had beïnvloed om geld te verdienen. Hij zou dit in samenwerking met Kroatische misdaadorganisaties hebben gedaan.

Robert Hoyzer was als scheidsrechter benoemd door de DFB en floot wedstrijden in de tweede divisie en regionale liga's. Hij werd verdacht van wedstrijdvervalsing in de wedstrijd tussen Paderborn en de Bundesliga-club Hamburger SV. Deze wedstrijd speelde zich af op 21 augustus 2004. Op twee twijfelachtige gronden werden aan Paderborn twee penaltys toegekend door Robert Hoyzer en tevens kreeg een speler van Hamurger SV al in de eerste helft een rode kaart. Paderborn won deze wedstrijd met 4-2.

---

²¹³ Interview Robert Weise, bijlage 5, vraag 2.

Robert Hoyzer nam direct na de beschuldigingen ontslag als scheidsrechter. De DFB is daarna een onderzoek gestart waarbij ook andere wedstrijden die gefloten zijn door Robert Hoyzer werden onderzocht. Aanvankelijk heeft Robert Hoyzer alle beschuldigingen ontkent, maar gaf op 27 augustus 2005 de fraude toe. Hij onthulde daarbij dat hij banden had met Kroatische misdaadorganisaties die geld hadden ingezet op de wedstrijden die door Robert Hoyzer gefloten werden.²¹⁴ De rechtbank in Berlijn veroordeelde Robert Hoyzer tot een gevangenisstraf van twee jaar en vijf maanden wegens fraude.²¹⁵

Tuchtrechtelijk is Robert Hoyzer bestraft voor onsportief gedrag op grond van § 1 Nr. 4 der Rechts- und Verfahrensordnung des DFB. Daarbij werd hij levenslang geschorst als scheidsrechter.²¹⁶

5.3 Bochum

In de zaak Bochum werden twee verdachten strafrechtelijk aangeklaagd voor het manipuleren van 32 voetbalwedstrijden in Duitsland, België, Hongarije, Kroatië en Zwitserland. Een belangrijke rol in deze zaak speelde de Kroatische Ante Sapina. Hij speelde al een grote rol in de zaak van Robert Hoyzer, hij had zich in die zaak schuldig gemaakt aan omkoping van Robert Hoyzer. Ante Sapina werd in de zaak van Robert Hoyzer voor twee jaar en negen maanden veroordeeld.

In 2008 kwam Sapina vrij en startte direct met nieuwe pogingen om scheidsrechters om te kopen en wedstrijden te manipuleren. In 2009 werd Sapina opnieuw door de politie aangehouden, samen met zijn broer Milan. Niet alleen waren er hier scheidsrechters omgekocht, maar ook spelers en bondofficials. Zij zouden zich vooral gericht hebben op spelers met financiële problemen. In totaal zouden wedstrijden in 11 verschillende landen zijn omgekocht, waaronder ook in Duitsland. Tot 15 april 2011 zat hij in voorlopige hechtenis in Dortmund. Het hoofdgeding werd in 2011 berecht. Ante Sapina werd veroordeeld voor vijf en een half jaar celstraf.²¹⁷

Omdat volgens de rechtbank niet voldaan was aan alle vereisten van fraude, werd de zaak in 2014 opnieuw beoordeeld. Ante Sapina kreeg uiteindelijk van het hof vijf jaar voor het plegen van fraude. Tot op heden zijn er in deze zaak door de DFB 15 spelers veroordeeld voor het meewerken aan

---

214 KEA European Affairs, 'Match-fixing in sport, A mapping of criminal law provisions in EU 27', <ec.europa.eu>, maart 2012, p.29-30.

215 Elsevier, 'Duitse scheidsrechter toch de cel in', <www.elsevier.nl>, 17 november 2005

216 Interview Robert Weize, bijlage 5, vraag 2.

217 Legal Tribune, Fussball Wettskandal: das ist docuh Betrugl, <www.ito.de>, 26 december 2010.

matchfixing.²¹⁸ Ook zijn er scheidsrechters en spelers veroordeeld door het CAS, hierover meer in paragraaf 6.5.

5.4 Deutscher Fußball-Bund

De DFB heeft in haar reglementen en statuten het een en ander opgenomen dat te maken heeft met matchfixing. Allereerst bevinden in de statuten van de DFB de zich de volgende algemene bepalingen:

§ 4 lid 1 sub j: *'die Integrität des sportlichen Wettbewerbs zu gewährleisten und hierzu alle notwendigen wettbewerbssichernden Maßnahmen zu treffen.'*

§ 16b lid 7 statuten DFB: *'Er ist verpflichtet, das Gebot der Integrität des sportlichen Wettbewerbs zu beachten und entsprechend den vom DFB erlassenen Bestimmungen durchzusetzen.'*²¹⁹

Naar aanleiding van de Robert Hoyzer zaak in voetbalseizoen 2004/2005 heeft de DFB naast de bovenstaande bepalingen in § 6 a der Rechts- und Verfahrensordnung des DFB een bepaling voor wedstrijdmanipulatie opgenomen in de reglementen. Dit gebeurde op de bondsdag op 28 april 2005 in Mainz.²²⁰ Hierin is de specifieke term matchfixing niet opgenomen, zodat dit artikel ruim kan worden geïnterpreteerd en hierdoor op veel situaties van toepassing kan worden verklaard. Dit artikel luidt als volgt:

'Spielmanipulation

- 1. Wer es, insbesondere als Spieler, Scheidsrichter, Trainer oder Funktionsträger, unternimmt, auf den Verlauf und/oder das Ergebnis eines Fußballspiels und/oder den sportlichen Wettbewerb durch wissentlich falsche Entscheidungen oder andere unbefugte Beeinflussung einzuwirken in der Absicht, sich oder einem anderen einen Vorteil zu verschaffen, macht sich der Spielmanipulation schuldig. Dies gilt nicht für Spieler, die beim Spiel oder im Zusammenhang mit diesem durch Verletzung einer Fußballregel ausschließlich einen spielbezogenen sportlichen Vorteil anstreben; die Möglichkeit der Bestrafung als unsportliches Verhalten gemäß § 1 Nr. 4. bleibt insoweit unberührt.*
- 2. Eine Spielmanipulation wird als unsportliches Verhalten gemäß § 1 Nr. 4. geahndet. (§ 44 der Satzung des DFB)'*

---

218 Interview Robert Weise, bijlage 5, vraag 2.

219 Satzung Deutscher Fußball-Bund, <www.dfb.de>

220 Interview Robert Weise bijlage 5 vraag 1.

Strafbaar is iemand die direct bij het team betrokken is of derden die invloed uitoefenen op wedstrijden. Hierbij gaat het om alle op manipulatie gerichte handelingen, ook wanneer het slechts om een voorbereiding of het maken van afspraken gaat.

Naast het aanpassen en up-to-date houden van de statuten en reglementen worden er ook nog andere preventieve maatregelen uitgevoerd door de DFB. Zo houdt de Firma Sportradar opvallende weddenschappen en gedragingen in de gaten en meldt deze aan de DFB. De DFB neemt dan een besluit over het feit of er eventuele maatregelen genomen dienen te worden. Ook is het mogelijk om bij de DFB anoniem melding te doen van opvallende handelingen of vermoedens.²²¹

Ook zijn er preventiemaatregelen ontwikkeld die met name gericht op de (jonge) spelers, trainers en scheidsrechters. Deze maatregel is voornamelijk gericht op het communiceren van en aandacht besteden aan het probleem matchfixing.²²² Dit preventieprogramma is samen met de German Football League en de GFL opgezet. De slogan voor dit programma is 'Tackle match fixing - play fair!'. De belangrijkste boodschap die ze hierbij willen overbrengen is 'your sport, your career, your responsibility'. Het eerste contact met spelers, coaches en vrijwilligers heeft Dr. Carsten Thiel van Herff, vertegenwoordiger van de klachtencommissie van DFB, German Football League en DFL. Hij vervult hierin dus een belangrijke rol. De signalen kunnen door hem tijdig worden doorgespeeld naar de juridische afdelingen van de DFB en de DFL.²²³

Daarnaast is het ook strafbaar gesteld voor trainers, coaches, spelers, scheidsrechters en specifiek omschreven functionarissen verboden om op wedstrijden te gokken.²²⁴ En er kan voortaan bezwaar gemaakt worden tegen de uitslag van wedstrijden.²²⁵

Voor het opstellen en wijzigen van deze reglementen en methodes om matchfixing te bestrijden is de DFB steeds in overleg en in uitwisseling met de UEFA en de FIFA.²²⁶ De heer Groetz Eilers²²⁷ is van mening dat een tertiaire vereniging als de UEFA of de FIFA geen 'standaard' reglementen dient door te voeren aan de secundaire leden, maar geeft wel aan dat er voor het opstellen van reglementen en handhaving van matchfixing meer een lijn getrokken moet worden tussen verschillende (Europese)

---

²²¹ Interview Jens Futterknecht bijlage 6 vraag 4

²²² Interview Robert Weise bijlage 5 vraag 5.

²²³ Interview Jens Futterknecht bijlage 6 vraag 4 en <www.gemeinsam-gegen-spielmanipulation.de>

²²⁴ Interview Robert Weise bijlage 5 vraag 5.

²²⁵ § 17a Rechts- und Verfahrensordnung des DFB.

²²⁶ Interview Robert Weise, bijlage 5, vraag 6 en Interview Jens Futterknecht bijlage 6 vraag 5 en <<http://www.uefa.com/memberassociations/association=alb/news/newsid=1913705.html>>

²²⁷ Jarenlang voorzitter van de tuchtcommissie van de DFB, tegenwoordig vicevoorzitter van de Board of Appeal van de UEFA.

landen.²²⁸ De heer Jens Futterknecht²²⁹ is het hierin met de heer Groetz Eilers eens. Door de grote diversiteit van de verschillende verenigingen is het lastig om door de UEFA een standaard reglement op te laten stellen.²³⁰

5.5 Strafbaarstelling via het strafrecht

Bepaalde vormen van wedstrijdvervalsing zijn in alle lidstaten van de Europese Unie strafbaar. Dit is omdat er wetsartikelen in het strafrecht bestaan die toezien op een dergelijke situatie.²³¹ Ook zijn er lidstaten die een aparte, specifieke regeling hebben opgenomen in het strafrecht, of zijn bestaande wetten aangepast en valt matchfixing nu onder het bereik van het wetsartikel.²³² Zo heeft Bulgarije er voor gekozen om niet het woord matchfixing specifiek op te nemen in de wetgeving, maar is degene die door geweld, misleiding, intimidatie e.d. een andere persoon probeert te bewegen om het resultaat van het sportevenement te beïnvloeden strafbaar.²³³ Ook in Frankrijk heeft men de wetgeving aangepast om de ethiek van de sport en de bescherming van de sporters te versterken.²³⁴ In Spanje is ervoor gekozen om private corruptie in de sport strafbaar te stellen.²³⁵

Op 14 maart 2013 is er een resolutie aangenomen door het Europees Parlement, waarbij het Europees Parlement de lidstaten oproept om matchfixing strafbaar te stellen via het strafrecht. Dit is naar aanleiding van een onderzoek van Europol waaruit blijkt dat mondiaal 680 wedstrijden in verband met matchfixing worden gebracht.²³⁶ Duitsland heeft de afgelopen jaren de zaken strafbaar kunnen stellen op grond van het artikel betreffende fraude in de Duitse strafwetgeving.²³⁷ Momenteel heeft Duitsland dan ook nog geen specifieke bepaling opgenomen in het strafrecht. Wel is er in het coalitieverdrag tussen Christlich Demokratische Union Deutschlands (CDU) en de Sozialdemokratische Partei Deutschlands (SPD) gesproken over het aannemen van een nieuwe wet. In hoeverre en/of deze wordt goedgekeurd is nog maar de vraag.

---

228 Interview Groetz Eilers, bijlage 4.

229 Directeur Jeugd DFB.

230 Interview Jens Futterknecht bijlage 6 vraag 7.

231 Europese Commissie. Mededeling van de Commissie aan het Europees parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de regio's. Een breed Europees kader van online gokken. Straatsburg, 23 oktober 2012, p. 17.

232 KEA European Affairs, 'Match-fixing in sport, A mapping of criminal law provisions in EU 27', <ec.europa.eu>, maart 2012, p. 2.

233 KEA European Affairs, 'Match-fixing in sport, A mapping of criminal law provisions in EU 27', <ec.europa.eu>, maart 2012, p. 67.

234 KEA European Affairs, 'Match-fixing in sport, A mapping of criminal law provisions in EU 27', <ec.europa.eu>, maart 2012, p. 26 e.v.

235 Artikel 286 lid 1 t/m 3 van de Spaanse Strafwetgeving.

236 E. Bozkurt, 'Debat over matchfixing in Europees Parlement op initiatief PvdA', 23 maart 2013.

237 Section 263 StGB of the German Criminal Code

5.6 Conclusie

In Duitsland wordt matchfixing gezien als een groot probleem. De DFB is, net als de KNVB, druk bezig de bestrijding hiervan te optimaliseren. De KNVB en de DFB hebben eenzelfde manier van aanpak tegen dit probleem. Beide bonden hebben hun reglementen aangepast, maar refereren niet specifiek naar matchfixing. Ze trekken het artikel breder dan slechts matchfixing, namelijk de bescherming van de integriteit van de sport. Door deze brede formulering is het mogelijk dat meerdere situaties onder het artikel kunnen vallen. Het niet opnemen van de term matchfixing is dan ook voor beide landen bewust geweest.

Naast het aanpassen van de reglementen heeft ook de DFB andere preventiemaatregelen genomen. Net als de KNVB is de DFB bezig met het geven van informatie aan spelers, scheidsrechters, trainers en andere betrokkenen. Ook zijn er specifieke personen die de eerste signalen van matchfixing kunnen opvangen en dit doorspelen aan de juridische afdeling van de DFB.

Als laatste hebben Nederland en Duitsland nog een overeenkomst in hun wijze aanpak, namelijk het feit dat matchfixing niet in een strafrechtelijke bepaling is opgenomen. In Nederland heeft er nog geen strafrechtelijke veroordeling plaatsgevonden in een matchfixing zaak, dus is het nog niet goed aan te geven of in Nederland dit onder het artikel 'fraude' of 'omkoping' zou vallen. Duitsland kiest er momenteel voor om matchfixing onder het strafrechtelijke artikel 'fraude' te brengen.

Hoofdstuk 6 – Tuchtrect

6.1 Inleiding

Ieder lid van een vereniging dient zich te gedragen naar de regels die zijn opgesteld door de vereniging. Dit vloeit voort uit de lidmaatschapsverhouding.²³⁸ Een regel kan geformuleerd zijn als gebod maar ook als verbod. Hierbij gaat het niet alleen om de statutair vastgestelde reglementen, maar zijn ook het ongeschreven recht, de mondelinge afspraken en omgangsregels te beschouwen als regels.²³⁹ Deze laatste drie varianten kunnen per vereniging verschillen en zullen daarom ook per situatie anders bekeken worden. De gewoontes van een vereniging kunnen een belangrijke rol spelen in het vaststellen van de redelijkheid en billijkheid binnen een vereniging.²⁴⁰ Om de leden ook te binden aan deze niet geschreven regels wijdt de wetgever een artikel van algemene strekking (2:8 lid 1 BW) aan het gedragen naar redelijk- en billijkheid. Deze regels krijgen dus hun invulling aan de hand van de redelijkheid en billijkheid.

Voor een vereniging is het belangrijk om regels en reglementen te kunnen handhaven. Dit gebeurt onder andere via het tuchtrect.²⁴¹ Allereerst zal uiteengezet worden wat tuchtrect precies inhoudt. Dit zal gebeuren in paragraaf 6.2. Voor sportverenigingen die internationaal opereren, is het van belang dat de handhaving van overkoepelende regels op eenzelfde wijze plaatsvindt. Kort zal daarom gesproken worden welke rol de 'Court of Arbitration for Sport' in het tuchtrect vervult in paragraaf 6.3.

Daarna zal er gekeken worden of er reeds een lijn te ontdekken is in de paar uitspraken waarbij matchfixing aan de orde is geweest. Er moet gekeken worden of uit deze uitspraken algemene conclusies ten aanzien van de handhaving van matchfixing getrokken kunnen worden. Paragraaf 6.11 besluit dit hoofdstuk met aanbevelingen ten aanzien van handhaving, middels het tuchtrect, van het fenomeen matchfixing.

6.2 Tuchtrect

Tuchtrectspraak is een vorm van rechtspraak uitgeoefend binnen een vereniging.²⁴² In de sport betreft tuchtrect verenigingsrecht.²⁴³ Via het tuchtrect kunnen verenigingen de geldende wet,

---

²³⁸ M. van Dijk en M. Leenknecht, 'Tuchtrect binnen de sport én mogelijk bij de civiele rechter', *Magazine SportFM nr. 3*, 2013, p. 24; F.C. Kollen 'Verenigingsrechtelijke aspecten van het tuchtrect in de sport', Haarlem: Vereniging voor Sport en Recht, De Vrieseborch, 1997, p. 3.

²³⁹ F.C. Kollen, 'De vereniging in de praktijk', Recht en Praktijk, Kluwer, 2007, p. 207.

²⁴⁰ F.C. Kollen, 'De vereniging in de praktijk', Recht en Praktijk, Kluwer, 2007, p. 207.

²⁴¹ M. van Dijk en M. Leenknecht, 'Tuchtrect binnen de sport én mogelijk bij de civiele rechter', *Magazine SportFM nr. 3*, 2013, p. 24.

²⁴² F.C. Kollen, 'De vereniging in de praktijk', Recht en Praktijk, Kluwer, 2007, p. 208.

statuten, codes en reglementen, die tot doel hebben dat de leden zich aan bepaalde leef-, sport- en beroepsregels houden, handhaven.²⁴⁴ Het tuchtrecht richt zich dan ook vooral op het corrigeren van ongewenst gedrag achteraf en per incident bekeken.²⁴⁵ Hierbij kan het ook gaan om groepsgedrag.²⁴⁶ Het tuchtrecht heeft naast deze corrigerende en bestraffende functie ook een preventief karakter.²⁴⁷ In de wet heeft de wetgever geen regels opgenomen over het bestraffen van leden van een vereniging.²⁴⁸ Dit is volledig overgelaten aan de verenigingen zelf. Als uitgangspunt dient er wel sprake te zijn van inbreuk op de rechtsorde in de vereniging die niet kan worden geduld; dan wel van het schaden van belangen van de vereniging of van haar leden. Hierbij dient tevens rekening gehouden te worden met het karakter van de vereniging en de proportionaliteit.²⁴⁹

Ter handhaving vallen de aangesloten leden dan ook vaak onder eigen statutair tuchtrecht van de vereniging of onder het tuchtrecht van een (overkoepelende) organisatie.²⁵⁰ Wanneer er sprake is van een overtreding van de wet, de statuten, een reglement of code of een besluit dat is genomen door de vereniging²⁵¹, is het daarvoor statutair ingestelde orgaan van de vereniging bevoegd om corrigerend dan wel bestraffend op te treden.²⁵² Ook is het mogelijk om middels het tuchtrecht op te treden tegen een lid dat zich, tegenover de vereniging dan wel een ander lid, niet redelijk of billijk weet te gedragen.²⁵³ Hierbij gaat het dus om het ongeschreven recht.

6.2.1 Procedure

Het is belangrijk dat de tuchtrechtspraak geschiedt met inachtneming van de procesrechtelijke grondbeginselen zoals we deze kennen in de algemene rechtspraak.²⁵⁴ Hiermee kan het tuchtrecht onderscheiden worden van bestuursrechtelijke maatregelen.²⁵⁵

---

²⁴³ N.J.P. Giltay Veth, 'Tuchtrecht in de sport: enige capita selecta', *Sport en Recht*, 1998/6; F.C. Kollen 'Verenigingsrechtelijke aspecten van het tuchtrecht in de sport', Haarlem: Vereniging voor Sport en Recht, De Vrieseborch, 1997.

²⁴⁴ P.L. Dijk, T.J. van der ploeg, 'Van vereniging en stichting, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij', Deventer: Kluwer, 2013, p. 149.

²⁴⁵ M. Olfers, 'Sport en mededingingsrecht', *Recht en Praktijk*, Deventer: Kluwer, 2008, p. 316.

²⁴⁶ H. van Staveren, 'Sport en recht', *Arko Sport Media*, 2007, p. 166.

²⁴⁷ F.C. Kollen, 'De vereniging in de praktijk', *Recht en Praktijk*, Kluwer, 2007, p. 208.

²⁴⁸ Hierbij kan gedacht worden aan een schorsing en ontzetting uit het lidmaatschap.

²⁴⁹ F.C. Kollen, 'De vereniging in de praktijk', *Recht en Praktijk*, Kluwer, 2007, p. 208.

²⁵⁰ P.L. Dijk, T.J. van der ploeg, 'Van vereniging en stichting, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij', Deventer: Kluwer, 2013, p. 149.

²⁵¹ Vaak zien we dat dit verenigingsorgaan het bestuur dan wel een statutair ingesteld tuchtrechtelijk college is.

²⁵² P.L. Dijk, T.J. van der ploeg, 'Van vereniging en stichting, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij', Deventer: Kluwer, 2013, p. 149.

²⁵³ F.C. Kollen 'Verenigingsrechtelijke aspecten van het tuchtrecht in de sport', Vereniging voor Sport en Recht, De Vrieseborch, Haarlem, 1997, p. 110-116.

²⁵⁴ ECLI:NL:RBROT:2010:BM7278 (Rb Rotterdam 10 juni 2010, *LJN BM7278*) (strijd met redelijkheid en billijkheid nu niet is voldaan aan het beginsel hoor en wederhoor).

²⁵⁵ F.C. Kollen, 'De vereniging in de praktijk', *Recht en Praktijk*, Kluwer, 2007, p. 209.

a) Scheiding der machten

Eén van deze grondbeginselen is de scheiding der machten.²⁵⁶ Dit beginsel is dan ook meestal expliciet opgenomen in de statuten van de vereniging. Dit beginsel hangt samen met het recht op een onafhankelijke en onpartijdige berechtende instantie.²⁵⁷ De leden van het tuchtrechtelijk college moeten voor de duur van hun benoeming onafhankelijk recht kunnen spreken. Hierbij moeten invloeden van derden en hun belangen geen rol kunnen spelen. De uitvoerende (in dit geval het bestuur) en de wetgevende macht mogen alleen bevoegd zijn tot de benoeming van de leden van de tuchtcommissie. Wanneer er een straf wordt opgelegd door het bestuur in verband met de taak 'het besturen van de vereniging', kan deze bestraffing niet gelijk worden gesteld aan een tuchtrechtelijke straf maar dient deze gezien te worden als een verenigingsrechtelijke maatregel genomen door het bestuur.

Naar Nederlands recht kan een tuchtrechtelijke uitspraak alleen op basis van artikel 2:15 BW door de rechter worden vernietigd. De rechter beoordeelt deze tuchtrechtelijke uitspraak met een marginale toets terwijl een bestuurlijke bestraffing strenger wordt beoordeeld.²⁵⁸ Dit is omdat in het laatste geval de kans zou kunnen bestaan dat de bestraffing plaats vindt alleen om op die manier nakoming van het beleid af te dwingen.²⁵⁹

b) Ne bis in idem

Daarnaast kennen we natuurlijk in het strafrecht het beginsel van 'ne bis in idem', namelijk dat in beginsel slechts eenmaal bestraft mag worden voor dezelfde overtreding. Dit beginsel geldt in principe niet in het verenigingsrecht. Het komt dan ook vaak voor dat voor eenzelfde overtreding meerdere procedures worden gestart. Zo zien we vaak dat er zowel tuchtrechtelijk als civielrechtelijk een procedure wordt gestart. Hiermee kan de overtreder het gevoel hebben dat hij/zij twee maal 'gestraft' wordt voor eenzelfde feitencomplex. Echter kan een civielrechtelijke schadevergoeding niet gezien worden als een straf en is er geen sprake van een dubbele strafrechtelijke sanctie. Het kan ook voorkomen dat er meerdere tuchtrechtelijke straffen worden opgelegd. Dit kan het geval zijn wanneer door een gedraging twee verschillende reglementen worden overtreden. Deze meervoudige tenuitvoerlegging van straffen voor dezelfde gedraging is gerechtvaardigd omdat telkens op een andere geschonden norm wordt gereageerd.²⁶⁰ De wenselijkheid van een ne bis in

---

²⁵⁶ Hof Amsterdam, 20 juni 1996, ECLI:NL:GHAMS:1996:AD2574. (KNVB/WKE)

²⁵⁷ Dit beginsel vindt zijn waarborg in artikel 6 EVRM.

²⁵⁸ M. Maessen, 'Matchfixing', *Tijdschrift voor Sport & Recht*, 2013, p. 28.

²⁵⁹ F.C. Kollen, 'De vereniging in de praktijk', *Recht en Praktijk*, Kluwer, 2007, p. 209.

²⁶⁰ F.C. Kollen, 'De vereniging in de praktijk', *Recht en Praktijk*, Kluwer, 2007, p. 224.

idem beginsel in het tuchtrecht is een onderwerp waar ik verder niet over zal uitweiden in deze scriptie.

Naast deze twee processuele aspecten dient het tuchtrecht natuurlijk ook rekening te houden met de volgende processuele aspecten.²⁶¹

Wanneer een vereniging haar leden wil binden aan tuchtrechtspraak, dient de vereniging zich te onderwerpen aan verscheidene verplichtingen.²⁶² Volgens artikel 2:27 lid 4 BW dient de onderwerping aan de tuchtrechtspraak te zijn opgenomen in de statuten van de vereniging. Ook dienen de verplichtingen die voortvloeien uit de tuchtrechtspraak te worden opgenomen in de statuten of in een afzonderlijk tuchtreglement.²⁶³ Aanvullend hierop is artikel 2:34a BW. Dit artikel schrijft voor dat wanneer de vereniging een verbintenis aan het lidmaatschap van de vereniging verbindt, deze hun grondslag moeten hebben in de statuten.²⁶⁴ De Memorie van Toelichting van dit artikel vermeldt dat aan het lidmaatschap van een vereniging slechts verbintenissen kunnen worden geschapen bij of krachtens de statuten en niet door een, niet op de statuten steunend, besluit.²⁶⁵ Artikel 2:34 heeft alleen betrekking op interne zaken.²⁶⁶ Bij de externe verbintenissen heeft de wetgever er voor gekozen om aanvullende wetsartikelen op te nemen zoals besproken in hoofdstuk 3.²⁶⁷

Het opgestelde tuchtreglement kan worden gezien als handleiding voor de tuchtcommissie, maar ook is dit van belang voor de preventie van overtredingen. Leden van de vereniging kunnen op deze manier kennis nemen van het tuchtreglement. In een tuchtreglement is tevens de procedure opgenomen, waardoor ook procedurefouten voorkomen kunnen worden. De procedure wordt beschreven vanaf het moment van het aanhangig maken van een tuchtzaak tot en met de behandeling door een commissie van beroep.²⁶⁸ Verder valt te denken aan; de termijn waarbinnen verweer dient te worden gevoerd, plicht om te getuigen etc.²⁶⁹

6.2.2 Straffen

Zoals reeds aangegeven is het belangrijk voor het opleggen van een straf dat er een overtreding moet zijn begaan. Hiervan is sprake wanneer er in strijd wordt gehandeld met de wet, de statuten,

---

²⁶¹ W.L. Haardt, 'Tuchtrecht en Fair Play', *Nederlandse Vereniging voor Procesrecht*, Utrecht 1984, p. 2.p. 2.

²⁶² F.C. Kollen, 'De vereniging in de praktijk', *Recht en Praktijk*, Kluwer, 2007, p. 208.

²⁶³ Door het opnemen van deze verplichtingen in een tuchtreglement wordt voldaan aan artikel 2:27 lid 4 BW.

²⁶⁴ G.J.C. Rensen, 'Extra-verplichtingen van leden en aandeelhouders', Deventer: Kluwer 2005, p. 84.

²⁶⁵ *Parlementaire Geschiedenis Aanpassingen BW (Inv. 3, 5 en 6)* p. 230.

²⁶⁶ Hiermee wordt bedoeld: verbintenissen tussen vereniging en lid en verbintenissen tussen lid en lid.

²⁶⁷ Artikel 2:45-47 BW.

²⁶⁸ F.C. Kollen, 'De vereniging in de praktijk', *Recht en Praktijk*, Kluwer, 2007, p. 220.

²⁶⁹ F.C. Kollen, 'De vereniging in de praktijk', *Recht en Praktijk*, Kluwer, 2007, p. 211.

reglementen, codes of van besluiten van een orgaan of commissie van de vereniging.²⁷⁰ Van een overtreding is ook sprake wanneer er inbreuk wordt gemaakt op een gewoonte of ongeschreven regel. Voor het opleggen van een straf geldt over het algemeen dat er wel sprake dient te zijn van inbreuk op de rechtsorde in de vereniging die niet kan worden geduld; dan wel van het schaden van belangen van de vereniging of van haar leden. Hierbij dient tevens rekening gehouden te worden met het karakter van de vereniging en de proportionaliteit.²⁷¹ Hieruit kan worden afgeleid dat rekening gehouden dient te worden met de ernst van de inbreuk van de overtreding op de rechtsorde of/en in welke mate er sprake is van het schaden van belangen van de vereniging of haar leden. De overtreding moet dermate ernstig zijn dat een bestraffing niet kan uitblijven. Wel kan middels de statuten bepaald worden dat ook minder ernstige overtredingen worden bestraft door de tuchtcommissie.²⁷²

Er zijn verschillende situaties die kunnen lijden tot een van de vier globaal te onderscheiden tuchtrechtelijke sancties.²⁷³

1. De spelsanctie: de sanctie is dan verbonden aan een overtreding van een spelregel. Hierbij kan vaak gedacht worden aan een sanctie waardoor de tegenpartij voordeel krijgt bijvoorbeeld door een vrije trap of uitsluiting van verdere deelname aan de wedstrijd.
2. De administratieve sanctie²⁷⁴: deze sanctie is verbonden aan het overtreden van een administratieve regel. Hieronder vallen uiteraard de algemene overtredingen zoals het te laat verstrekken van bepaalde gegevens. Deze sanctie kan uitlopen tot het niet verstrekken van licenties.
3. De sanctie die aan wangedrag verbonden is. Hieronder vallen natuurlijk de grote spelovertradingen, misdragingen en andere gedragingen die de belangen van de sportfederatie, -bond of -vereniging schaden.²⁷⁵ Matchfixing kan gezien worden onder deze categorie. Hierbij is sprake van een gedraging waarbij de belangen van de federatie, bond en/of vereniging worden geschaad.
4. De sanctie die aan de misdragingen van derden is verbonden. Hierbij kan gedacht worden aan supportersgeweld.

---

²⁷⁰ G.J.C. Rensen, *'Extra-verplichtingen van leden en aandeelhouders'*, Kluwer, 2005, p. 280.

²⁷¹ F.C. Kollen, *'De vereniging in de praktijk'*, Recht en Praktijk, Kluwer, 2007, p. 208.

²⁷² F.C. Kollen, *'De vereniging in de praktijk'*, Recht en Praktijk, Kluwer, 2007, p. 214/215.

²⁷³ Onderstaande vier categorieën zijn terug te vinden in: H. van Staveren, *'Sport en recht'*, Arko Sport Media, 2007., p. 170-171.

²⁷⁴ N.J.P. Giltay Veth, *'Tuchtrecht in de sport: enige capita selecta'*, *Sport en Recht*, 1998/6, p. 23.

²⁷⁵ O.A.C. Verpaalen, *'Zijn nadere wetgevende voorzieningen op het gebied van het tuchtrecht en het tuchtprocesrecht wenselijk?'*, *Preadvies Nederlandse Juristen Vereniging*, p. 86 e.v., 1971, p. 86 e.v.

Ten aanzien van de strafmaat mag iedere vereniging zijn eigen beleid opstellen. Hierdoor kan het voorkomen dat een overtreding bij verschillende verenigingen op verscheidene manieren wordt bestraft. Voor bepaling van de hoogte van de straf moet, zoals aangegeven, telkens in ieder geval rekening gehouden worden met de ernst van de overtreding, de gewoonte van de vereniging, de inbreuk die wordt gemaakt op de rechtsorde, de leeftijd van de betrokkenen en de overige omstandigheden van het geval.²⁷⁶ Wanneer een rechter eventueel later dient te oordelen of de straf ten uitvoer kan worden gelegd, beoordeelt de rechter dit aan de hand van de redelijkheid en billijkheid of een redelijk oordelend mens in eenzelfde situatie tot dezelfde strafmaat zou zijn gekomen. Dit noemen we ook wel de marginale toetsing van de rechter ten aanzien van de tenuitvoerlegging.²⁷⁷

Wie de straf mag opleggen, wordt bepaald via de statuten van de vereniging. Wanneer hierover niets in de statuten is opgenomen is het bestuur bevoegd om een straf op te leggen op grond van artikel 2:44 lid 1 BW. Dit komt omdat het bestuur is belast met het besturen van de vereniging en daaruit vloeit het opleggen van straffen voort. Het bestuur dient de goede gang van zaken van de vereniging te bewaken. Wanneer dit gebeurt, is er geen sprake van de scheiding der machten zoals in de vorige paragraaf besproken. Dit uitzonderlijke geval is voorgekomen bij de zaken van AWPC en WKE tegen de KNVB. Het bestuur amateurvoetbal KNVB heeft in deze zaak naast de tuchtrechtelijke straf ook als bestuur een straf opgelegd. Dit is te verenigen aan het feit dat de feiten reeds waren vastgesteld in de onherroepelijke tuchtrechtelijke uitspraak.²⁷⁸ Een tuchtrechtelijk beslissing kan dus alleen genomen worden door een orgaan dat daartoe bevoegd is en waarvan dit is vastgesteld in de statuten. Wanneer dit gebeurt door een orgaan dat niet in de statuten staat, is het besluit nietig volgens artikel 2:14 BW.²⁷⁹

Middels het tuchtrecht kan alleen normatief en regulerend worden opgetreden.²⁸⁰ Een schadevergoeding kan daarom niet worden toegekend. Ook kan geen boete of gevangenisstraf worden opgelegd.

6.2.3 Rechtskarakter van een tuchtrechtelijke straf

Over het rechtskarakter van een tuchtrechtelijke straf is geen eenduidig antwoord te geven. Hierbij is de vraag of het alleen gaat om een verenigingsrechtelijk besluit, een bindend advies of ligt er eigenlijk een vaststellingsovereenkomst in de zin van artikel 7:900 BW aan ten grondslag?

---

²⁷⁶ F.C. Kollen, 'De vereniging in de praktijk', Recht en Praktijk, Kluwer, 2007, p. 223.

²⁷⁷ F.C. Kollen, 'De vereniging in de praktijk', Recht en Praktijk, Kluwer, 2007, p. 223.

²⁷⁸ F.C. Kollen, 'De vereniging in de praktijk', Recht en Praktijk, Kluwer, 2007, p. 216.

²⁷⁹ H. van Staveren, 'Sport en recht', Arko Sport Media, 2007, p. 176.

²⁸⁰ F.C. Kollen, 'Verenigingsrechtelijke aspecten van het tuchtrecht in de sport', Sport en Recht, 1998/6, p. 5.

Het rechtskarakter is van belang voor de mate van toetsing die door de rechter uitgevoerd mag worden. Zo mag de rechter in kort geding een verenigingsrechtelijk besluit (2:8 lid 1 BW) evenals een vaststellingsovereenkomst (7:904 BW) zowel toetsen op totstandkoming, maar ook op de inhoud op basis van de redelijkheid en billijkheid.²⁸¹ Wanneer de nietigheid of de vernietiging van een tuchtrechtelijk besluit wordt ingeroepen in een bodemzaak, dan biedt de wet geen regeling wanneer het betrekking heeft op een vaststellingsovereenkomst.²⁸² Dit is een van de redenen om een tuchtrechtelijke straf niet als een vaststellingsovereenkomst aan te merken.

De tuchtrechtelijke straf kan in dat geval beter worden gekwalificeerd als een verenigingsrechtelijk besluit. Dit kan worden opgenomen in de statuten van de vereniging. De besluiten van een orgaan van de vereniging vallen onder boek 2 BW. Hierdoor is boek 2 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing op deze tuchtrechtelijke besluiten en kan de vernietiging worden ingeroepen middels artikel 2:15 BW op grond van de redelijkheid en billijkheid en de nietigheid op grond van artikel 2:14 BW.²⁸³

Volgens P.L. Dijk en T.J. Van der Ploeg kan een dergelijke tuchtrechtelijke beslissing beter aangemerkt worden als een bindend advies. Dit gebeurt al regelmatig in de rechtspraak.²⁸⁴ Hierdoor kunnen gemakkelijk alle beslissingen op eenzelfde manier behandeld worden.²⁸⁵ Hoe deze beslissingen worden aangemerkt staat nog altijd ter discussie.

6.2.4 Gebondenheid Tuchtrechtspraak

Zoals besproken in hoofdstuk 3 wordt de rechtsbetrekking tussen een lid en de vereniging aangemerkt met de term lidmaatschap.²⁸⁶ Deze rechtsbetrekking wordt beheerst door het verenigingsrecht.²⁸⁷ De wet bepaalt dat de verplichtingen die worden opgelegd door de vereniging aan de leden, een grondslag moeten vinden in de statuten van de vereniging.²⁸⁸ Een lid is door het aangaan van een lidmaatschap gebonden aan de reeds geldende statuten²⁸⁹, reglementen, genomen besluiten, verbintenissen jegens de vereniging en medeleden die ontstaan op grond van artikel 2:34a BW en verbintenissen jegens derden die ontstaan op grond van artikel 2:46 BW. Buiten deze reeds

---

²⁸¹ B.F. Assink, *Rechterlijke toetsing van bestuurlijk gedrag*, Deventer: Kluwer, 2007, p. 45.

²⁸² De definitie van een vaststellingsovereenkomst lijkt hier tot een barrière; artikel 7:900 BW.

²⁸³ G.J.C. Rensen, *Asser-Rensen 2-III* Overige rechtspersonen*, Kluwer, 2012-86.

²⁸⁴ HR 12 mei 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA5779.

²⁸⁵ P.L. Dijk, T.J. van der ploeg, *Van vereniging en stichting, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij*, Deventer: Kluwer, 2013, p. 152; G.J.C. Rensen, *Extra-verplichtingen van leden en aandeelhouders*, Kluwer 2005, p. 182.

²⁸⁶ M.J.G.C. Raaijmakers, *Ondernemingsrecht*, Deventer: Kluwer, Pitlo deel 2, 2006, p. 618.

²⁸⁷ Burgerlijk wetboek 2 (titel 2).

²⁸⁸ Artikel 2:27 lid 4 sub c BW.

²⁸⁹ Artikel 2:27 lid 4 sub c BW.

geldende regels verbindt een lid zich ook aan de besluiten die nadien worden genomen op grond van de statutaire grondslag.²⁹⁰

Vaak is de vereniging in het bezit van een tuchtreglement of bevat het artikelen in de statuten die de tuchtrechtspraak regelen voor de betreffende leden. Lastiger wordt het wanneer een vereniging, vanwege eenheid van geschillenbeslechting, deskundigheid en professionaliteit, zich wil binden aan het tuchtrecht van de overkoepelende bond. Hiervoor is het eigenlijk noodzakelijk dat de leden van de vereniging ook lid worden bij de overkoepelende bond.²⁹¹ Er zijn echter twee uitzonderingen op mogelijk. Allereerst kan de lokale vereniging in haar statuten bepalen dat haar leden zich moeten houden aan de bepalingen inzake tuchtrecht van de overkoepelende bond.²⁹² De bepalingen van de overkoepelende bond die op dat moment worden gehanteerd, dienen kenbaar te zijn uit de statuten van de lokale vereniging.²⁹³ Daarnaast is er een mogelijkheid, op grond van artikel 2:46 BW, van, een in hoofdstuk 3 besproken, 'ledencontract'.²⁹⁴ De lokale vereniging kan een overeenkomst sluiten met de bond waaruit de rechten en plichten ten aanzien van de leden van de lokale vereniging voortvloeien. De vereniging is toegestaan om een dergelijke overeenkomst te sluiten, wanneer de statuten dit toelaten.²⁹⁵ Op deze manier is het mogelijk om de leden van een vereniging te binden aan de tuchtreglementen.

6.3 Court of Arbitration for Sport

De afgelopen jaren is de sport steeds professioneler, commerciëler en internationaler geworden. Een belangrijk aspect voor de wereldeconomie bestaat uit grote sponsorcontracten, uitzendrechten en de enorme bedragen die geboden worden voor sporters, door sponsoren en door clubs. Door deze professionaliteit zijn er meer geschillen ontstaan. Hieruit ontstond de behoefte aan het oprichten van een onafhankelijk instituut voor de beslechting van deze geschillen.²⁹⁶ In 1984 is door het IOC the Court of Arbitration for Sport (CAS) opgericht. Dit onafhankelijke instituut bemiddelt in sportgerelateerde geschillen op grond van procesregels die zijn aangepast aan de vereisten van de sportwereld.²⁹⁷ Bij het CAS kan beroep worden ingesteld tegen uitspraken van verenigingsgebonden tuchtcolleges.

---

²⁹⁰ M.J.G.C. Raaijmakers, *Ondernemingsrecht*, Deventer: Kluwer, Pitlo deel 2, 2006, p. 621.

²⁹¹ G.J.C. Rensen, *Extra-verplichtingen van leden en aandeelhouders*, Deventer: Kluwer 2005, p. 182.

²⁹² G.J.C. Rensen, *Extra-verplichtingen van leden en aandeelhouders*, Deventer: Kluwer 2005, p. 182.

²⁹³ G.J.C. Rensen, *Extra-verplichtingen van leden en aandeelhouders*, Deventer: Kluwer 2005, p. 183.

²⁹⁴ P.L. Dijk, T.J. van der ploeg, *Van vereniging en stichting, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij*, Deventer: Kluwer, 2013, p. 244.

²⁹⁵ M.J.G.C. Raaijmakers, *Ondernemingsrecht*, Deventer: Kluwer, Pitlo deel 2, 2006, p. 620;

²⁹⁶ J.D. Loorbach, 'Court of Arbitration for Sport', *Sport en Recht*, 2007/14, p. 17; L. Reilly, 'An Introduction to the Court of Arbitration for Sport (CAS) & the Role of National Courts in International Sports Disputes', <<http://www.tas-cas.org/>>, 2012, p. 1.

²⁹⁷ Informatie op de website van het CAS <www.tas-cas.org>.

De zittingen van het CAS vinden in principe plaats in Lausanne. De plaats van arbitrage bepaalt het toepasselijke arbitragerecht.²⁹⁸ Dit houdt in dat het Zwitserse arbitragerecht van toepassing is inzake arbitrabiliteit, geldigheid van de arbitrageovereenkomst en de rechtsmiddelen tegen het arbitraal vonnis.²⁹⁹ Het vonnis gewezen in een CAS-arbitrage is onherroepelijk en bindend voor partijen vanaf de dag van bekendmaking.³⁰⁰

6.4 De zaak Pobeda

De zaak Pobeda is uniek vanwege het feit dat dit de eerste keer was dat de UEFA in staat bleek te zijn om middels een zelfstandig onderzoek een matchfixingzaak succesvol af te ronden. Het ging in deze zaak om de voetbalclub FK Pobeda uit Macedonië. Deze club speelde op 13 juli 2004, tijdens de voorronde van de Champions League, tegen FC Pyunik uit Armenië een thuiswedstrijd. Deze wedstrijd werd verloren door FK Pobeda met 1-3. De returnwedstrijd eindigde in een 1-1, dit heeft geleid tot een uitschakeling van FK Pobeda voor de Champions League 2004/2005.

Al direct na de wedstrijden ontstonden geruchten dat er bij deze wedstrijden sprake zou zijn geweest van manipulatie. Dit is middels verschillende mediakanalen naar voren gekomen.³⁰¹ De UEFA heeft daarom direct opdracht gegeven aan gokdeskundigen om de gokpatronen rondom deze wedstrijden te analyseren en een rapport op te stellen. Dit rapport werd aan de UEFA overhandigd op 18 maart 2009. De deskundige verklaarde op basis van zijn bevindingen, dat er inderdaad sprake was van onregelmatigheden rondom deze wedstrijden. Er zouden ongebruikelijk hoge bedragen zijn ingezet tijdens de eerste wedstrijd tussen deze twee clubs. Veel aanbieders voor het gokken hebben er daarom ook voor gekozen om tijdens de returnwedstrijd niets meer aan te bieden. Het is dus uit het rapport niet op te merken of ook tijdens de tweede wedstrijd sprake is geweest van onregelmatigheden.

Daarbij kwam dat uit getuigenverklaringen bleek dat FK Pobeda in financiële moeilijkheden verkeerde, waardoor salarissen niet tijdig werden uitbetaald. Het is dan ook vast komen te staan dat veel eigen spelers hebben ingezet op het verliezen van hun eigen wedstrijd. Daarbij komt tevens dat anonieme getuigen hebben verklaard dat er sprake zou zijn van matchfixing, waarbij zou het gaan om een bedrag van € 300.000, -.

---

²⁹⁸ Artikel 1073 jo. 1037 Rv.

²⁹⁹ J.D. Lorbach, 'Court of Arbitration for Sport', *Sport en Recht*, 2007/14, p. 17.

³⁰⁰ Artikel 46 CAS-reglement.

³⁰¹ Dit was onder andere via 'The Guardian', 'The Telegraph' en 'BBC'.

Dit alles heeft geleid tot het oordeel van het tuchtcollege, dat in ieder geval de aanvoerder van het team en tevens de voorzitter van de voetbalclub op de hoogte zijn geweest van het fixen van deze match en daarmee hebben zij in strijd gehandeld met de fundamentele waarden van de sport.³⁰²

CAS:

Zowel de club als de voorzitter zijn in hoger beroep gegaan bij het CAS. Op 15 april 2010 is er een arbitraal vonnis verschenen van het CAS, dat van wezenlijke invloed in geweest in de strijd tegen matchfixing, vooral omdat hier uitgebreid gesproken is over het vaststellen van de bewijsstandaard.³⁰³ Het Internationale arbitragetribunaal heeft de zaak opnieuw, conform de statuten, behandeld.

De vraag betreffende de bewijslast kwam in deze zaak uitvoerig naar voren. De algemene regel, dat 'degene die stelt, dient te bewijzen', werd in deze zaak niet betwist. Dit houdt in de meeste zaken in, dat de sportorganisatie vaak de partij is die de bewijslast draagt.³⁰⁴ De reglementaire basis van deze bewijsstandaard was niet te vinden in de 2004 UEFA DR en werd daarom voor matchfixingzaken voor het eerst behandeld door de tuchtorganen van de UEFA en vastgesteld in deze CAS zaak.³⁰⁵ Ten aanzien van de bewijslast werd uiteindelijk vastgesteld dat deze gelijk getrokken konden worden met dopingzaken. Dit in verband met de beperkte rechten van sportorganisaties om gebruik te maken van telefoontaps etc. De maatstaf die werd gehanteerd ten aanzien van de bewijslast was *comfortable satisfaction*³⁰⁶ in plaats van de strafrechtelijke hogere bewijsstandaard van *beyond reasonable doubt*.³⁰⁷

Na een schriftelijke procesvoering is het CAS overgegaan tot het horen van de beschermde getuigen in deze zaak op een veilige locatie, waarbij identificatie plaatsvond door een onafhankelijke tolk in het bijzijn van een afgevaardigde³⁰⁸ van het CAS. Uit deze verklaringen kwam naar voren dat er sprake was geweest van het gokken van de spelers op het eigen team. Dit is de eerste keer dat het

---

³⁰² Er zou in strijd zijn gehandeld met de integriteit, loyaliteit en sportiviteit.

³⁰³ CAS 2009/A/1920 (*FK Pobeda, Aleksander Zabrcanec, Nikolce Zdraveski/UEFA*).

³⁰⁴ M. Maessen, 'Matchfixing', *Tijdschrift voor Sport & Recht*, 2013, p. 11

³⁰⁵ M. Maessen, 'Matchfixing', *Tijdschrift voor Sport & Recht*, 2013, p. 14

³⁰⁶ Deze bewijsstandaard is met name terug te vinden in het sportrecht en voornamelijk bij dopingzaken. De maatstaf bevindt zich tussen de strafrechtelijke maatstaf *beyond reasonable doubt* en de civielrechtelijke maatstaf *a balance of probability*. De rechtsgrond is te vinden in CAS 2009/A/1912-1923 en heeft vooral te maken met de beperkte rechten om bewijs te verkrijgen.

³⁰⁷ Deze hoogste maatstaf houdt eigenlijk in dat het feit op zodanige wijze bewezen is, dat het bestaan ervan boven iedere redelijke twijfel verheven is. Er mag nog wel sprake zijn van enige twijfel, maar deze mag niet van dergelijke grote dan zijn, dat een redelijk persoon daarmee zou aannemen dat de persoon niet schuldig bevonden wordt.

³⁰⁸ In dit geval de voorzitter van het tuchtrechtelijk college.

CAS is overgegaan tot het horen van anonieme getuigen. Dit zou kunnen worden afgeleid uit artikel 57 van de Code of Sports-related Arbitration.³⁰⁹

Uiteindelijk heeft het CAS geoordeeld dat FK Pobeda werd geschorst voor een duur van acht jaar en had het CAS een verbod opgelegd voor de voorzitter van deze club. Het werd hem verboden om nog een functie uit te oefenen met betrekking tot voetbalgerelateerde activiteiten.

Uit deze zaak kan de eerste conclusie getrokken worden ten aanzien van het bestrijding van matchfixing. Allereerst werd de bewijsstandaard hier vastgesteld. De bewijsstandaard die hier werd gehanteerd is *comfortable satisfaction*. Deze bewijslast rust op de partij die stelt.

6.5 De zaak Bochum

In de zaak Bochum werden twee verdachten strafrechtelijk aangeklaagd voor het manipuleren van 32 voetbalwedstrijden in Duitsland, België, Hongarije, Kroatië en Zwitserland.³¹⁰ Een belangrijke rol in deze zaak speelde de Kroatische Ante Sapina. Hij werd in 2005 al veroordeeld voor een omkopingzaak, waarbij hij de scheidsrechter omkocht. Deze scheidsrechter werd levenslang geschorst en werd tevens veroordeeld tot een gevangenisstraf van 2 jaar en vijf maanden.

In 2008 kwam Sapina vrij en startte direct met nieuwe pogingen om scheidsrechters om te kopen en wedstrijden te manipuleren. In 2009 werd Sapina opnieuw door de politie aangehouden, samen met zijn broer Milan. Niet alleen waren er hier scheidsrechters omgekocht, maar ook spelers en bond officials. Zij zouden zich vooral gericht hebben op spelers met financiële problemen. In totaal zouden wedstrijden in 11 verschillende landen zijn omgekocht. In januari 2011 kwam ook de naam van een Nederlander naar voren: Paul Rooij. Hij zou gegokt hebben op wedstrijden en veelvuldig contact hebben gehad met de verdachten in deze zaak.³¹¹

6.5.2 CAS zaak Oriekhov v. UEFA

Verwant aan deze strafrechtelijke zaak is de tuchtrechtelijke zaak Oriekhov v. UEFA.³¹² Deze zaak heeft voorgelegen bij het CAS. De Oekraïense scheidsrechter Oriekhov die wedstrijden floot voor de UEFA, zou door Sapina zijn benaderd om de wedstrijd tussen FC Basel en CSKA Sofia te manipuleren

---

³⁰⁹ R. 58 Scope of Panel's Review – Hearing, 'The Panel has full power to review the facts and the law. It may issue a new decision which replaces the decision challenged or annul the decision and refer the case back to the previous instance. The President of the Panel may request communication of the file of the federation, association or sports-related body, whose decision is the subject of the appeal. Upon transfer of the CAS file to the Panel, the President of the Panel shall issue directions in connection with the hearing for the examination of the parties, the witnesses and the experts, as well as for the oral arguments.'

³¹⁰ Legal Tribune, Fussball Wettskandal: das ist docuh Betrug!, <www.ito.de>, 26 december 2010.

³¹¹ De Telegraaf, 'Ik heb geen spelers omgekocht', 28 februari 2011.

³¹² CAS 2010/A/2172 Mr. Oleg Oriekhov v/UEFA.

voor een bedrag van € 50.000,-. De scheidsrechter is hier niet op ingegaan, maar desondanks werd door het CAS de door de UEFA opgelegde levenslange schorsing bevestigd, omdat hij deze benadering van Sapina niet onmiddellijk had gemeld bij de UEFA. Hierdoor was er een schending van artikel 5 van UEFA Disciplinary Regulation en van artikel 6 UEFA General Terms Conditions for Referees.

Ten aanzien van de bewijsstandaard werd in deze zaak eveneens *comfortable satisfaction* gehanteerd. Echter heeft de CAS hier wel aan toegevoegd dat *'corruption is, by nature, concealed as the parties involved will seek to use evasive means to ensure that they leave no trail of their wrongdoing.'* Daarbij was er volgens de CAS in deze zaak tevens sprake van *beyond reasonable doubt*.

6.5.3 CAS zaak Mészáros and Poleksic v. UEFA

Ook deze zaak is verwant aan de strafrechtelijke Bochumzaak. Hierbij zouden de spelers Mészáros and Poleksic omgekocht zijn in de wedstrijd van Debreceni v. Fiorentina. Dit bleek uit de telefoontaps die zijn afgenomen in de strafrechtelijke zaak Bochum. Beide spelers zijn veroordeeld door de UEFA tot een schorsing en het betalen van € 10.000, -.

Ook hier werd ten aanzien van de bewijslast de *comfortable satisfaction* gehanteerd. Met deze standaard werd geoordeeld dat er inderdaad sprake was van omkoping van dhr. Poleksic waaruit met *comfortable satisfaction* kon worden vastgesteld dat er sprake was van een beïnvloeding van de wedstrijd. Echter oordeelde het CAS dat dit niet vast kon komen te staan voor dhr. Mészáros.

6.6 Zheyun Ye

Deze zaak kwam aan het licht in 2005 in België. Een Chinese investeerder, genaamd Zheyun Ye, verscheen in België bij clubs in de tweede klasse. Hij wilde deze clubs helpen te promoveren naar de eerste klasse en deed dit door een samenwerking aan te gaan met Pietro Allata, een Belgische voetbalmakelaar. De enige club die in ging op het voorstel van Ye, was Lierse SK. Ye zou volledige zeggenschap krijgen over de club en in ruil daarvoor flinke bedragen neertellen. Niet alleen via clubs probeerde Ye zaken te doen. Ook werden drie spelers benaderd van Germinal Beerschot Antwerpen om voor een bedrag van € 25.000 de wedstrijd tegen Bergen te verliezen. Ook zouden aan diverse clubs hoge bedragen zijn voorgesteld.

In februari 2006 werd bekend door zes spelers van Lierse SK dat zij hadden meegewerkt aan de omkooppraktijken van Ye. Ook trainer, Paul Put, erkende wedstrijden te hebben verkocht.³¹³ Dit zal zijn gebeurd naar aanleiding van doodsbedreigingen van Ye.

De rechtszaak tegen de heer Zheyun Ye is nog altijd niet van start gegaan. Dit zou onder andere te maken hebben gehad met een ziekte van een onderzoeksrechter.³¹⁴

6.7 De zaak Rovaniemi

In de zaak Rovaniemi ging het om een Finse voetbalclub genaamd Rovaniemen Palloseura. In 2011 kwam er een groot matchfixing schandaal aan het licht. Wilson Raj Perumal werd in 2011 veroordeeld voor wedstrijdvervalsing samen met negen spelers van de voetbalclub. De Finse politie nam aan dat er tussen 2008 en 2011 ongeveer 30 wedstrijdvervalsingen hadden plaatsgevonden. De rechtbank achtte hiervan 24 zaken bewezen, waarvan 11 wedstrijden ook daadwerkelijk de gewenste score op het bord brachten. Wilson Raj Perumal werd veroordeeld tot twee jaar cel. Wilson Raj Perumal heeft in ruil voor strafvermindering besloten mee te werken met de autoriteiten en kenbaar te maken dat hij deel uit maakte van een wereldwijd gok- en matchfixingsyndicaat. De aangesloten partijen zouden ondertussen 5 tot 6 miljoen euro winst hebben gemaakt en drie jaar lang tientallen wedstrijden hebben vervalst.

Naast de strafrechtelijke veroordeling heeft de club Rovaniemen Palloseura ook civielrechtelijk actie ondernomen tegen Wilson Raj Perumal. De club heeft namelijk op grond van onrechtmatige daad een schadevergoeding geëist van € 200.000 voor het verlies aan sponsorinkomsten en de kosten die zij hebben moeten maken voor het aantrekken van nieuwe spelers, nadat de andere spelers waren geschorst.³¹⁵

6.8 De zaak De Noorse Matchfixingzaak

Deze zaak had betrekking op een wedstrijd die werd gespeeld in juni 2012 in de tweede divisie. Deze zaak kwam aan het licht in het kader van een ander onderzoek, doordat een opname in de handen van de politie kwam. Het ging hier om een speler die tegen twee van zijn 'vrienden' informatie verstrekt had waarmee criminelen hem konden afpersen. De vrienden hebben de informatie doorverkocht aan de criminelen, waardoor dus de opnames in handen van de politie belanden.

---

³¹³ Sportwereld, Sint-Truiden aan de beurt, 10 maart 2006.

³¹⁴ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, *'Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.'* Tilburg: Tilburg University, 2013, p.143.

³¹⁵ A.C.M. Spapens, & M. Olfers, *'Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.'* Tilburg: Tilburg University, 2013, p.143-144.

Achteraf bleek dat bij diverse kansspelaanbieders op de omgekochte wedstrijden zou zijn gegokt. Dit is zelfs gebeurd door middel van de officiële Noorse voetbaltoto (Norsk Tipping), waarbij identificeren en een inzetlimiet werd gehanteerd. Dit probleem werd omzeild door een corrupte franchisehouder van een wedkantoor. Ook werd er in deze zaak gebruik gemaakt van online gokken.

Deze zaak is momenteel nog niet afgerond. Wel is de Noorse overheid overgegaan tot het opstellen van een actieplan tegen matchfixing.

6.9 De zaak Besiktas

Hierbij ging het om de Turkse voetbalclub Besiktas Jimnastik Kulübü (hierna Besiktas). Deze zaak kwam aan het licht doordat er in maart 2011 bij de politie een onderzoek liep tegen Mr. Yusuf Turanli. Hierbij werden verschillende telefoontjes tussen dhr. Havutcu en dhr. Turanli getapt en beluisterd. De heren gaven aan dat er sprake was van veelvuldig contact vanwege de transfer van spelers voor het volgende seizoen en dat het hier geen matchfixing betrof.

Op 2 juli 2012 werden zowel Besiktas als dhr. Adali en dhr. Havutcu strafrechtelijk veroordeeld voor de Turkse rechter in verband met het beïnvloeden van de de Cup Final die gespeeld werd tussen Besiktas en IBB Spor op 11 mei 2011. Een belangrijk element hierbij vond de rechter dat dhr. Turanli de wedstrijd zou hebben beïnvloed door voorafgaand aan de wedstrijd tegen de spelers te zeggen dat zij volgend seizoen zouden spelen voor de, die op dat moment de tegenstander was, IBB. Hij gaf hierbij aan dat zij dus beter de wedstrijd konden verliezen, zodat ze volgend jaar via IBB wel gekwalificeerd waren voor de UEL. Achteraf bleek dat de transfer van de spelers nog niet rond was op het moment van de wedstrijd en uiteindelijk is deze transfer niet meer door is gegaan. Dhr. Turanli heeft dus bewust tegen zijn spelers gelogen.

De UEFA heeft naar aanleiding van de strafrechtelijke veroordeling de club Besiktas uitgesloten van deelname aan de UEL voor het seizoen van 2013/2014 door het opleggen van een administratieve sanctie.³¹⁶ Volgens de UEFA was er op basis van *'comfortable satisfaction'* sprake van het direct dan wel indirect beïnvloeden van de uitkomst van de wedstrijd, welke in strijd is met artikel 2.08 UEL Regulations 2013/2014.

---

³¹⁶ Namelijk het uitsluiten van inschrijven.

CAS:

Deze zaak werd voorgelegd aan de CAS welke bevestigde dat gebruikgemaakt dient te worden van de bewijsstandaard van *comfortable satisfaction* in matchfixing zaken. Dit is gebleken uit eerdere matchfixingzaken en daarbij beschikt de CAS nog altijd niet over de mogelijkheden om een hogere bewijslast te kunnen bewijzen terwijl het in deze zaken gaat om de grootste bedreigingen van de sport. Het enkele feit dat hier gebruik gemaakt kon worden van de getapte telefoongesprekken uit de strafrechtelijke zaak tegen dhr. Turanli verandert de bewijsstandaard niet.

De CAS bevestigt in haar uitspraak dat er inderdaad sprake is van een overtreding van artikel 2.08 UEL Regulations 2013/2014. Uit de bewijzen die er liggen kan inderdaad geconstateerd worden dat er direct dan wel indirect sprake is geweest van het beïnvloeden van de uitslag van de wedstrijd op 11 mei 2011. Hierbij hoeft het volgens de CAS niet direct te gaan om het beïnvloeden van de uitslag, maar reikt artikel 2.08 UEL Regulations 2013/2014 eveneens tot activiteiten die de uitslag van de wedstrijd zouden kunnen beïnvloeden. De UEFA heeft dus op juiste gronden Besiktas veroordeeld tot uitsluiting van deelnamen in de UEL voor het seizoen van 2013/2014.³¹⁷

6.10 De zaak Fenerbahce

Deze zaak heeft betrekking op verscheidene voetbalwedstrijden. Het ging hier om zes voetbalwedstrijden gespeeld tussen februari en april 2011, waarbij sprake zou zijn van omkoping om deze wedstrijden te verliezen. Hiervoor zouden eveneens bonussen worden uitgekeerd aan individuele spelers en betrokken bij Fenerbahce. Sinds 14 april 2011 is er in de Turkse wetgeving een artikel opgenomen dat matchfixing strafbaar stelt.³¹⁸ Na deze datum vonden er nog zes voetbalwedstrijden plaats waarvan werd gedacht dat er sprake was van matchfixing.

Fenerbahce tekende op 5 mei 2011 een overeenkomst met de UEFA ten aanzien van de deelname aan de Champions League 2011/2012. Op 22 mei 2011 won Fenerbahce inderdaad de Turkish Super Lig en kwalificeerde zich daarmee automatisch voor de Champions League 2011/2012. Echter werden er op 3 juli 61 individuele sporters opgepakt voor onderzoek naar matchfixing in de Turkse voetbalwereld. Door middel van het tuchtrecht van de UEFA werden dhr. Eksioglu (lid van het bestuur van Fenerbahce) veroordeeld voor het fixen van drie wedstrijden.

De High Criminal Court of Istanbul veroordeelde, op 2 juli 2012, zes mannen voor het oprichten van een criminele organisatie onder leiding van de voorzitter van Fenerbahce. Deze criminele organisatie

---

³¹⁷ CAS 2013/A/3258 Besiktas Jimnastik Kulübü v. UEFA.

³¹⁸ Artikel 6222 Sporda Siddet Yasasi.

had zich volgens de Court beziggehouden met matchfixingpraktijken gedurende 13 wedstrijden in het seizoen van 2010/2011. Hierbij zouden 93 personen zijn benaderd om mee te werken, waarbij 43 dit ook daadwerkelijk hebben gedaan.

CAS:

Deze zaak werd voorgelegd aan het CAS. Uit deze uitspraak zijn nieuwe ontwikkelingen op te maken ten aanzien van matchfixingprocedures. Zo was het CAS hier van mening dat er gebruik gemaakt diende te worden van de bewijsstandaard *beyond reasonable doubt*. Deze standaard kan later in de procedure nog worden veranderd in *comfortable satisfaction*, welke ook uiteindelijk hier van toepassing werd geacht. Deze toevoeging werd gedaan omdat men van mening is dat allereerst gebruik moet worden gemaakt van de standaard die gehanteerd dient te worden naar Zwitsers recht.

Ten aanzien van de proportionaliteit van de sanctie heeft de CAS zich aangesloten bij de uitspraken van de UEFA (uitsluiting van enig verband met de voetbalsport voor een periode tussen de 1 en 8 jaar). Hiermee zag het CAS een verband met de dopingzaken. De CAS heeft daarom in deze zaak een soort 'standaardbeleid' uiteengezet. Zo kan een 'normale' matchfixingzaak leiden tot een uitsluiting van maximaal twee jaar. Uiteraard is het mogelijk dat er persoonlijke omstandigheden zijn die het aanpassen van deze termijn verlangen.

In deze CAS procedure werd Fenerbahce uiteindelijk veroordeeld voor het fixen van drie wedstrijden. Hiermee wordt Fenerbache voor twee jaar uitgesloten van deelname aan wedstrijden verbonden aan de UEFA.³¹⁹

6.11 Uitspraken juli 2014

Op 4 juli 2014 heeft het CAS nog twee uitspraken gedaan in zaken die betrekking hebben op matchfixing. De UEFA Appeal Body had de twee Turkse clubs Eskişehirspor en Sivasspor beide uitgesloten voor Europees voetbal voor het seizoen 2014/2015. Het CAS verklaarde de bezwaren van de clubs ongegrond en bevestigde de beslissing van de UEFA, nu vast was komen te staan dat beide clubs zich schuldig hadden gemaakt aan matchfixing in de nationale competitie in het seizoen 2010/2011.³²⁰

---

³¹⁹ CAS 2013/A/3256 Fenerbahce Spor Kulübü v. UEFA; eerst zou dit voor drie jaar gelden, maar gezien de feitelijke situatie werd twee jaar redelijk geacht.

³²⁰ CAS 2014/A/3628 Eskişehirspor Kulübü v. UEFA + CAS 2014/A/3625 Sivasspor Kulübü v. UEFA.

6.12 Aanbevelingen t.a.v. tuchtrechtelijke handhaving van matchfixing

In dit hoofdstuk is uitgebreid het tuchtrecht aan de orde gekomen. Tuchtrecht kan worden gezien als de rechtspraak binnen het verenigingsrecht en heeft daarmee ook als doel dat de leden zich houden aan de geldende wet, opgestelde statuten, codes en reglementen. Hiermee heeft het tuchtrecht een corrigerende en bestraffende functie, maar kan tevens preventief werken. Het tuchtrecht is onderworpen aan vele procesrechtelijke grondbeginselen zoals scheiding der machten, beginsel van hoor en wederhoor etc.

Een lid van een vereniging is gebonden aan de tuchtrechtelijke uitspraak. Dit komt doordat de vereniging vaak in het bezit is van een tuchtrechtelijk reglement of de vereniging heeft artikelen in de statuten die de tuchtrechtspraak regelen van de betreffende leden. Ook kan de vereniging artikelen opnemen waarmee zij de reglementen van de overkoepelende bond van toepassing acht. De eerste aanbeveling ten aanzien van het tuchtrecht zou zijn: dat door middel van deze verenigingsrechtelijke mogelijkheden om leden te binden men zoveel mogelijk kan streven naar een eenvormig tuchtrecht. Dit is te bereiken wanneer alle secundaire verenigingen een tuchtrechtreglement overnemen conform het systeem van de UEFA.

Naast het tuchtrecht is gesproken over het CAS. Het CAS is een onafhankelijk instituut dat beslecht in sportgerelateerde geschillen. Bij het CAS kan men dan ook beroep instellen tegen uitspraken van verenigingsgebonden tuchtcolleges. Vaak zien we dat een dergelijk beroep tegen tuchtrechtelijke uitspraken van de UEFA is.

In dit hoofdstuk zijn de behandelde matchfixingzaken besproken. Hieruit kan ten aanzien van een aantal ontwikkelingen al een gemeenschappelijke conclusie worden aangenomen. Allereerst de discussie omtrent de bewijslast. In de laatste zaak (Fenerbahce) heeft het CAS wederom uitvoerig de bewijsstandaard besproken en de keuze gemaakt om in iedere zaak allereerst gebruik te maken van de standaard 'beyond reasonable doubt'. De zaken van de CAS vinden in principe plaats in Zwitserland en naar Zwitsers recht is deze bewijsstandaard van toepassing. Wel heeft de CAS hierbij aangevuld dat men altijd kan afwijken naar de bewijsstandaard van 'comfortable satisfaction'. Dit is vanwege het feit dat men in het tuchtrecht niet dezelfde rechten heeft om bewijs te verkrijgen als in het strafrecht. Hierdoor kan gedacht worden aan telefoontaps en huiszoekingen. Zolang het niet mogelijk om op dergelijke wijzen aan bewijs te komen, is het vaak niet mogelijk te voldoen aan de bewijsstandaard van 'beyond reasonable doubt'. Mijn tweede aanbeveling heeft dan ook betrekking op de bewijsstandaard. Om deze discussie in de toekomst te voorkomen is het verstandig de

bewijsstandaard in dergelijke zaken op te nemen in het CAS-reglement en eventueel ook in het tuchtreglement van de UEFA, om zo de reglementen goed op elkaar te laten aansluiten.

Daarnaast heeft het CAS in de zaak Fenerbahce aangegeven dat de matchfixingzaken vergeleken kunnen worden met de doping zaken in de sportwereld. Uiteraard is het zo dat iedere zaak per geval en naar haar eigen omstandigheden moet worden beoordeeld, maar volgens het CAS kan er wel een standaard worden gehanteerd, van een uitsluiting van deelname van maximaal twee jaar, in het geval dat er sprake is van een 'normale' matchfixingzaak. Mijn derde aanbeveling heeft dan ook te maken met de bestraffing van matchfixing. Ook hierbij is het mogelijk om naar aanleiding van de bovenstaande zaken en de zaken die de toekomst ons nog gaat brengen een reglement op te stellen waaruit kan worden afgeleid wat de bestraffing gaat inhouden. Dit kan een betere preventieve werking hebben doordat het mensen afschrikt, maar het draagt ook bij aan de rechtszekerheid.

Hoofdstuk 7 Conclusie en aanbevelingen

In deze masterscriptie stond de volgende onderzoeksvraag centraal:

‘Welke mogelijkheden biedt het verenigingsrecht ter bestrijding van matchfixing binnen de voetbalsport?’

Voor de beantwoording van bovenstaande hoofdvraag heb ik onderzoek gedaan naar de definitie van het woord ‘matchfixing’. Hieruit is te concluderen dat er veel verschillende interpretaties van het begrip matchfixing zijn en het hierdoor lastig is om een definitie vast te stellen. Wel valt te concluderen dat de UEFA en de FIFA de term breder zien dan corruptie en omkoping. De term matchfixing moet volgens hen worden gezien in de context van niet integer handelen.³²¹ Naast de artikelen in de reglementen van de UEFA betreffende een verbod op corruptie en omkoping is er nu ook een artikel opgenomen ter bestrijding van matchfixing. In de literatuur wordt gebruik gemaakt van de term matchfixing, waarbij het alleen gaat om het beïnvloeden van het verloop van de wedstrijd en/of het wedstrijdresultaat, teneinde daaruit een voordeel voor zichzelf of anderen te behalen. Aanvullend op de literatuur gaat het hierbij dus zowel om gokgerelateerde als niet-gokgerelateerde wedstrijdvervalsing.³²² Daarbij kan dit onder dwang of door middel van omkoping plaatsvinden, maar ook het vrijwillig manipuleren van een wedstrijd dient te vallen onder het begrip matchfixing. Relevant daarbij is dat het ook kan gaan om het zogenoemde ‘spotfixing’.

In deze scriptie is gebruik gemaakt van de meest complete en meest gebruikte definitie, namelijk de werkdefinitie zoals opgesteld door de Raad van Europa. De aanscherping van het rapport ‘Matchfixing in Nederland’ ten aanzien van de handhaving van matchfixing heb ik meegenomen in deze definitie. De definitie waar deze scriptie op gebaseerd is: *‘matchfixing betreft de manipulatie van de uitkomsten van sportwedstrijden door op oneigenlijke manieren het verloop of de uitkomst van een competitie of specifieke gebeurtenissen daarbinnen (zoals individuele wedstrijden of races, of gebeurtenissen tijdens wedstrijden) te bepalen, met het doel om een voordeel voor zichzelf of voor anderen te bereiken en de onzekerheid van de uitkomst van de wedstrijd, race of de competitie op te heffen.’*

---

321 A.C.M. Spapens, & M. Olfers, *‘Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.’* Tilburg: Tilburg University, 2013, p. 22.

322 A.C.M. Spapens, & M. Olfers, *‘Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.’* Tilburg: Tilburg University, 2013, p.23.

Daarnaast is er onderzoek gedaan naar de verenigingsrechtelijke mogelijkheden naar Nederlands recht om leden te binden aan een vereniging. Naar aanleiding hiervan valt te concluderen dat de verenigingsrechtelijke binding tussen een lid en een vereniging ontstaat door de rechtsbetrekking tussen hen. Deze rechtsbetrekking wordt aangemerkt als een lidmaatschap. De binding van leden kan in verschillende relaties voorkomen. Binnen de voetbalwereld kennen we allereerst de relatie tussen vereniging en lid. Deze verhouding kan men terugvinden op verschillende niveaus. Op tertiaire niveau tussen de UEFA en haar leden en de FIFA en haar leden. Op secundair niveau zie je dit terug tussen de KNVB en haar aangesloten leden. Maar ook bij primaire verenigingen.

Een lid heeft ook een relatie tot medeleden en derden. Ook in deze relaties kan de vereniging verplichtingen opleggen. Als laatste is een verdergaande relatie besproken tussen primaire verenigingen en de tertiaire verenigingen (FIFA en UEFA). Ook daar kunnen verplichtingen ontstaan. Ten aanzien van de leden kan de vereniging op verscheidene wijze verplichtingen opleggen.

Concluderend uit dit onderzoek is dat als algemene norm geldt dat alle betrokkenen bij de rechtspersoon gebonden zijn aan de gedragsnorm van artikel 2:8 BW. Op grond van artikel 2:27 lid 4 sub c BW hebben de statuten onder andere tot inhoud 'de verplichtingen die de leden tegenover de vereniging hebben of de wijze waarop zodanige verplichtingen kunnen worden opgelegd'. Een lid is door zijn lidmaatschap in beginsel gebonden aan deze verplichtingen.

Naast de statuten kunnen ook reglementen verplichtingen opleggen aan leden. Vaak geven deze reglementen nadere uitwerking over het functioneren van de rechtspersoon en haar organen. De vereniging kan ook verbintenissen aangaan die verplichtingen voor de leden met zich meebrengen. Ten aanzien van interne verplichtingen is artikel 2:34a hierop van toepassing. Hiervoor dienen de statuten een grondslag te scheppen voor deze verplichtingen. De rechtspraak vult daarbij aan dat de verplichting voldoende kenbaar en bepaalbaar moet zijn voor de leden. Voor deze kenbaarheid is het van belang dat tenminste de aard van de verplichting wordt vermeld. Voor een financiële verplichting moet er zelfs sprake zijn van een uitdrukkelijke statutaire grondslag, waaruit de verplichting duidelijk is.

Als laatste kunnen verplichtingen aan een lid worden opgelegd op grond van artikel 2:46 BW. De vereniging is bevoegd om krachtens een statutaire bepaling in naam van haar leden op te treden. Een overeenkomst die hier uit voortvloeit, noemt men ook wel een ledencontract en kan ten aanzien van

derden werken.³²³ De vereniging kan ten behoeve van de leden rechten bedingen, voor zover de statuten dit niet tegenspreken en dienen voldoende concreet en duidelijk te zijn.³²⁴ De bedongen rechten moeten wel stroken met de doelstelling en het karakter van de vereniging.

Voor zowel verplichtingen die zijn opgenomen in de statuten op grond van artikel 2:27 lid 4 sub c BW, of zijn opgelegd middels reglementen, artikel 2:34a BW en artikel 2:46 BW geldt dat deze verplichtingen met zich mee kunnen brengen die van invloed zijn op de verhouding tussen leden en medeleden. Daarnaast kan via artikel 2:46 BW een verplichting opgelegd worden voor een lid ten opzichte van een derde, indien deze voldoende concreet en duidelijk is.

Om verplichtingen op te leggen in de relatie tussen de primaire verenigingen en de tertiaire verenigingen (FIFA/UEFA) is iets lastiger. Dit kan op drie verschillende manieren. Allereerst kan aan het aangaan van het lidmaatschap van de KNVB de verplichting rusten om automatisch lid te worden van de overkoepelende bond of federatie (FIFA/UEFA). Hierdoor zijn primaire verenigingen ook gebonden aan de statuten, reglementen en verplichtingen die deze tertiaire verenigingen (UEFA/FIFA) met zich mee brengen. Daarnaast is er de mogelijkheid dat de UEFA of de FIFA verplicht stelt aan haar aangesloten leden, de secundaire verenigingen (KNVB), de reglementen van overeenkomstige toepassing te laten verklaren.³²⁵ De secundaire verenigingen die lid zijn van de UEFA of FIFA, dus in Nederland zou dit gaan om de KNVB, zijn verplicht door deze lidmaatschapsverhouding de aangegeven reglementen van overeenkomstige toepassing te verklaren, waardoor deze ook gelden ten aanzien van de primaire verenigingen. De secundaire vereniging (KNVB) neemt deze verklaring van overeenkomstige toepassing op in haar statuten. Ook is het mogelijk om de reglementen van de tertiaire vereniging van toepassing te verklaren op de primaire vereniging indien dit contractueel wordt afgesproken. De vereniging (KNVB) gaat dan een overeenkomst aan op grond van artikel 2:46 BW met de overkoepelende tertiaire vereniging (FIFA/UEFA), waarin ze bijvoorbeeld overeenkomen dat bepaalde reglementen ook gelden ten aanzien van de primaire verenigingen.

Naast het onderzoek naar de binding van de leden is er een onderzoek gedaan naar de initiatieven die op dit moment uitgevoerd worden ter verbetering van de bestrijding van matchfixing. Hieruit kan men het volgende concluderen. Het IOC, de FIFA, de UEFA en de KNVB hebben allen regelgeving opgenomen ten aanzien van de bestrijding van matchfixing. De regels ten aanzien van bestrijding van

---

323 G.J.C. Rensen, *Rechtspersonenrecht; overige rechtspersonen*, Asser deel 2 III*, Kluwer, 2012, p. 45.

324 Hof Amsterdam 8 november 1996, ECLI:NL:GHAMS:1996:AC0616. (*Feyenoord/KNVB*).

325 S.G.M. Buys, *Sponsoring van verenigingen en stichtingen*, Serie Recht en Praktijk, 1998, p. 77.

matchfixing zijn door de FIFA, UEFA en KNVB opgenomen in de (tucht)reglementen van de verenigingen. Het IOC heeft deze regels opgenomen in de Code of Ethics. Deze regelgeving is geldend tegenover de leden van de verschillende verenigingen, maar niet ten opzichte van derden. Ook is de regelgeving van de FIFA of de UEFA alleen van toepassing op wedstrijden die onder de bevoegdheid van de FIFA dan wel de UEFA vallen. Naast dat we kunnen concluderen dat er regelgeving is opgenomen door deze organisaties, hebben deze organisaties ook initiatieven ontplooit met als doel de bewustwording en de monitoring van sportwedstrijden.

Ook is er onderzocht in hoeverre er op Europees niveau is nagedacht over de aanpak van matchfixing. De conclusies uit dit onderzoek zijn als volgt. De Raad van de Europese Unie heeft een werkplan geschreven, waarin de sportorganisaties, de opsporings- en handhavingsinstanties en de kansspelaanbieders worden aangesproken op 'good governance' en de rol ten aanzien van wedstrijdvervalsing. De Raad pleit voor nationale platforms waardoor gegevens sneller kunnen worden uitgewisseld. De Europese Commissie volgt de Raad ten aanzien van het uitwisselen van deze gegevens en heeft in haar groenboek een aantal 'best practice' bepalingen opgenomen ten aanzien van gok gerelateerde matchfixing. Het parlement houdt er radicale uitspraken op na, door te zeggen dat ze 'live betting' willen verbieden en ook het gokken op 'negatieve gebeurtenissen' tijdens een wedstrijd, maar ziet net als de andere Europese organen wel een groot voordeel in een nauwere samenwerking.

In hoofdstuk 5 is de aanpak van Duitsland uiteengezet. Hierdoor is een vergelijking met Nederland getrokken met betrekking tot de aanpak van de bestrijding van matchfixing. In Duitsland wordt matchfixing ook gezien als een groot probleem. De DFB is, net als de KNVB, druk bezig de bestrijding hiervan te optimaliseren. De aanpak van de KNVB en de DFB komen overeen. Allereerst ten aanzien van het aanpassen van de reglementen. Beide bonden hebben hun reglementen aangepast, maar refereren hierbij niet specifiek naar matchfixing. Ze trekken het toepasbare artikel breder dan slechts matchfixing, namelijk de bescherming van de integriteit van de sport. Door deze brede formulering is het mogelijk dat meerdere situaties onder het artikel kunnen vallen. Het niet opnemen van de term matchfixing is dan ook voor beide landen een bewuste keuze geweest. Naast het aanpassen van de reglementen heeft ook de DFB, net als de KNVB, andere preventiemaatregelen genomen. Net als de KNVB is de DFB bezig met het geven van informatie aan spelers, scheidsrechters, trainers en andere betrokkenen. Ook zijn er specifieke personen die de eerste signalen van matchfixing kunnen opvangen en dit doorspelen aan de juridische afdeling van de DFB. Als laatste overeenkomst in aanpak hebben Nederland en Duitsland nog een overeenkomst in hun aanpak, namelijk het feit dat matchfixing niet strafrechtelijk is opgenomen. In Nederland heeft er nog geen strafrechtelijke

veroordeling plaatsgevonden in een matchfixing zaak, dus is het nog niet goed aan te geven of Nederland dit onder het artikel 'fraude' of 'omkoping' wil schuiven. Duitsland kiest er momenteel voor om matchfixing onder het strafrechtelijke artikel 'fraude' te brengen.

Als laatste is mijn onderzoek gericht op het tuchtrecht. Mijn conclusie hieruit is dat een lid van een vereniging gebonden is aan de tuchtrechtelijke uitspraak, wat mogelijkheden biedt voor de bestrijding en handhaving van matchfixing. Dit komt omdat de vereniging vaak in het bezit is van een tuchtrechtelijk reglement of de vereniging bevat artikelen in de statuten die de tuchtrechtspraak regelen van de betreffende leden. In dit onderzoek zijn alle uitspraken waarbij matchfixing aan de orde is geweest, uiteengezet en vergeleken. Hieruit valt te concluderen dat er voornamelijk een discussie is omtrent de bewijslast, vanwege de beperkte onderzoeksmethodes die een vereniging heeft.

Op basis van bovenstaande conclusies heb ik een aantal aanbevelingen geformuleerd die bij kunnen dragen aan de bestrijding van het fenomeen matchfixing in de voetbalsport.

Aanbeveling 1: De twee tertiaire verenigingen in de voetbalwereld (UEFA en de FIFA) dienen een definitie van matchfixing en werkwijze ter bestrijding van matchfixing op te stellen.

Uit het onderzoek hebben we kunnen concluderen dat er veel verschillende interpretaties van het begrip matchfixing zijn en het hierdoor lastig is om een definitie vast te stellen. Binnen de voetbalwereld wordt geen eenduidige definitie of werkwijze gehanteerd. Hiervoor zou een rol weggelegd kunnen zijn voor de tertiaire verenigingen in de voetbalwereld (UEFA en FIFA). Zij zouden een definitie kunnen opstellen voor matchfixing ten aanzien van voetbal. Deze definitie kan dan ook gehanteerd worden in de gehele voetbalwereld. Als tertiaire verenigingen kunnen zij hun leden binden aan deze definitie en werkwijze, dit is dan ook meteen aanbeveling 2.

Aanbeveling 2: De tertiaire vereniging verplicht de secundaire verenigingen het opnemen van een verbod ten aanzien van matchfixing in haar statuten en/of reglementen.

Een tertiaire vereniging kan een de secundaire verenigingen verplichten tot het opnemen van een bepaling in haar statuten en/of reglementen. Op deze manier zijn alle leden van de secundaire vereniging, de primaire verenigingen, eveneens gebonden aan de verbodsbepaling. Een tertiaire vereniging kan dit doen door middel van een contractuele afspraak tussen de tertiaire en de secundaire vereniging. De secundaire vereniging gaat dan een overeenkomst aan op grond van artikel 2:46 BW met de overkoepelende tertiaire vereniging, waarin men bijvoorbeeld overeen komt dat bepaalde reglementen ook gelden ten aanzien van primaire verenigingen of dat men bepaalde

verboden dient op te nemen. Door te kiezen voor een overeenkomst is het mogelijk dat alle secundaire verenigingen overeenkomstig eigen rechtssystemen een artikel kunnen opnemen, maar met de uitgangspunten van de tertiaire vereniging. In dit geval hoeven zij niet de letterlijke reglementen te hanteren van de tertiaire vereniging en blijft er ruimte voor eigen initiatief. Ruimte voor eigen initiatief zou men niet hebben wanneer er voor gekozen zou worden dat de reglementen van de tertiaire vereniging van overeenkomstige toepassing waren of wanneer er sprake zou zijn van een dubbel lidmaatschap.

Aanbeveling 3: De tertiaire verenigingen dienen overige initiatieven bij secundaire verenigingen te stimuleren.

Naast het feit dat geconcludeerd kon worden dat er veel organisaties zijn die naast de regelgeving ook andere initiatieven nemen voor het bestrijden van matchfixing met als doel bewustwording en de monitoring van sportwedstrijden. Zo sponsort de FIFA Interpol voor het ontwikkelen van educatieve programma's. Het IOC is tijdens de Spelen van 2012 gestart met een Joint Assessment Unit. Hier kon informatie verzameld en uitgewisseld worden. De KNVB organiseert bijeenkomsten bij grote clubs en geeft extra aandacht aan matchfixing tijdens de scheidsrechtercursus. Ten aanzien van monitoring neemt de KNVB plaats in een Nationaal Platform voor matchfixing, waar de lopende zaken met het OM en de FIOD worden besproken en neemt de KNVB plaats in het Strategisch Beraad Veiligheid. Intern probeert de KNVB de incentive voor matchfixing te bestrijden door het oprichten van een pensioenfonds en het opzetten van een licentiesysteem en een integriteitseenheid. Deze initiatieven dienen dan ook gestimuleerd te worden.

Aanbeveling 4: In het CAS-reglement en ook in het tuchtreglement van de tertiaire vereniging dient een bewijsstandaard opgenomen te worden voor de tuchtrechtelijke veroordeling.

Concluderend uit mijn onderzoek bij het vergelijken van de reeds uitgesproken (tuchtrechtelijke) veroordelingen viel me de discussie omtrent de bewijslast op. In de laatste zaak (Fenerbahce) heeft het CAS wederom uitvoerig de bewijsstandaard besproken en de keuze gemaakt om in iedere zaak allereerst gebruik te maken van de standaard 'beyond reasonable doubt'. De zaken van de CAS vinden in principe plaats in Zwitserland en naar Zwitsers recht is deze bewijsstandaard van toepassing. Wel heeft de CAS hierbij aangevuld dat men altijd kan afwijken naar de bewijsstandaard van 'comfortable satisfaction'. Dit is vanwege het feit dat men in het tuchtrecht niet dezelfde rechten heeft om bewijs te verkrijgen als in het strafrecht. Hierdoor kan gedacht worden aan telefoontaps en huiszoekingen. Zolang het niet mogelijk om op dergelijke wijzen aan bewijs te komen, is het vaak niet mogelijk te voldoen aan de bewijsstandaard van 'beyond reasonable doubt'.

Aanbeveling 5: Streef naar een gelijksoortig tuchtrecht.

Leden van een vereniging zijn gebonden aan het tuchtrecht wat volgens de statuten is bepaald. Ik ben van mening dat voor de preventieve werking van matchfixing het belangrijk is dat in ieder land, voor iedere wedstrijd een gelijksoortige tuchtrechtelijke straf wordt opgelegd. Dit kan allereerst gerealiseerd worden door eenzelfde tuchtrecht van toepassing te laten zijn. De taak hiervoor ligt bij de tertiaire vereniging. Zij kunnen op de reeds besproken drie manieren de primaire vereniging binden aan het tuchtrecht. Deze drie manieren zijn: 1) dubbel lidmaatschap, 2) de secundaire vereniging verklaart de reglementen van overeenkomstige toepassing, 3) contractuele afspraak tussen de tertiaire en de secundaire vereniging.

Het CAS heeft in de zaak Fenerbahce aangegeven dat de matchfixing zaken vergeleken kunnen worden met de doping zaken in de sportwereld. Uiteraard is het zo dat iedere zaak per geval en naar haar eigen omstandigheden moet worden beoordeeld, maar volgens het CAS kan er wel een standaard worden gehanteerd, van een uitsluiting van deelname van maximaal twee jaar, in het geval dat er sprake is van een 'normale' matchfixing zaak.

In het kort, de mogelijkheden om leden te binden middels verschillende manieren binnen het verenigingsrecht biedt mogelijkheden om een eenduidiger beleid op te stellen ten aanzien van de bestrijding en handhaving van matchfixing.

Hoofdstuk 8 Bibliografie

Literatuur

Assink 2007

B.F. Assink, *'Rechterlijke toetsing van bestuurlijk gedrag'*, Deventer: Kluwer, 2007.

Boniface 2012

P. Boniface e.a. 'Sport Betting and corruption', *Sportaccord*, 2012.

Buys 1998

S.G.M. Buys, *'Sponsoring van verenigingen en stichtingen'*, Serie Recht en Praktijk, 1998.

Van Dijk 2013

M. van Dijk en M. Leenknecht, 'Tuchtrecht binnen de sport én mogelijk bij de civiele rechter', *Magazine SportFM nr. 3*, 2013.

Dijk 2013

P.L Dijk, T.J. van der ploeg, *'Van vereniging en stichting, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij'*, Deventer: Kluwer, 2013.

Expert Group Good Governance 2012

Expert Group Good Governance, 'Deliverable 1. Input on the EU's role in fighting matchfixing', <www.rijksoverheid.nl>, Brussel, juni 2012.

Galle 2002

Galle (Ed.), *'Handboek voor bestuur en management van de grote vereniging'* Den Haag: Elsevier, 2002.

Giltay Veth 1998

N.J.P. Giltay Veth, 'Tuchtrecht in de sport: enige capita selecta', *Sport en Recht*, 1998/6.

Gorse 2011

S. Gorse & S. Chadwick, 'The prevalence of corruption in International Sport', *Report Gambling Association*, 11 november 2011.

Haardt 1984

W.L Haardt, 'Tuchtrecht en Fair Play', *Nederlandse Vereniging voor Procesrecht*, Utrecht 1984, p. 2.

ICSS 2013

Redactie ICSS, 'UNESCO and ICSS join forces to protect sport integrity', <www.theicss.org>, Paris, 10 december 2013.

IOC 2013

IOC, 'Founding Working Group on the Fight Against Irregular and Illegal Sports Betting', <www.olympic.org>, 14 mei 2013.

Jones 1918

W. Jones en H. Ormerod, 'Pausanias description of Greece', London, *William Heinemann*, 1918.

KEA European Affairs 2012

KEA European Affairs, 'Match-fixing in sport, A mapping of criminal law provisions in EU 27', <ec.europa.eu>, maart 2012.

Kollen 1997

F.C. Kollen 'Verenigingsrechtelijke aspecten van het tuchtrecht in de sport', Haarlem: Vereniging voor Sport en Recht, De Vrieseborch, 1997.

Kollen 2007

F.C. Kollen, 'De vereniging in de praktijk', *Recht en Praktijk*, Deventer: Kluwer, 2007.

Loorbach 2007

J.D. Loorbach, 'Court of Arbitration for Sport', *Sport en Recht*, 2007/14.

Maessen 2011

M. Maessen, 'De negatieve invloeden van match-fixing op de voetballerij', *Tijdschrift voor Sport & Recht*, 2011-1.

Maessen 2013

M. Maessen, 'Matchfixing', *Tijdschrift voor Sport & Recht*, 2013.

Olfers 2008

M. Olfers, *'Sport en mededingingsrecht'*, Recht en Praktijk, Deventer: Kluwer, 2008.

Overes 2013

C.H.C. Overes, *'Binding van de leden bij: Burgerlijk Wetboek 2, artikel 46'*, Groene serie Rechtspersonen, 2013.

Raaijmakers 2006

M.J.G.C. Raaijmakers, *'Ondernemingsrecht'*, Deventer: Kluwer, Pitlo deel 2, 2006.

Reilly 2012

L. Reilly, 'An Introduction to the Court of Arbitration for Sport (CAS) & the Role of National Courts in International Sports Disputes', <<http://www.tas-cas.org/>> , 2012.

Rensen 2005

G.J.C. Rensen, *'Extra-verplichtingen van leden en aandeelhouders'*, Deventer: Kluwer 2005.

Rensen 2012

G.J.C. Rensen, *'Rechtspersonenrecht; overige rechtspersonen'*, Asser deel 2 III*, Deventer: Kluwer, 2012.

Van der Sangen 2002

G.J.H. van der Sangen, 'Bestuurlijke controle van federatieve verbanden', *Handboek bestuur en management van de grote vereniging*, Den Haag, 2002.

Van der Sangen 2002

G.J.H. van der Sangen, 'Besluitvorming binnen de vereniging en de positie van haar leden en andere aangeslotenen', *Handboek voor bestuur en management van de grote vereniging*, Den Haag: Elsevier, 2002.

Spapens 2013

A.C.M. Spapens, & M. Olfers, 'Matchfixing in Nederland: De aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak.' Tilburg: Tilburg University, 2013.

Sportaccord 2011

Sportaccord, 'Model Rules on Sports Integrity in Relation to Sports Betting for all International Sports Federations and Organisations', <www.sportaccord.com>, augustus 2011.

Sportcal 2012

Sportcal, 'Betting Industry Meets IOC and UK Government to Discuss Illegal Betting Threat to London Olympics', <www.asoif.com>, 20 maart 2012.

Van Staveren 2007

H. van Staveren, 'Sport en recht', *Arko Sport Media*, 2007.

Verpaalen 1971

O.A.C. Verpaalen, 'Zijn nadere wetgevende voorzieningen op het gebied van het tuchtrecht en het tuchtprocesrecht wenselijk?', *Preadvies Nederlandse Juristen Vereniging*, p. 86 e.v., 1971.

Nieuwsartikelen

Algemeen Nederlands Persbureau 2014

ANP, 'FIFA vraagt bewijzen matchfixing Kameroen-Kroatië', <www.volkskrant.nl>, 2 juli 2014.

Bozkurt 2013

E. Bozkurt, 'Debat over matchfixing in Europees Parlement op initiatief PvdA', <www.pvda.nl>, 23 maart 2013.

Van Dekken 2013

T. Van Dekken, 'Verheugd over onderzoek naar matchfixing', <www.pvda.nl>, 23 mei 2013.

Van Duren 2012

I. van Duren & T. Knipping, Voetbal & Maffia, 'We schieten je kapot', *Voetbal International*, juni 2012
Geschreven door twee journalisten van Voetbal International.

Redactie Elsevier 2005

Elsevier, 'Duitse scheidsrechter toch de cel in', <www.elsevier.nl>, 17 november 2005.

Hill 2010

D. Hill, Viewpoint: The murky world of illegal Asian gambling, <www.bbc.co.uk>, 2010.

KNVB 2013

Redactie KNVB, 'Reactie KNVB op artikel over matchfixing', <www.knvb.nl/nieuws>, 2 november 2013.

Legal Tribune 2010

Legal Tribune, Fussball Wettskandal: das ist docuh Betrugl, <www.lto.de>, 26 december 2010.

Norwegian Ministry of Culture 2013

Norwegian Ministry of Culture, National Action Plan against matchfixing in sport 2013-2015, <www.regjeringen.no>, 2013.

Redactie Nu.nl, 2013

Redactie Nu.nl, 'Europees Parlement wil matchfixing in strafrecht', <www.nu.nl>, 14 maart 2013.

Raad van Europa 2011

Raad van Europa, '*Recommendation CM/Rec(2011)10 of the Committee of Ministers to Member States on Promotion of the Integrity of Sport Against Manipulation of Results, Notably Match-Fixing*', 28 september 2011.

Raad van de Europese Unie 2012

Raad van de Europese Unie, '*Conclusies van het voorzitterschap betreffende het bepalen van een strategie ter bestrijding van het manipuleren van sportuitslagen*', Brussel, 2012.

Seegers 2013

J. Seegers, 'Europol: grootschalige omkoping bij 680 voetbalwedstrijden', *NRC*, 4 februari 2013.

De Telegraaf 2011

De Telegraaf, 'Ik heb geen spelers omgekocht', <www.telegraaf.nl>, 28 februari 2011.

Unesco 2013

Unesco, 'Declaration of Berlin', *5th International conference of Ministers and Senior Officials responsible for physical Education and Sport*, 30 mei 2013. Paragraaf 3.5 en verder.

Reglementen

IOC:

International Olympic Committee, 'Code of Ethics', <www.olympic.org/ethics-commission> , 2013.

FIFA:

FIFA Statutes 2013.

FIFA Code of Ethics 2012.

Disciplinary Code 2011 FIFA.

UEFA:

UEFA Regulation 2011.

UEFA Regulation 2013.

Jurisprudentie

Rechtbank:

Rb. Groningen 25 januari 1974, *NJ 1974*, 465.

Rb. Alkmaar 22 december 1977, *NJ 1978*, 490.

Rb. 's-Hertogenbosch 16 december 1977, ECLI:NL:RBSHE:1977:AD8097.

Rb. Utrecht 4 januari 1978, ECLI:NL:RBUTR:1978:AD8099.

Ktr. Maastricht 1 februari 1978, ECLI:NL:KTGMAA:1978:AD8100.

Rb. Amsterdam, 17 maart 1983, *KB 1983*, 127.

Rb. Zutphen 3 februari 2010, ECLI:NL:RBZUT:2010:BL1126.

Rb Rotterdam, 10 juni 2010, ECLI:NL:RBROT:2010:BM7278.

Rb Zutphen 21 juli 2010, ECLI:NL:RBZUT:2010:BN1808.

Rb. Amsterdam 22 mei 2013, ECLI:NL:RBAMS:2013:CA0883.

Gerechtshof:

Hof Amsterdam 7 mei 1980, ECLI:NL:GHAMS:1980:AD8101.

Hof Den Bosch 15 april 1986, ECLI:NL:GHSHE:1986:AC4111.

Hof Amsterdam, 20 juni 1996, ECLI:NL:GHAMS:1996:AD2574. (KNVB/WKE)

Hof Amsterdam 8 november 1996, ECLI:NL:GHAMS:1996:AC0616. (*Feyenoord/KNVB*)

Hof Leeuwarden 22 augustus 2007, ECLI:NL:GHLEE:2007:BB2227. (*OSB/Verschoma*)

Hof Den Bosch 15 mei 2012, ECLI:NL:GHSHE:2012:BW6056.

Hof Leeuwarden 16 oktober 2012, ECLI:NL:GHLEE:2012:BY0522.

Hoge Raad:

HR 6 februari 1935, *NJ 1935/1513*.

HR 4 november 1942, *NJ 1942/773*.

HR 20 maart 1925, *NJ 1925/642 (Van Gelder/Van Tongeren)*.

HR 12 mei 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA5779.

CAS uitspraken

CAS 2009/A/1920 FK Pobeda, Aleksander Zabrcanec, Nikolce Zdraveski/UEFA.

CAS 2010/A/2172 Mr. Oleg Oriekhov v/UEFA.

CAS 2013/A/3256 Fenerbahce Spor Kulübü v. UEFA.

CAS 2013/A/3258 Besiktas Jimnastik Kulübü v. UEFA.

CAS 2014/A/3625 Sivasspor Kulübü v. UEFA.

CAS 2014/A/3628 Eskisehirspor Kulübü v. UEFA

Kamerstuk

Kamerstukken II 2012/2013, 33 296, nr. 8 'Mogelijke beïnvloeding van sportwedstrijden', 2 juli 2013.

Europese Unie

- Europese Commissie, *'Nicosia Declaration on the fight against match-fixing'*, 2012.
- Europese Commissie, *'Commission's Green Paper on Online Gambling in the Internal Market'*, Brussel, COM(2011)128 final
- Europese Commissie, *'Commission's Communication on fighting corruption in the EU'*, Brussel, COM(2011) 308 final
- Europese Commissie, *'Communication on Developing the European Dimension in Sport'*, Brussel, COM(2011) 12 final
- Publicatieblad van de Europese Unie, *'Resolutie van de Raad en de vertegenwoordiging van de regeringen der lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over werkplan van de Europese Unie voor sport voor 2011-2014'*, C 162, 2011.
- Europese Commissie, *'Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Towards a comprehensive European framework for online gambling'*, Brussel, COM(2012) 596 final.
- Europese Commissie, *'Mededeling van de Commissie aan het Europees parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de regio's. Een breed Europees kader van online gokken.'* Straatsburg, 23 oktober 2012, COM (2012), 695 final, p. 16-17.

- Europees Parlement, *'Draft report on online gambling in the internal market'*, 2012/2322 (INI), 27 februari 2013.

Overig

- <www.nocnsf.nl>
- <www.uefa.com>
- <www.fifa.com>
- <www.dfb.de>
- <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/online_gambling_en.htm>, onder: "Contributions authorised for publication". UEFA, UEFA's response to the EC Green Paper on online gambling, UEFA, Nyon 2011, p.3.
- <www.knvb.nl> Position Paper KNVB Match fixing, mei 2012.
- <www.gemeinsam-gegen-spielmanipulation.de>

Bijlage 1 - Interview 13 mei 2014 - Mark Boetekees, bestuurssecretaris en hoofd juridische zaken KNVB.

1. Wat wordt er volgens de KNVB verstaan onder matchfixing? Is dit een ander fenomeen dan corruptie? Aan welke definitie houden jullie vast?

'Corruptie wordt gezien als een breder begrip. Matchfixing valt onder de term corruptie maar niet andersom. We hebben hier ook lang over nagedacht bij het begrip 'racisme', dit is uiteindelijk ook komen te vallen onder discriminatie. We moeten als KNVB namelijk ook waken voor overregulering en kunnen daarom beter een koepelbegrip hanteren.'

2. Hoe kijkt de KNVB aan tegen matchfixing? Is het een groot probleem? Heeft het momenteel prioriteit?

'Ja, dit is een groot probleem. Matchfixing valt niet direct onder mijn portefeuille maar alle reglementswijzigingen komen wel voorbij bij de afdeling juridische zaken waar ik werk.'

3. Zien jullie als KNVB dit enkel als een probleem voor professionele teams of ook voor recreatievoetbal? Wordt hierin een onderscheid gemaakt gezien de aanpak van matchfixing?

'De reglementen zijn KNVB breed. Dit houdt in dat ze natuurlijk ook gelden voor amateurclubs maar als we realistisch zijn, komt het gokken op wedstrijden wel meer voor bij het betaald voetbal. De financiële belangen zijn hier natuurlijk een stuk groter. Ik wil overigens niet ontkennen dat omkoping niet voorkomt op een lager niveau.'

4. Welke initiatieven zijn er reeds genomen in het KNVB tuchtrecht en hoe zouden deze bij moeten dragen aan de bestrijding van het fenomeen matchfixing?

'In Nederland hebben we nog geen matchfixing zaak in het tuchtrecht gehad. Dit heeft dan ook vooral te maken dat we dit nog nooit hebben kunnen bewijzen. De uitslag bij de wedstrijd Oss-Delft met 8-0 was natuurlijk erg vreemd. Dit hebben we dan ook meteen onderzocht alleen is hier geen bewijs voor kunnen vinden. De onderzoeksmethodes zijn natuurlijk erg beperkt. Ik vind overigens ook niet dat dit zou moeten veranderen. Het strafrecht moet zo veel mogelijk gescheiden blijven van het tuchtrecht. Wel is het van belang dat we meer samenwerken met het OM. Wij als KNVB hebben echter het idee dat het OM matchfixing nog niet hoog op de agenda heeft staan.'

5. Heeft de KNVB naast aanpassing van reglementen nog andere maatregelen genomen? Bijvoorbeeld informatiebijeenkomsten?

'Alle scheidsrechters krijgen hier meer uitleg over bij de cursus. Ook hebben we informatiebijeenkomsten gegeven bij de grote clubs. Hier heb ik het dan wel over betaald voetbal. Deze clubs hebben volgens mij geen integrity officer, wij als KNVB hebben deze uiteraard wel.'

6. Wat verwachten jullie van je leden? Moeten alle verenigingen hier meer aandacht aan besteden? En zo ja, hoe? En dwingen jullie dit af middels een reglement?

'Reglementaire wijzigingen gelden KNVB breed, hiermee zijn alle leden gebonden aan de reglementen. Betaald voetbal zal hier meer mee bezig zijn dan amateurvoetbal. De financiële belangen zijn hier natuurlijk ook een stuk groter. Bij amateurvoetbal zie je ook echt wel gebeuren dat een team in de finale het andere team een vat bier aanbiedt voor het verliezen van de wedstrijd, maar dit zien we niet als matchfixing.'

7. De UEFA en de FIFA nemen ook initiatieven; in hoeverre wordt hierin samengewerkt? Nemen jullie deze automatisch over? Of volgen jullie deze vrijwillig op?

'Omdat wij natuurlijk lid zijn van de UEFA en de FIFA dienen wij sommige reglementen te implementeren. Hierbij moeten wij wel rekening houden met ons eigen verenigingsrecht. De UEFA en de FIFA hebben regelmatig bijeenkomsten waar wij ook bij aansluiten. Hierdoor is er wel sprake van samenwerking.'

8. In hoeverre houden jullie de CAS uitspraken in de gaten en handhaven jullie deze bij je eigen tuchtrechtelijke uitspraken? Er is veel van doen geweest met bijvoorbeeld de bewijslast, hoe kijken jullie hier tegenaan?

'De CAS uitspraken hebben met name betrekking op de bewijslast. De KNVB heeft in haar tuchtrecht gesteld: één bewijs is geen bewijs (met uitzonderingen daargelaten) en naast deze bewijzen dient er ook sprake te zijn van overtuiging van de tuchtrechters. Dit is zwaarder dan dat gehanteerd wordt in de CAS uitspraken. Wij vinden het belangrijk dat iemand niet gestraft kan worden zonder voldoende bewijs, krijgen wij om wat voor reden dan ook, het bewijs niet rond, dan is dat maar zo. Zo werkt onze maatschappij op andere rechtsgebieden ook. Bij dopingzaken is dit ook doorgeslagen naar mijn mening. Het is belangrijk dat men willekeur voorkomt. Een consistente lijn is belangrijk, maar wel moet er bij elke zaak een nieuwe afweging worden gemaakt afhankelijk van omstandigheden.'

9. Hoe kijken jullie aan tegen de diverse manieren van handhaving van verschillende landelijke bonden? Acht u het noodzakelijk dat hierin meer samengewerkt wordt of het juist van belang dat iedereen binnen zijn eigen systeem een oplossing zoekt?

'Afgelopen week hebben we naast de overleggen met de UEFA en de FIFA ook nog een extra overleg ingepland tussen de 6 grootste bonden van de UEFA. Ik heb het hier over Engeland, Spanje, Frankrijk, Duitsland, Italië en Nederland. Hier bespreken we juridische zaken. We hopen hierdoor meer van elkaar te kunnen leren. Afgelopen week hebben we het probleem van de spelersmakelaars behandeld en kort over matchfixing gesproken in de rondvraag.'

Bijlage 2 – Interview 15 mei 2014 – Wouter Boshuis, Integriteitscommissie UEFA en KNVB

1. Wat wordt er volgens de KNVB verstaan onder matchfixing? Is dit een ander fenomeen dan corruptie? Aan welke definitie houden jullie vast?

‘De KNVB werkt vooral met de werkdefinitie zoals we deze kennen uit het rapport van het ministerie. Matchfixing is een vorm van corruptie, maar is eigenlijk het onrechtmatig beïnvloeden van wedstrijduitslagen. Wanneer we de term matchfixing zouden opnemen in onze reglementen beperken we te veel. Daarvoor zouden we een specifiekere definitie nodig hebben, nu kan er erg veel onder vallen.’

2. Hoe kijkt de KNVB aan tegen matchfixing? Is het een groot probleem? Heeft het momenteel prioriteit?

‘Matchfixing wordt gezien als een belangrijk speerpunt van de KNVB. Integriteit van de sport is namelijk erg belangrijk. Zonder eerlijk competitieverloop is er geen voetbal. Dit zien we terug in Oost-Europa waar spelers niet worden uitbetaald en geen sponsors meer worden aangetrokken.’

3. Zien zij dit enkel als een probleem voor professionele teams of ook voor recreatievoetbal? Wordt hierin een onderscheid gemaakt gezien de aanpak van matchfixing?

‘Dit komt zeker ook voor op amateurniveau. Bij de Eredivisie, Topklasse en Hoofdklasse is er sprake van gokgerelateerde matchfixing. Bij lagere niveaus komt dat minder voor.’

4. Hebben deze niveaus dan ook een andere aanpak nodig?

‘Beide niveaus spelen onder hetzelfde reglement van de KNVB. De tuchtrechtelijke procedures zijn wel anders, hierdoor wordt er wel onderscheid gemaakt met amateur en betaald voetbal.’

5. Heeft de KNVB naast aanpassing van reglementen nog andere maatregelen genomen? Bijvoorbeeld informatiebijeenkomsten?

‘De KNVB kent eigenlijk een driesporenbeleid. Dit houdt in dat we op verschillende manieren matchfixing willen aanpakken.’

1. Reglementair, het is belangrijk dat we zorgen dat de reglementen up to date blijven en volgen daarom de ontwikkelingen van de UEFA zo snel mogelijk op.’

2. *Training en educatie: in 2010 was het fenomeen matchfixing nog niet zo bekend, veel mensen wisten niet waar men het over had. De KNVB is vanaf 2010 begonnen met het opzetten van bijeenkomsten voor clubs. In 2012 zijn er bijeenkomsten georganiseerd met daarbij de FIFA en Interpol. Deze bijeenkomst was voor clubs en justitie. Vanaf afgelopen januari geven we ook voorlichting aan spelers, trainers en directie. Hierbij gaat het wel om de clubs in de Eredivisie. Ook hebben we sinds 2010 dit onderwerp in de jaarlijks terugkerende scheidsrechters bijeenkomst besproken.'*

3. *Monitoring en detectie: De UEFA heeft een eigen betting, fraud en inspection system voor eigen wedstrijden. De uitkomsten hiervan worden dan ook regelmatig met de bonden besproken. Daarnaast neemt de KNVB sinds dit jaar plaats in een Nationaal Platform voor Matchfixing, om zo lopende zaken met het OM en de FIOD te kunnen bespreken. Daarnaast zit de KNVB ook in het Strategisch Beraad Veiligheid. Naast het feit dat de KNVB plaats neemt in deze commissies hebben we de problemen ook op andere manieren aangepakt. Zo hebben we pensioenfondsen opgericht voor spelers, licentiesysteem opgezet voor de uitbetaling van spelers, integriteitseenheid gecreëerd waarbij men kan klagen en dan gaat de KNVB onderzoek doen. Dit zou de incentive voor matchfixing moeten verkleinen.'*

7. De UEFA en de FIFA nemen ook initiatieven; in hoeverre wordt hierin samengewerkt? Nemen jullie deze automatisch over? Of volgen jullie deze vrijwillig op?

'De UEFA geeft aan waar je aan moet voldoen in je reglementen. Op basis daarvan worden de reglementen van de KNVB ook aangepast. Wel werkt het zo dat de aangesloten clubs hiermee akkoord moeten gaan, zo werkt nou eenmaal het verenigingsrecht. De FIFA stelt vaak wel modelreglementen op voor bonden, maar dit is vaak een minimum.'

De FIFA neemt ook voldoende initiatieven, zo heeft zij tezamen met Interpol 20 miljoen euro vrijgemaakt voor trainingen.'

8. In hoeverre houden jullie de CAS uitspraken in de gaten en handhaven jullie deze bij je eigen tuchtrechtelijke uitspraken? Er is veel van doen geweest met bijvoorbeeld de bewijslast, hoe kijken jullie hier tegenaan?

'De CAS uitspraken kunnen worden gedaan op grond van een redelijk vermoeden, dat vindt de UEFA dus voldoende voor een bestraffing. In Nederland zijn we wat strenger, zo is er naast twee

bewijsmiddelen ook een overtuiging van de tuchtcommissie nodig om tot een veroordeling over te gaan.'

9. Hoe kijken jullie aan tegen de diverse manieren van handhaving van verschillende landelijke bonden? Acht u het noodzakelijk dat hierin meer samengewerkt wordt of het juist van belang dat iedereen binnen zijn eigen systeem een oplossing zoekt?

'Hierbij is het handig om een onderscheid te maken tussen reglementen: die ieder land voor zich regelt en opsporing: waarbij ieder land afhankelijk is van het OM. Een voetbalbond is niet in staat om dit probleem goed op te sporen, dat is ook helemaal de taak van een bond niet. Wel proberen we door de bijeenkomsten justitie zaken eerder aan het licht te krijgen en te ondersteunen waar nodig.

Ten aanzien van het tuchtrecht is iedere vereniging vrij, dat is ook goed. Ik ben van mening dat het tuchtrecht in Nederland goed is uitgedacht.'

10. Staat matchfixing volgens u voldoende hoog op de lijst van het OM?

'Voorheen was het zo dat de overheid matchfixing als een probleem zag voor de sportwereld, dat moest men daar maar oplossen. De afgelopen jaren is dit omgedraaid en wordt het niet meer gezien als een probleem alleen voor de sport, maar voor de maatschappij. Het feit dat het OM ook bij de bijeenkomsten is met de KNVB en FIOD, zegt al dat ze het hoog op de lijst hebben staan.'

Bijlage 3 – Interview 25 juni 2014 - Groetz Eilers - Member of the Board of Appeal UEFA (afvaardiging Duitsland)

1. Do you personally think that the UEFA should make a regulation for all of the European Football Associations, that they only have to implement?

'Ich meine nicht, dass die UEFA eine für alle europäischen Fußballverbände verbindliche Regelung des Tatbestandes "matchfixing" schaffen sollte.

Das gebietet schon der Respekt vor der Regelungsautonomie der Verbände. Außerdem ist die Herangehensweise (the approach) in jedem Verband unterschiedlich. Sie sehen das zum Beispiel an einem Vergleich der Regelungen der UEFA (Art. 12 der Rechtspflegeordnung) und des DFB (§ 6 a der Rechts- und Verfahrensordnung.) Schließlich kann sich jeder Verband die Regelung der UEFA zum Vorbild nehmen, wenn er von ihrem Inhalt, ihrer Vollständigkeit und Formulierung überzeugt ist.'

2. Do you think that the approach against matchfixing has to be more similar between the different countries?

'Die Frage beantworte ich mit einem eindeutigen Ja.

Meine Erfahrung als Mitglied eines Rechtsorgans der UEFA und der Behandlung einer Reihe von Fällen der Spielmanipulation (Matchfixing) zeigt aber, dass wir davon noch weit entfernt sind.'

Bijlage 4 - Interview 25 juni 2014 - Robert Wiese, hoofd juridische afdeling DFB

1. What definition is used in Germany for matchfixing? What kind of situations are included?

‘Aufgrund der Erkenntnisse aus dem "Fall Schiedsrichter Robert Hoyzer" in der Spielzeit 2014/2015 wurde auf einem alleine aus diesem Grund einberufenen außerordentlichen DFB-Bundestag (Mitgliederversammlung des DFB) am 28. April 2005 in Mainz - neben anderen Bestimmungen - ein neuer Sportstrafatbestand der Spielmanipulation beschlossen (§ 6 a der Rechts- und Verfahrensordnung des DFB). Unter Strafe stehen sowohl die Manipulation unter Beteiligung Mannschaftszugehöriger als auch durch Dritte, und zwar alle auf Manipulation abzielenden Handlungen, auch Vorbereitungshandlungen und Verabredungen.

Weiterhin wurden Bestimmungen zum Wettverbot für Spieler, Trainer und bestimmte Funktionsträger sowie für Schiedsrichter der Spielklassen, in denen Wettangebote gemacht werden, in die Rechts- und Verfahrensordnung des DFB aufgenommen.

Zudem wurde die Spielmanipulation als eigener Einspruchsgrund gegen die Spielwertung verankert. Das Wiederaufnahmerecht bei bereits abgeschlossenen Verfahren wurde hinsichtlich der Fristen angepasst.

Der beiliegenden Aufstellung "Anlage 1" können sie die geänderten Paragraphen der Rechts- und Verfahrensordnung entnehmen. § 6 a) der Rechts- und Verfahrensordnung des DFB ist auch als Anlage beigefügt. Die anderen Vorschriften können Sie unter www.dfb.de unter dem Link "Satzung und Ordnungen des DFB" abrufen.’

2. What does the DFB think about matchfixing? Is matchfixing a hot topic in Germany?

‘Matchfixing ist selbstverständlich auch ein wichtiges Thema im Bereich des DFB.

Wie schon ausgeführt, hatte der damalige Schiedsrichter Hoyzer ein DFB-Vereinspokalspiel sowie vier Meisterschaftsspiele der 2. Bundesliga manipuliert bzw. versucht, diese zu manipulieren. Herr Hoyzer wurde seinerzeit wegen eines unsportlichen Verhaltens gemäß § 1 Nr. 4 der Rechts- und Verfahrensordnung des DFB bestraft und insbesondere auf Dauer verboten, das Amt eines Schiedsrichters zu betreiben. Auch einige Spieler wurden verurteilt.

Im Jahre 2007 hatten wir vier Sportstrafverfahren gegen Spieler aus der Oberliga und der damaligen Regionalliga wegen Verabredung zur Spielmanipulation, die mit Geldstrafen bedacht wurden.

Im Jahre 2009 wurden durch die Staatsanwaltschaft Bochum im Rahmen des "europäischen Wettskandals" Spielmanipulationsversuche von einigen deutschen Spielern in Spielklassen des DFB bekannt. Diese Fälle in Deutschland sind durch die Sportgerichtsbarkeit des DFB weitgehend abgearbeitet. Bisher wurden 15 Spieler verurteilt, 5 Verfahren wurden eingestellt.'

3. Is there a difference in challenging the problem for professionals and recreational teams? What is the difference in approach?

'Spielmanipulationsfälle in den Spielklassen des DFB (Bundesliga, 2. Bundesliga, 3. Liga, Frauen-Bundesligen, Junioren-Bundesligen sowie in Spielen um den DFB-Vereinspokal) werden von der Sportgerichtsbarkeit des DFB nach den oben genannten Bestimmungen entschieden. In den Spielklassen unterhalb der DFB-Spielklassen treffen die Rechtsinstanzen des jeweiligen Mitgliedsverbandes des DFB die Entscheidungen. Nicht alle Mitgliedsverbände des DFB haben die oben genannten Bestimmungen des DFB im Spielmanipulationsbereich übernommen. Die Fälle sind dann, insbesondere gegen Personen, über den Auffangtatbestand des unsportlichen Verhaltens abzuurteilen.'

4. How does the DFB tackle this problem? Have they changed the regulations?

'Diese Frage ist bereits mit der Beantwortung der Frage 1 behandelt.'

5. Besides the regulations; are there other ways to tackle the problem? Giving extra information for example?

'Etliche Präventionsmaßnahmen werden durch den DFB durchgeführt. So überwacht die Firma Sportradar die Spiele und gibt u.a. bei auffälligem Wettverhalten eine "Warnmeldung" an den Verband, der dann über etwaige Maßnahmen entscheidet. Weiterhin ist die Stelle eines Omdusmannes beim DFB und Ligaverband eingerichtet, bei dem auch anonym u.a. Spielmanipulationen gemeldet werden können.

Zudem sind Präventionsmaßnahmen erarbeitet worden, die sich vor allen an jugendliche Spieler in den Stützpunkten des DFB und Leistungszentren, aber auch an sonstige Spieler, Trainer, Schiedsrichter und Funktionäre richten (siehe Link:www.gemeinsam-gegen-spielmanipulationen.de). Auch werden

zu Beginn einer Spielzeit Spieler einzelner Spielklassen des DFB durch geschulte Mitarbeiter, insbesondere Vertreter der Spielergewerkschaft in Deutschland, der VdV, über diese Thematik informiert.'

6. Does the DFB work together with the UEFA and/or FIFA on this problem?

'Der DFB steht mit dieser Problematik in ständigem Austausch mit der FIFA und UEFA.'

7. To what extent have the CAS-decisions influenced the way of enforce the disciplinary jurisdiction of the DFB?

'Die CAS-Entscheidungen waren bisher keine Grundlage der sportgerichtlichen Entscheidungen der DFB-Rechtsinstanzen. Diese wurden nach den Bestimmungen des DFB und der dort bestehenden Rechtsprechung rechtskräftig entschieden.'

Bijlage 5 – Interview 11 juli 2014 - Jens Futterknecht, Directie Jeugd DFB

1. What definition is used in Germany for matchfixing? What kind of situations are included?

'There is no official definition used by now. We separate three types of match fixing: a) in combination with betting, b) for reasons of sports especially relegation/promotion c) due to favours'

2. What does the DFB think about matchfixing? Is matchfixing a hot topic in Germany?

'Yes it is. It is definitely a threat. Fortunately we didn't have a proven case of match-fixing the last season'

3. Is there a difference in challenging the problem for professionals and recreational teams? What is the difference in approach?

'There is no difference in combating match-fixing considering leagues/teams.'

4. How does the DFB tackle this problem? How did they change the regulations?

'The German Football Association (DFB), the German Football League (Ligaverband) and the German Football League Association (DFL) have come up with a joint prevention programme to warn of the dangers of match fixing and betting corruption. Under the slogan "Tackle match fixing– play fair!", the programme makes players, coaches, officials and referees aware of the dangers, origins, methods and consequences of match fixing and betting corruption. What is at stake is made perfectly clear: "your sport, your career, your responsibility". The aim of the program is to nip match fixing in the bud. DFB General Secretary Helmut Sandrock and DFL Legal Director Jürgen Paepke are in charge of the project which has the backing of the German chapter of Transparency International and the Federal Centre of Health Education (BZgA). The Professional Footballers' Association (VdV) and DFB "anticorruption czar" Reinhard Grindel have also lent their names to the initiative.

A key figure in the prevention project is Dr. Carsten Thiel von Herff, the ombudsman called in by the DFB, German Football League and DFL. He is the first contact for players, coaches or helpers who think they might have seen signs of match fixing, or who have been approached by the betting mafia. The 39-year old lawyer is featured in a video on the project web page www.gemeinsam-gegen-spielmanipulation.de.

The ombudsman examines the evidence and passes it on to the legal departments of the DFB and DFL. He helps the relevant department weigh up the evidence and they make a joint decision on whether to take the matter further. If the informant so requires, he can turn to the ombudsman at all times for advice. Dr. Thiel von Herff encourages all those involved not to think twice before contacting him: "Better too soon than too late."

“Since 2005, outside observers have been keeping a watch out for irregular betting patterns on behalf of the associations. The prevention project was the logical next step,” wrote DFB President Wolfgang Niersbach and League President Dr. Reinhard Rauball in their joint foreword. “In the forefront was the realisation that with regard to the up and coming generation of players, you simply can’t start early enough.”

The association’s presidents appeal to all those involved in the world of football to see to it that the warning bells never have to ring. Young players in particular should be informed of the dangers of match fixing and gambling addiction. They need to be aware of the responsibility they bear both for their sport and their own career. Another aim of the scheme is to help them recognise potentially dangerous situations. To achieve this, the information and training programme from the DFB, German Football League and DFL is tailored to different age and target groups.

Brochures, flyers and posters have been sent out to all clubs competing in federal and regional leagues as well as to the 47 top training centres across Germany. Posters have now been put up in all team changing rooms. Information and training material has also been circulated to the main women’s and girl’s football clubs as well as to referees. The content can be consulted on the web page www.gemeinsam-gegen-spielmanipulation.de which will shortly be hosting a tailor-made E-learning programme. In the next few weeks, clubs and centres will be receiving extra training materials to enable them to inform players, coaches and members of the football community about the risk and dangers related to match fixing, illegal betting and gambling addiction on their own initiative.

Players, coaches, helpers and officials will discover that, under DFB and DFL rules, you are not allowed to bet on your own team’s matches or on competitions in which your team is playing. Referees officiating over matches in leagues where betting is available are generally not allowed to place bets either directly or via third parties.

In addition to actual match fixing - i.e. the unauthorised influencing of the outcome or course of a football match in order to procure an advantage for oneself or someone else which is not of a purely sporting or match-related nature -, the passing on of insider information is also forbidden and is punishable by sports law. An example would be news about the absence of a regular player, tactics or the appointment of a referee if this is not public knowledge. The brochure describes classic cases of how those involved in football can be drawn into gambling addiction. It may happen that the “fixer” initially requests seemingly harmless favours before putting the screws on in order to obtain greater cooperation. Another potential scenario might be the wiping out of gambling debts in exchange for information or even actual involvement in match fixing.’

5. Besides the regulations; are there other ways to tackle the problem? Giving extra information for example?

'see above'

6. Does the DFB work together with the UEFA and/or FIFA on this problem? And how?

'Yes. <http://www.uefa.com/memberassociations/association=alb/news/newsid=1913705.html>'

7. Do you personally think that the UEFA should make a regulation for all of the European Football Associations, that they only have to implement?

'Depends on how far you will be influenced by UEFA. You can't compare the huge range of different associations. Depends for every association...'

8. To what extent have the CAS-decisions influenced the way of enforce the disciplinary jurisdiction of the DFB?

'Shall be seen in the future. Better answered by lawyers. It is important to have sports tribunals due to react fast on any kind of issues.'

9. Do you think that the approach against matchfixing has to be more similar between the different countries?

'That would help in many cases of suspending players/officials.'

10. What are the developments in criminal law? In which way do you think this will contribute on solving the problem?

'It will definitely contribute on solving the problem. Every step is important when combating match-fixing.'